National Library
Bibliothèque Nationale
SEP 8 1975
Section des
Journaux

B/03/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago—Editor Mrs. I. LAMBERTS, 5824 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS, 3822 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

NR. 36 SESTDIENA, 1975. GADA 6. SEPTEMBRIS 25. GADS
SATURDAY, SEPTEMBER 6, 1975

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centu

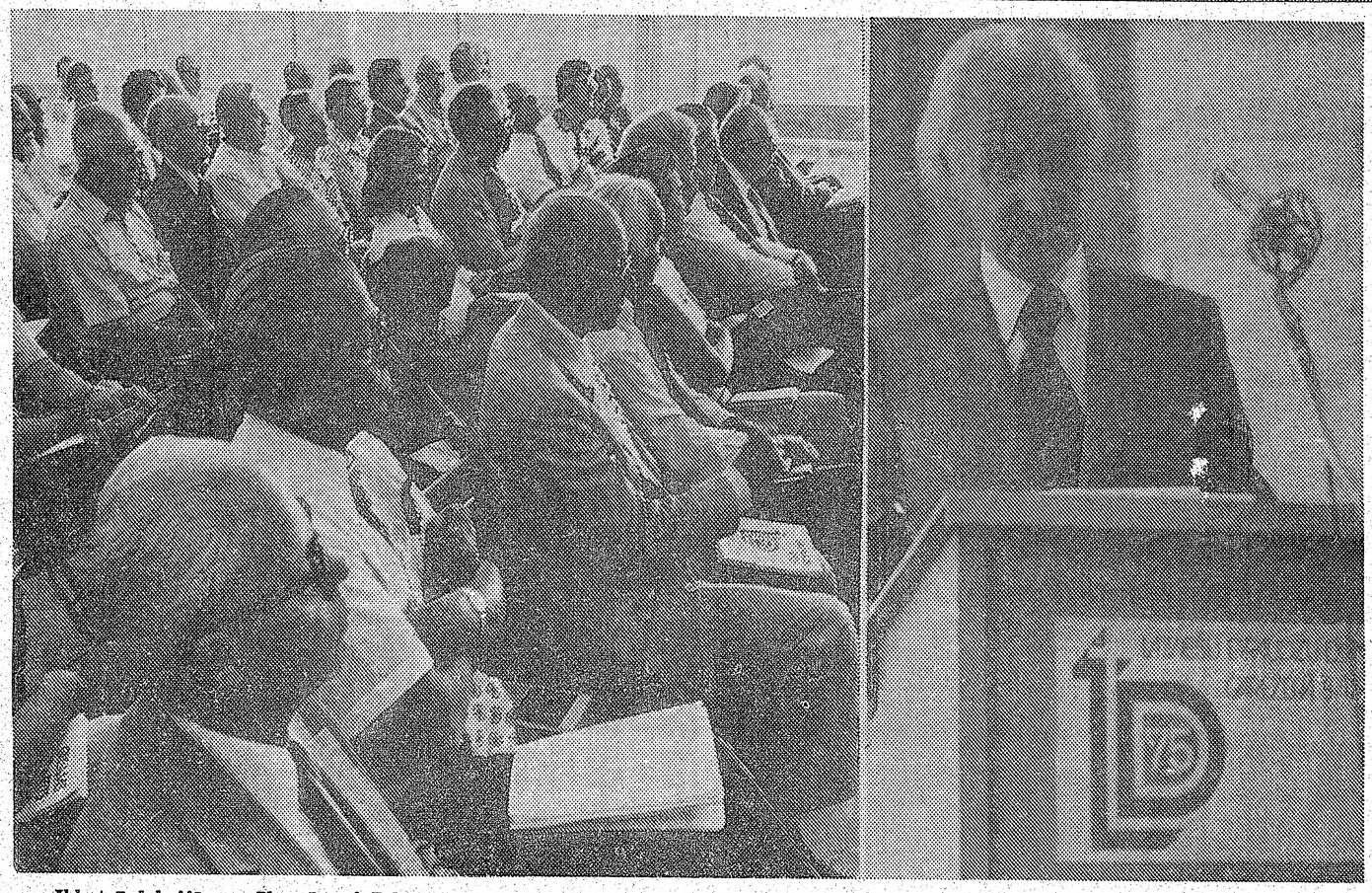

Ikkatrā lekcijā, sanāksmē vai Bībeles stundā Gaŗezera vidusskolas Kronvalda zāle bija klausītāju pārpildīta. Pirmajā rindā no kreisās: māc. P. Nesaule, māc. H. Jesifers, Dr. E. Leimanis, archibīskaps A. Lūsis ar dzīvesbiedri, prāv. J. Turks ar dzīvesbiedri, Dr. A. Rūsis, aizmugurē redzami prāv. R. Āboliņš, prof. E. Grīslis u.c. Pa labi archibīskaps A. Lūsis.
Foto: F. Ritums

Amerikāņi boikotē labības iekraušanu padomju kuģos

ASV jūrnieku arodapvienības atteikušās iekraut kuģos Pad. savienības iepirkto amerikāņu labību. Ar to esot „ielikts spieķis austrumu un rietumu atsprieguma riteni", komentē britu prese. Šo jūrnieku boikotu paziņojis Džordžs Mīnijs, ASV arodbiedrību apvienības prezidents, kuŗa uzskatus atsprieguma politikas jautājumā nesen publicēja lielais britu laikraksts The Daily Telegraph. Ārlietu politika esot pārāk nopietna lieta, lai atstātu tikai ārlietu ministra Kisingera ziņā, Mīnijs teicis amerikāņu ostas strādnieku sanāksmē. Viņš deklarējis, ka ne grauda amerikāņu labības neiekraus kuģos iekāms ASV valdība neapsolīs, ka Pad. savienībai pārdotās 9.800.000 tonnas labības dēļ nepaaugstinās pārtikas cenas ASV. Viņš prasījis arī garantiju, ka Pad. savienība maksās attiecīgo kravas maksu par pārvedumu un ka pārvešanai izmantos arī amerikāņu kuģus. Mīnijs teicis arī, ka viņš sagaidot valdības pārstāvjus uz pārrunām, ar ārlietu ministru Kisingeru kā pirmo.

Iekraušanas boikots attiekšoties uz visām ASV ostām, bet neskaršot tās labības iekraušanu, kas pārdota ar 1972. gada nolīgumu. ASV lauksaimniecības ministrs izteicies, ka amerikāņu raža esot pietiekami laba, lai varētu atlicināt zināmus kvantumus arī Pad. savienībai, bet galīgo lēmumu par labības pārdošanu valdība paziņošot tikai tad, kad būšot noskaidrots, cik lielā mērā sausā vasara ietekmējusi ražu ASV vidusrietumu apgabalos. Vašingtonā tagad uzturoties Pad. savienības jūras tirdzniecības ārlietu sakaru direktors Igors Averins, lai vienotos par labības transporta cenām ar amerikāņu kuģiem.

Tp

Kisingera diplomātija

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA
SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Izraēla un Ēģipte pirmdien formāli pievienojās jaunam ierobežotam nolīgumam, pēc kuŗa Izraēla atdod Ēģiptei vairākus stratēģiskus punktus Sinajas pussalā. Arī pēc jaunā nolīguma Izraēla kontrolēs vēl pāri par 80% no Ēģiptei atņemtās territorijas. Ēģipte no savas puses Izraēlai piešķīrusi ne pārāk lielas politiskas koncesijas. No tām svarīgākā varbūt ir Kairo atteikšanās no bruņoto spēku koncentrācijas. Ēģipte atļaus arī Izraēlas tirdzniecības flotes kuģiem lietot Suecas kanāli. Oficiāli šo dokumentu parakstīs Ženēvā. Juridisko spēku tas iegūs varbūt tikai pēc kādām desmit nedēļām, kad būs parakstīti arī nolīgumam pievienotie papildus protokoli. Daļa pasaules preses jauno nolīgumu droši vien dēvēs par ASV ārlietu ministra Kisingera meistardarbu. Ir tiesa, ka Kisingers veselu mēnesi nepārtraukti spēlēja vidinieka lomu starp līdz šim nesamierināmiem Ēģiptes un Izraēlas politiķiem, un bija dienas, kad viņš 24 stundu laikā atradās vairākkārt kā Kairo, tā Jeruzalēmē.

Parakstītais dokuments nav konkrēts miera līgums. Tas ir tikai vērā ņemams solis vēlākam problēmu atrisinājumam diplomātiskā ceļā. Ar parakstīto nolīgumu varbūtēja jauna Izraēlas un Ēģiptes kaŗa iespēja šķiet ievērojami samazināta. Pēc lietpratēju domām samazināta arī iespēja, ka arabi nākotnē no jauna varētu vērst pret rietumvalstīm eļļas eksporta ierobežojumus. Nolīgumā paredzēta amerikāņu civīlistu iesaistīšana elektronisko pārraudzības ierīču apkalpē Sinajas pussalā ir ļoti svarīgs faktors. Šo 200 amerikāņu Sinajas kontroles joslas pārraugu nosūtīšana uz Vidējiem austrumiem varēs notikt tikai pēc tam, kad to būs akceptējuši ASV likumdevēji. Ar šo soli praktiski būs izbeigta Kremļa „specu" operēšana šajā stratēģiski svarīgajā telpā, kur līdz pilnīgam miera līgumam būs jāpārvar vēl daudz šķēršļu. Zīmīgi, ka atklātībā nav publicēts ASV un Izraēlas vienošanās dokuments. Labi informētās aprindās norāda, ka šajā dokumentā ASV uzņemas ne vien materiālas, morālas un politiskas saistības, bet arī pirmo reizi pēc Vietnamas ir saistījušās ar solījumu eventuālā konflikta gadījumā sniegt Izraēlai neierobežotu palīdzību. Par Vašingtonas saimniecisko un militāro palīdzību Izraēlai jau iepriekš rakstīts. Tā droši pārsniegs 5 bilj. dolaru robežu. Tagad kļuvis zināms, ka Vašingtona šādas pašas astronomiskas summas apmērā solījusies nākt talkā Ēģiptei saimnieciskās palīdzības ietvaros. Kisingers varbūt spēris jaunu vērā ņemamu soli bīstamās situācijas novēršanai Vidējos austrumos.

Izraēlas ministru prezidents Rabīns par panākto vienošanos izteicies: „Mēs ceram, ka šis nolīgums iezīmēs jaunu lapu mūsu līdzšinējās attieksmēs. Miera panākšanas dēļ mēs esam ar mieru uzņemties arī nepieciešamo risku."

Ēģiptes prezidents Asfars Sadats savukārt norādījis: „Uzskatīsim panākto vienošanos kā jaunu attieksmju posmu, jo šim nolīgumam pēc manām domām būs izšķirīga nozīme Izraēlas un Ēģiptes turpmākās attieksmēs."

Kaut arī galvenās problēmas — Izraēlas robežu definīcija ar Ēģipti, Siriju un Jordānu vēl paliek, tāpat kā neatrisināts vēl paliek Jeruzalemes un arī palestīniešu jautājums, tomēr Kisingeram, liekot svaru kausos visas savas spējas un lielo kaudzi amerikāņu dolaru, tagad izdevies radīt izejas bazi pozitīvām cerībām nākotnē. Pagaidām vislielākais zaudētājs Vidējo austrumu telpā ir Kremlis. Viss turpmāk atkarāsies no tā, kā Maskava detantes ietvaros reaģēs pret Kisingera sajaukto žīdu un arabu izlīguma kokteili. Nav šaubu, ka Brežņevs, atbalstot palestīniešu teroristus un atsevišķo valstu komūnistu partijas Vidējos austrumos, vēl sagādās ne vienu vien kritisku brīdi.

Portugalē komūnistiski noskaņotais premjērs ģenerālis Vasko Gonsalvess zaudējis ministru prezidenta posteni. Acīm redzot, lai izvairītos no pilsoņu kaŗa, demokratisko partiju izvirzītais kandidāts jaunradāmai valdībai ģenerālis Fābio nerīkojās pietiekami ātri. Komūnistiskā Gonsalvesa apspiešanai bruņoto spēku virspavēlnieka postenī vēl pēdējā minūtē pretojās portugaļu gaisa spēku ģenerālis De Silva. Pretkomūnistisko portugaļu lidotāju apņemšanos gāzt valdošo komūnistu kliķi aizvadītajās nedēļās izjauca komūnistu sabotieŗi, kas iefiltrējās lidlaukos un gandrīz visām kaujas lidmašīnām paspēja nomontēt riteņus. Ģenerālis De Silva tagad asi nostājies pret komūnistu mēģinājumu uzkundzēties par

(Turpinājums 20. lp.)

Latviešu (Toronto) kreditsabiedriba

maksā visaugstākos procentus — 8,5 proc.

par viena gada noguldījumu, ne mazāk kā $5.000.00 (bez dzīvības apdrošinājuma).

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1975. G. 6. SEPTEMBRIS 36. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Tālr. 994-7917. Čikagas redakcijas vad.: I. Lamberte, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personisks uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.00, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu. Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

„Ar ko vēl tev varu palīdzēt?" Dadža zīmējums

J. Grodnis

Helsinku konferences ietekme nākotnē

Eiropas drošības un sadarbības konference Helsinkos notika laikā, kad starptautisko tiesību konvencijām, nolīgumiem, deklarācijām un chartām nav parakstītā papīra vērtības; kad pasaules valstu robežas un pasaules kartes groza ne uz tiesiskiem pamatiem, bet ar ieročiem un brutālu politisko varu. Valstu un tautu pašnoteikšanās tiesības un cilvēku brīvība tiek pirkta un pārdota pasaules politikas „melnajā tirgū", kad politiskiem principiem, idejām un morālei ir nulles vērtība. Nebrīnīsimies, ka tā sauktajai Eiropas drošības konferencei tika dots pasaules prātu nomierināšanai skaists un izteiksmīgs nosaukums — „drošības un sadarbības" konference.

Kas pasaulē varētu ko iebilst pret cilvēces drošību un sadarbību? Neviens! Patiesība tomēr bija citāda. Ar „drošības un sadarbības" vārdiem lielās demokratijas cerēja iegūt ne drošību, kas pašreizējā situācijā būtu absurds, bet tirdzniecības iespēju paplašināšanu ar komūnistu bloka valstīm Eiropā. Šī konference iezīmēs lielāko internacionālā komūnisma un kapitālisma sadarbību.

Kā Eiropas sadarbības konference ietekmēs pasaules politiku nākotnē, tas šodien ir diskutējams jautājums. Brīvā pasaule pret Maskavu var nonākt vēl vājākā defensīvā stāvoklī, jo zaudējusi vienīgo stiprāko politisko argumentu — varmācīgu okupāciju un brīvo tautu apspiešanu Eiropā. Tādi „ieguvumi" kā teorētiskā brīvāka preses cirkulācija, ģimeņu apvienošana, vīzu piešķiršana un daži citi atvieglojumi, ir pilnīgi nenozīmīgi, jo tiem klāt ir piesprausts teikums: „saskaņā ar katras atsevišķas valsts likumiem un noteikumiem". Arī te nekas nemaisnīsies un nebūs iegūts. Maskava, kā parasti, būs vienīgā ieguvēja. Zinot, ka demokratiskās valstis ievēro parakstītos līgumus, tā nodrošinājusi Eiropas rietumu robežu neaizkaramību. Pad. savienība tagad varēs pārsviest daudzas savas divīzijas no rietumiem uz sarkanās Ķīnas robežām, bet no ASV pēc tam prasot tādā pašā proporcijā samazināt savus bruņotos spēkus Eiropā. No Maskavas viedokļa Eiropas drošības konference bijusi „Eiropas miera konference", kuŗā apstiprināti tās kaŗa laika ieguvumi Eiropā. Par tādu to uzskatījusi arī daļa rietumu preses un vairāki politiķi. Šīs konferences rezultāti, aiz saprotamiem iemesliem, neapmierina arī Pekingu.

Deklarācija par tagadējo Eiropas robežu neaizkaramību ja ne pilnīgi, tad vismaz daļēji mazina apspiesto tautu, sevišķi Baltijas tautu, cerības uz brīvību tuvākā nākotnē. Baltijas tautu apspiešanas un izmīcināšanas politiku Maskava jau gadiem iepriekš izplānojusi, praksē pārbaudījusi un atzinusi par ļoti iedarbīgu. Eiropas drošības konferences rezultāti šo politiku nemainīs. Turpretī mūsu un vispār baltiešu politika trimdā prasīs dažus korriģējumus.

Mēs jau divus gadus braucām uz Ženēvu un otru reizi uz Helsinkiem, protestējām un meklējām simpatijas un atbalstu pie visām iespējamām valstu delegācijām. Tās arī mums apliecināja savu izpratni mūsu lietā, tikai tas neko nespēja palīdzēt. Kāpēc mēs jau pirms Helsinku konferences neprotestējām pie Baltā nama Vašingtonā? Visi Maskavas ieguvumi līdz šim taču notikuši ar Vašingtonas piekrišanu. Tam ir ļoti daudz piemēru: Jalta, Teherana, Potsdama, Parīze, Ženēva, Maskava, Vašingtona un, beidzot, Helsinki, kas mums liek

(Turpinājums 18. lp.)

Lasītāju vēstules.

UZVARĒTĀJI VAI ZAUDĒTĀJI?

Izlasot Ulža Gravas rakstu par uzvaru Helsinkos, rodas jautājums — kādēļ mēs nespējam skatīties uz lietām, kādas tās patiesībā ir? Pirms Helsinku konferences mēs sūtījām vēstules, kuŗās lūdzām prezidentu Fordu neatzīt Eiropas pēckaŗa robežas. Konferences laikā protestējām gan Brīvības sardzēs, gan ar bada streikiem un citādos veidos, jo vēlējāmies pasaulei izkliegt mums nodarīti netaisnību, lai rietumu valstis neatzīst padomju varu Baltijas valstīs un to nelikumīgo okupāciju. Helsinkos prezidentam tomēr nebija drosmes pieminēt Baltijas valstis, jo viņš bija izšķīries dokumentu parakstīt. Arī ASV prezidents ar savu parakstu tagad atzinis Eiropas pēckaŗa robežas un līdz ar to Baltijas valstu tagadējās nelikumīgās robežas, kur rīkojas pad. okup. vara. Es nosūtīju vēstules prezidentam Fordam, kongresa locekļiem un senātoriem. Viena no manām vēstulēm bija iespiesta Čikagas laikrakstā Sun Times, kuŗā rakstīju, ka prezidents Fords pabeidzis darbu, ko bija iesācis prezidents Ruzvelts u.c. Nebūsim naīvi, Helsinkos mēs uzvarētāji nebijām. Uzvarētājs bija tikai viens — Leonīds Brežņevs!

Andris Lamberts Čikagā

VĒLREIZ PAR UZVĀRDU RAKSTĪBU

Savā vēstulē par uzvārdu kropļošanu nevienam nebiju atbildi prasījis, jo mans nolūks nav diskutēt par uzvārdu rakstību, bet nevēlos, ka manu uzvārdu sakropļo. Paskaidrojusi savas domas par uzvārdu pareizrakstību, Marija Purvazāle jautā, kāda starpība starp kristībvārdu un uzvārdu? Tajā vietā, kur es dzīvoju, priekšvārdu sauc vai nu par kristāmvārdu vai kristīto vārdu, bet ne par kristībvārdu. Iespējams, ka kādā izloksnē to tā izrunāja. Atceros, ka pieteicoties skolā man bija vajadzīga dzimšanas apliecība, jeb kā tautas mutē apzīmēja — „kristāmzīme", bet ne kristībzīme. Zinu, kas ir kristības — tur jaunajam pilsonim vai pilsonei, veselību vēlot, es vienmēr dabūju galvassāpes, atmiņu tādēļ gan neesmu zaudējis. Tāpēc gribu atgādināt, ka Latvijas pasu likums noteica, ka sievas pasē ierakstāms tieši tāds pats uzvārds kāds ir vīram, t. i., bez sieviešu kārtas galotnes. Tātad vēlreiz atkārtoju: manas sievas vārds ir Ilga Breikšs, nevis Ilga Breikša, ko lūdzu nekropļot.

J. Edgars Breikšs Hamiltonā

LATVIEŠU LITERĀTŪRAS VĒSTURE

Visvajadzīgākā grāmata pašreiz ir latviešu literātūras vēsture, kas apskatītu latviešu rakstniecības attīstību kā brīvā Latvijā, tā kaŗa gados, trimdā un tagad okupētā Latvijā. Šāds izdevums būtu vajadzīgs ne tikai mūsu skolām, vasaras nometnēm, bet ikvienā mājas vai sabiedriskā bibliotēkā kā rokas grāmata. Trimdā gan nelielā metienā pārspieda T. Zeiferta Latviešu rakstniecības vēsturi, bet tās autors miris jau 1929. gadā, kādēļ arī tā nesniedz pat visu brīvās Latvijas laiku. 1946. gadā iznāca A. Dravnieka Latviešu literātūras vēsture, taču tā ieguva negātīvu kritiku. Skolu vajadzībām nelielā metienā dažādās technikās tika pārspiesta J. Sīļa Latv. rakstn. vēsture, un tas arī viss.

Pirms apm. 12 g. kritiķis J. Rudzītis ASV apmeklējuma laikā ieteica nekavējoties nodibināt redakcijas kollēģiju Literātūras vēstures sagatavošanai, kamēr nav izmiruši spējīgie rakstītāji. Viņa aicinājums neatrada dzirdīgas ausis; tagad arī pats ierosinātājs ir aizsaulē. Vēlāk ALA kultūras birojs materiāli atbalstīja J. Bičoļa iecerēto Latv. literātūras vēsturi, bet 10 gadu laikā projekts tālāk par ieceri, liekas, nav ticis. Tagad Raven spiesuve ASV pieteikusi nokritizētās A. Dravnieka Latv. lit. vēstures jaunizdevumu. Autors to esot stipri pārstrādājis. Bet arī tā tālāk par brīvo Latvijas laiku nebūs tikusi. Prospektā piemināti tikai daži trimdā esoši autori, kas savu darbību sākuši Latvijā. Nav zināms, vai apskatīti viņu sniegumi arī trimdā, kur viņi izauguši par ievērojamiem latviešu rakstniekiem.

Bet trimdā izaugusi arī krietna saime jaunu rakstnieku, dzejnieku, esejistu. To vārdi rādītāja saturā neparādās. Tāpat der apskats par latviešu rakstniecības stāvokli okupāciju laikā. Mūsu jaunatne interesējas arī par rakstniecības stāvokli okupētajā Latvijā. Taisni brīvo literātūrzinātnieku pienākums ir to novērtēt, lai jaunatne neiegūst nepareizu ieskatu. Trimdā izveidojusies arī latgaliešu rakstniecība, kaut arī dialektā. Arī tā prasītu savu vērtējumu.

Šādu literātūras vēsturi sagaida trimdas sabiedrība. Par to atbildība jāuzņemas ne tikai autoram, bet arī izdevējam. Izdevējs nav tikai akls manuskripta publicētājs, bet arī sabiedrības domu uzklausītājs un īstenotājs. Tas prasa sadarbību ar autoru. Cerams, ka A. Dravnieks izlabojis agrāk pielaistās kļūdas, jauno izdevumu papildinās ar jaunām nodaļām, lai mums būtu pilnīga latviešu literātūras vēsture. Latvijas laiku autorus jau sen esam izlasījuši. Tagad tiek izdotas trimdas autoru grāmatas, lasītājs grib zināt un tos iepazīt. **Leons Rumaks,**

Hempstedē, N.Y.

DZIEDAJIS DZIESMU VAIROGĀ 25 GADUS

Roberta Zuikas agronomam Nikolajam Riekstiņam veltītajā nekrologā LA 9. aug. numurā — „Darbīgu mūžu pieminot", teikts, ka aizgājējs studiju laikā dziedājis universitātes teoloģijas fakultātes baznīcas korī „un Arnolda Kalnāja Dziesmu Vairogā, kur kādu laiku bijis koŗa valdē un priekšnieka amatā". Pie minētā raksta varu paskaidrot: Nikolajs Riekstiņš bija centīgs, uzticīgs Dziesmu Vairoga koristu un 1974. gada 21. septembrī, koŗa gada svētkos, diriģents A. Kalnājs par dziesmai veltītiem 25 gadiem viņu apbalvoja ar koŗa 25 gadu nozīmi. Nikolajs Riekstiņš arī gatavojās dziedāt draudžu garīgajā koncertā š. g. 24. augustā Gaŗezerā, bet negaidot visas ieceres apklusa . . .

Dziesmu Vairoga koriste
Mičigenā

Divu virzienu rakstniecība

Dziesmu dienu saime Lesterā, Anglijā, gaidīja pieteikto rakstnieku rītu ar interesi, bet arī — mazām bažām: sarīkojuma vadītājs, gados jaunais dzejnieks Pāvils Johansons — no citas zemes; pēdējā brīdī piedalīšanos bija atsaukušas divas „pašu mājas" dzejnieces. Kā tik nu viss izkārtosies? Izkārtojās tik labi, ka bija jāatzīst, ka šis bija interesantākais un labāk vadītais rakstnieku rīts, gādu vien varam atcerēties.

Pāvils Johansons pierādīja, ka mūsu rakstniekiem un dzejniekiem ir pietiekami daudz kas sakāms, lai spētu ierosināt klausītāju iztēli un saistīt to uzmanību. Jau ar saviem ievadvārdiem P. Johansons nodibināja ciešu kontaktu ar klausītājiem un uzsvēra, ka rakstniecības veidošanās atkarīga no vides. Tādēļ trimdā grūti runāt par kādu vienu virzienu rakstniecībā; dzimtenē rakstniecība veidojas atkal citā virzienā. Tagad nākuši klāt jauni apstākļi, rakstniecības temu apjoms paplašinājies. Dzimtenes rakstnieku darbu tematus ierobežo pašreizējais režīms. Johansons vērtēja, ka trimdā, tāpat dzimtenē ir daudz jaunu un spējīgu dzejnieku un rakstnieku.

Div neieradušos dzejnieču — Veltas Sniķeres un Margaritas Ausalas vietā klausītāju priekšā stājās dzejnieks un ģitarists Andris Kārkliņš ar dzejoli un „latviešu valodas haiku" — trīsrindu japāņu dzejoļa lasījumu, un Gunārs Janovskis ar lieliski lasītu, patiesībā tēlotu sava jaunā romāna Kaias kliedz vētru fragmentu. Romāna viela ir latviešu zvejnieku vide. Nolasītais fragments sniedza ieskatu Janovska labsirdīgā humora pilnajā valodā un tēlojumā.

Kā pirmā no dzejniecēm savus darbus lasīja Irma Bērziņa. Smalkjūtīgi tverti pārdzīvojumi, vairāk norādījumi nekā tieši vārdi — raksturīgais Bērziņas dzejās Divi krēsli un mēs, Sibirijas neaizmirstule u.c.). Tikpat smalkjūtīgi izteikts arī nacionālo jūtu pārdzīvojums (Notiesātā, Mantojums). Indra Gubiņa lasīja savas Rīgas impresijas, vieglas un skumjas, kā ēnojumi stiklā, viņai raksturīgā tautasdziesmu ievijumā dzejoto Kas tie tādi u.c.

Veronikas Strēlertes dzejās bija rezignācija, kam cauri tomēr skanēja griba dzīvot (Bez pamata, Verdi rekviēms). Viegls humors izskanēja Ģimenes sarunās. Pāvila Johansona dzejā ieskanas „jaunās paaudzes" motīvi — Dzīvot un mirt, Toreiz. Jāizceļ viņa ļoti labā latviešu valodas izruna un izteiksme kā savus, tā citu autoru dzejoļus lasot. Arī svešā zemē dzimis un audzis jaunietis var runāt skaistu latviešu valodu!

Sarīkojuma otrā daļā dzirdējām vairāku jauno dzejnieku darbus, ko lasīja Veronika Strēlerte un Pāvils Johansons. Tie bija kā illustrācija Johansona teiktajam par mūsu literatūras attīstību trimdā. Dzirdējām Richarda Rīdzenieka, Lidijas Dombrovskas, Andreja Irbes, Gundara Pļavkalna, Margitas Gūtmanes, Jura Kronberga un Gunara Saliņa dzejoļus.

Atzinība izskanēja aplausos un izteicās rožu ziedos Pāvilam Johansonam un visiem rakstnieku rīta autoriem. A. L.

Indra Gubiņa

ANGELIKAI GAILĪTEI

Sirmā galva, ceļiniece
mūža mierā skata
rīta ausmu visos laikos.
Dzīves kokam zaļajam
pat no sava kapa
liekot zaros izplesties
deviņžuburaānos.
Viņas mūžam gaŗajam
skuju vainagu es pinu.
Rūgtens zaļums mūžīgais —
viņas dzīves zīme —
paliks salnas nenokosts,
vēju neaizslaucīts.

Biruta Senkēviča

LIELCEĻŠ

(Veltīts Angelikai Gailītei aizejot)

Tā kā šķetināta dzija
Un kā saules staru vija
Tu caur laukiem
Un caur birzēm
Gari, gari aizlokies. —

Raugos tavos oļu rakstos,
Skumjas zogas manos plakstos:
Cik gan asaru un sviedru
Tavās smiltīs sēti, lieti,
Cik gan putekļos un dubļos
Samīti še balti ziedi!

Dažs še gurdus soļus vilkdams
Arī pēdējos še spēris.
Cits ar nevaldāmu trauksmi
Tavos oļos smieklus bēris.

Un arvien tu meklētāju
Aizved tālā pasaulē, —
Nogurušo ceļinieci
Klusi pārved smiltainē.

Prof. N. Vīksniņš

Nepublicēts grāmatas manuskripts

1967. gadā iznāca Otto Krolla grāmata Skrējiens cauri dzīvei (I daļa). Par to esmu publicējis plašāku recenziju ar virsrakstu Kultūrvēsturiski nozīmīgās atmiņas (Vācijas Latvijā 1967. g. 9. decembrī). Autors sarakstījis arī II daļu un lūdza mani nogludināt viņa latviešu valodu. To lielā mērā arī veicu. Šai manuskriptā sakopotas ļoti interesantas atmiņas par O. Krolla kultūrvēsturisko darbību, kas dokumentēta dažādos laikrakstos, bet manuskripts vēl nebija sagatavots iespiešanai. Tāpēc gribu iepazīstināt mūsu trimdas sabiedrību ar šī manuskripta nozīmīgākiem tēlojumiem.

Sākumā minēšu dažas interesantākas atziņas, kas lasāmas jau grāmatas I daļā. Kā zināms, Berlīnē ļoti populāra bija Krolla opera, kuŗu uzcēla O. Krolla vectēvs Jāzeps Krools uz speciālu Prūsijas ķēniņa Frīdricha Vilhelma IV aicinājumu. Vēlāk viņam radušās nopietnas domstarpības ar operas vadību, tā ka viņš ar savu ģimeni izceļojis uz Vidzemi, „pametot visu Dieva ziņā".

O. Krolla tēvs Augusts bija dzimis Potsdamā, nokļuvis Ikšķilē 15 g. vecumā un mācījies vietējā skolā „līdz puiša gadiem". Viņš bijis ļoti stiprs un savas izredzētās simpatijas ieguvis ar to, ka pacēlis ļoti smagu akmeni un nolicis viņas priekšā, bet citi puiši nav varējuši to pacelt. Kad Otto bijis 3 gadus vecs, viņa tēvs sastrīdējies ar muižkungu, kas pavēlējis Krollu ģimenei izvākties un tā visa ģimene devusies uz Rīgu.

Otto savas skolas gaitas sācis 1897. gadā Krūkļa jaunkundzes privātskolā. Pēc 3 gadiem viņš mācījies Rīgas pilsētas pamatskolā Todlēbena bulvārī. 1906. gadā viņš iestājies Nikolaja ģimnazijā, kuŗu beidzis 1913. gadā. Pēc tam sācis strādāt Baltijas vagonu fabrikā, kur no izsūtāmā zēna avansējies par zīmētāju un pat konstruktoru. Tur notēloti darba biedri ikdienā un svinību brīžos. Izjusti notēlotas autora pirmās gaitas žurnālistikā. Pakāpeniski izveidojusies tuvāka iepazīšanās ar Līgotņu Jēkabu, Jāni Akmeni, Jūliju Kornetu, Albatu un galveno redaktoru Āronu Matīsu. Toreizējais honorārs bijis ceturtdaļa kapeikas par rindiņu. Ar laiku arī teātris kļuvis autoram ļoti tuvs. Sākās ar jūsmošanu par Arvidu Mikelsonu, sauktu par „lielo Mikeli", kas bijis tik vispusīgs, ka dienā tēlojis „Karali Liru", bet vakarā — žīdu Ābramu. Sevišķi nozīmīga Krollam bijusi sadraudzēšanās ar Reinholdu un Kārli Veiciem, kas strādāja tai pašā fabrikā, kur arī Krolls. Viņu ietekmē viņš pārtulkoja Berharda Šova komēdiju Pigmalions un Hebeļa Judīti, kuŗai bijuši ārkārtīgi panākumi, jo Holoferna lomu tēlojis Ādolfs Kaktiņš. K. Veica ietekmē autors sarakstījis vairākas lugas. Grāmatā atrodam daudz interesantu atmiņu par Reinholdu un Kārli Veiciem, Aleksi Mierlauku, Kārli Brīvnieku, Teodoru Valdšmitu, Teodoru Podnieku, Birutu Skujenieci, Liliju Štengeli un Adu Benefeldi.

O. Krolla manuskripta Skrējiens cauri dzīvei II daļa aptver Latvijas neatkarības laikmetu un komūnistu okupācijas tā saukto Baigo gadu (1940.—1941. g.). Interesanti notēlots tautas noskaņojums Rīgā 1919. gada beigās. Daugavmalā pie pils bija novietoti angļu kuģi, un angļu jūrnieki pastaigājušies pa Rīgas ielām, kas solījušies aizstāvēt Rīgu pret komūnistiem. Bet tad kādā dienā viņi pazuduši. Arī Rīgā it kā neviens nezinājis, kur palikusi Latvijas pagaidvaldība. Izskan it kā pārmetums, kāpēc nekas nav ticis paziņots. Šī paziņošana tikai būtu sacēlusi pāniku, jo faktiski jau nebija kur bēgt. Latvijas brīvības gados Krolls sāka savu darbību Latvijas telegrafa aģentūrā Leta, kur viņu uzaicināja Līgotņu Jākabs K. Ulmaņa uzdevumā. Direktors Freivalds uzaicināja Krollu darboties arī laikrakstā Brīvā Zeme — vadīt ekspedīciju un vietējās ziņas. Bija tikai dažas rakstāmmašīnas, vairāk bija jāraksta ar roku. Krolls iepazinās ar iekšlietu ministru Mikeli Valteru, ar Rūdolfu Veidemani, kas darbojās finanču ministrijā, kā arī satiksmes ministru Hermanovski. Viņam izdevās noorganizēt satiksmi. Trūka vagonu un to piederumu, kādēļ stājās sakaros ar ASV, bet noteikumi bija ļoti smagi: bija jāpērk par augstu cenu arī citi Latvijai gluži nederīgi priekšmeti, piem., sarūsējušas karavīru lāpstas. ASV nekā nedeva uz parāda.

O. Krolls priekšpusdienās strādāja Letā, vakaros — Brīvā Zemē. Darbs arvien vairāk speciālizējās. Freivalds pārzināja lielo politiku, A. Bīlmanis — ārpolitiku, J. Ezeriņš — literatūru un O. Krolls — mākslu un vietējās ziņas.

Bermonta cīņu laikā pienāca no Igaunijas bruņotais vilciens ar apkalpi un municiju. Reizēm apšaudīja Pārdaugavu. Vēlāk igauņu karavīri kādā pagrabā bija atraduši pamestas dzertuves labumus un sākuši tos patērēt. Tas bijis īsts līksmotāju bars. Cik tas bijis liels, nav teikts. Krolls un Bērziņš atgādinājuši viņiem karavīru pienākumu, bet atskanējušas tikai zobgalības. Pašreiz frontē bijis klusums, jo dzelzs tilta posms bijis pacelts. Bērziņš domājis, ka vajadzētu izprovocēt vāciešu uzbrukumu, lai igauņi vairāk patērētu municiju nekā dzeramos. Paņēmuši no kareivjiem dažas šautenes, viņi abi izšāvuši dažus šāvienus. Igauņu bruņotais vilciens aizbraucis. Bermontieši sākuši intensīvāk apšaudīt Rīgu. Iestādes evakuētas uz Cēsīm un Valku. Ministru kabinets pārcēlies no valdības nama uz Miera ielu. Ārzemju pārstāvniecības palikušas Rīgā. Letu pārcēla uz Brīvās Zemes redakciju. Iznāca tikai Brīvā Zeme, bez tam Jaunākās Ziņas ar vienas dienas pārtraukumu.

(Turpinājums 18. lp.)

Oļģerts Mierīgs piecdesmitgadnieks

Šajās dienās Mansfīldā, Anglijā, uz 50 mūža gadiem atskatījās preses darbinieks Oļģerts Mierīgs. Viņš ir viens no tiem retajiem tautiešiem, kas atradis darbu pie vietējā angļu laikraksta, sākumā kā mašīnburtlicis, vēlāk kā korrektors. Ir rosīgs arī DV organizācijā. Jubilārs dzimis 1925. gada 25. augustā Valkas apr. Karvas pagastā. Mācījies Alūksnes ģimnazijā. 1944. gada jūlijā iesaukts Latviešu leģionā. Pēv apmācībām Vācijā, iedalīts 15. divizijas sapieŗu bataljonā. Vienības sastāvā pārstaigājis kaujas laukus no Nakeles līdz amerikāņu gūstam Hāgenavā, vēlāk nosūtīts uz gūstekgu nometni Cēdelgēmā. Uz Angliju devies 1947. gada rudenī, kur, atskaitot paša sākuma posmu, gaŗie trimdas gadi kopā ar dzīvesbiedri aizvadīti Mansfīldā. Kādus 15 gadus bijis ogļracis. Vēlāk izmācījies par burtlici un sācis strādāt pie vietējā laikraksta Mansfield & North Nottinghamshire Chronice Advertiser, bet ar šī gada janvāri par šī laikraksta korrektoru. Latvijā rakstījis Malienas Ziņās, vēdāk arī frontes laikrakstā Daugavas Vanagi. Volterdingenas bēgļu nometnē, Vācijā, līdzdarbojies turienes ziņu dienestā. Anglijā sākumā rediģējis DVF Mansfīldas nodaļas apkārtrakstu. Kad vairākas Vidusanglijas DVF nodaļas 1964. gadā uzsāka kopīgi izdot savu biļetenu Mūsu Balss, O. Mierīgs kļuva šī izdevuma redaktors. Mūsu Balss jau iegājusi 12. darbības gadā. Viņš publicējies arī Londonas Avīzē, Latvijā, Latvija Amerikā, DV Mēnešrakstā. Ir Latviešu preses biedrības Anglijas kopas un DVF Mansfīldas nodaļas aktīvs biedrs darbojies nodaļas valdē un veicis informācijas nozares vadītāja un bibliotēkāra pienākumus. Bijis arī DVF zemes valdes loceklis un iekšējās informācijas daļas vadītājs. Vēlākos gados pārācis uz Notinghamas nodaļu, tagad ir tās sekretārs. Apbalvots ar DVF atzinības rakstu.

Lai vēl daudz darba un panākumu gadu!

J. Frīšvalds

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Daugavas Vanagu Mēnešraksts, 4. (162.) n-rs, Daugavas Vanagu centrālās valdes izdevums, atb. redaktors V. Hāzners, redakcijas kollēģijā: S. Ancāne, Guna Ikona, Tonija Krūka, K. Purmals un J. Treijs, 80 lp.

Mazputniņš, 199. n-rs, Jaunatnes literārās biedrības Ceļinieks izdevums, vāku zīmējis Modris Bite, redaktori Laimonis un Līga Streipi, 28 lp.

Latvju Māksla, periodisks Latviešu institūta rakstu krājums, 1. n-rs, Amerikas latviešu apvienības izdevums, Arnolda Sildega grafiskā apdare un iekārtojums, redaktors A. Sildegs, 82 lp.

Noticiero de los Paises Balticos, LNF izdevums Argentīnā, septembŗa burtnīca, 26 lp.

Ceļa Biedrs, 6. (196.) n-rs, Latviešu ev. lut. draudžu apvienības Amerikā mēnešraksts, redaktors J. V. Strautnieks; 28 lp.

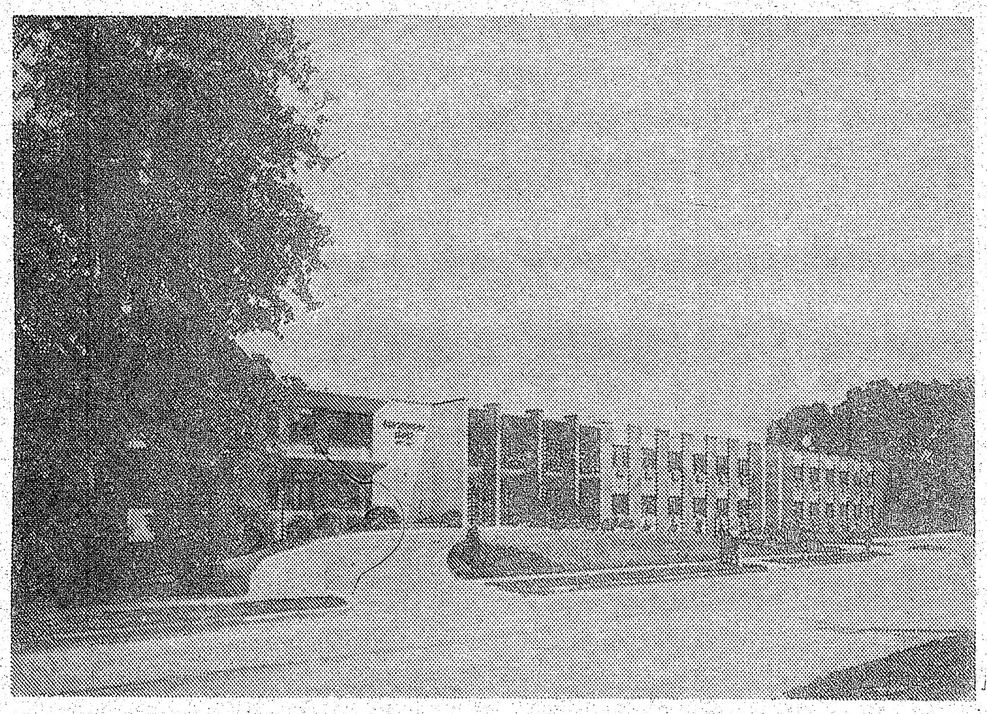

Veco ļaužu mītne Oleitā, Kanzasas pavalstī, ASV.

Bridis veco ļaužu mītnē Kanzasā

Rita un Nikolajs Reinfeldi izvēlējušies latviešiem mazāk ierastu nodarbošanos. Jau 25 gadus viņi sekmīgi vada Good Samaritan Center veco ļaužu mītni Oleitas pilsētā Kanzasā. Sākumā bijuši tikai 17 iemītnieku, mazā ēkā un daži darbinieki. Tagad tur atrodas 160 veco ļaužu ar 110 darbiniekiem. Ēkas izveidotas pāri par 1,5 milj. dol. vērtībā. Nav arī nekādu parādu. Īpašums pieder Labo samariešu organizācijai (The Good Samaritan). Tā izveidošanu plāno īpašuma pārvaldnieks, bet plānus apstiprina organizācijas direktori. Rita Reinfelde augusta vidū Sufolsā, Dienviddakotā, šogad ievēlēta par vienu no direktoriem.

Reinfeldi ieceļojuši ar Labo samariešu galvojumu Dienviddakotā 1949. gadā, bet pēc gada pārcēlušies uz Oleitu, kur uzsākuši veco ļaužu mītnes vadītāju gaitas. Sākumā tur bijusi pieticīga ēka, bet 25 gados tā izveidota par vienu no priekšzīmīgākām veco ļaužu mītnēm Kanzasā. Ēka pakāpeniski modernizēta, ievērojot iestāžu noteikumus. Prasības ar katru gadu pieaug. Šogad jāplāno automātiska ugunsdzēšanas ūdens sistēma, kas pēc iepriekšēja aplēsuma varētu maksāt vairāk nekā 100.000 dol. Nesen pabeigta pēdējā pārbūve, kas izmaksājusi gandrīz pus milj. dol. Tuvākā nākotnē pārvaldnieks Nikolajs Reinfelds plāno iegūt blakus apbūves gabalu.

Mītnes dalībnieku vecums ir dažāds. Jaunākajam ir mazliet pāri 50, vecākam pāri 90 gadiem. Pirmajā stāvā novietoti spēcīgākie, bet otrā — kam vajadzīga speciāla kopšana. Pagrabstāvā ir telpas ēstuvei, atpūtai, zāle dievkalpojumiem, keramikas darbnīcas, kopēju apmācību telpas, virtuve un noliktavas. Lai gan mītnē ir tikai divi pamatstāvi un pagraba telpas, tur izveidots celtnis, lai gados vecajiem iemītniekiem būtu vieglāk pārvietoties.

Gādāts arī par dažādām nodarbībām, iekārtojot īpašas telpas, arī terapijām. Kopējā atpūtas telpā iekārtota krāsu televīzija. Bibliotēkā atrodas arī grāmatas lielāku burtu iespiedumā, lai varētu lasīt arī tie, kam redze vairs nav no labajām. Var spēlēt arī dažādas spēles. Vecajiem ļaudīm ir medicīniskā aprūpe un pieejami dažādu citu speciālistu padomi. Vairākas reizes dienā māsas izdala zāles, kam tās vajadzīgas (un tādu ir vairums).

Katrā istabā novietoti viens vai divi iemītnieki. Pie katrām istabas durvīm lasāmi to vārdi. Istabā ir viena vai divas gultas, krēsli, galdiņš, televīzijas uztvērējs un citi nepieciešamie priekšmeti. Katra aprūpējamā iemītnieka uzturēšana mēnesī izmaksājot ap 500 dol., dažos gadījumos vairāk. Kas šo summu nespēj pats samaksāt, tam rēķinus kārto sociālās iestādes. Ne visus, kas pieteikušies, mītnē var uzņemt. Tā radies diezgan garš gaidītāju saraksts.

Šī gada pavasarī Reinfeldi bija nostrādājuši veco ļaužu mītnes pārvaldīšanā 25 gadus. Organizācija viņiem bija piešķīrusi samaksātu atvaļinājumu uz Havaju salām. Atceļā tie uzkavējušies Kalifornijā, kur Nikolajs Reinfelds vadījis latviešu dievkalpojumu. Viņš kādreiz bijis Doles mācītājs. Mītnes darbā dažkārt palīdz arī abi Reinfelda dēli. Vecākais Uldis ir Vietnamas kara veterāns, studējis tautsaimniecību, bet jaunākais Davids tikko pārradies no pasaules skautu džamborejas Norvēģijā, kur viņš piedalījies kā Oleitas skautu pārstāvis. Džamborejā bijis vismaz vēl viens latvietis no Austrālijas — Hugo Ērglis.

Nikolajs Reinfelds agrāk reizi mēnesī turienes latviešiem noturējis dievkalpojumus, tagad tikai reizi pa trim mēnešiem. Dievkalpojumi notiek Reinfeldu mājas lielajās pagraba telpās, dažreiz veco ļaužu mājā, vai pie kāda no vietējiem latviešiem. Šeit dzīvojot ap 40 latviešu — Kanzassitijā, Vičitā un Topikā.

N. Reinfelds nedomā, ka latvieši pēc līdzšinējiem plāniem varētu izveidot līdzīgu veco ļaužu mītni. Balstoties tikai uz ziedojumiem, nevarēs savākt pietiekami daudz līdzekļu. Nevar arī gaidīt, lai valdība tos sagādātu. Pēc viņa domām, Toronto latviešu pensionāri ir uz pareizā ceļa sava nama izveidošanā. Ar līdzšinējām latviešu metodēm varētu izveidot tikai veco ļaužu atpūtas vietas. Tāpat viņš nedomā, ka vecie ļaudis dotos no visa Amerikas kontinenta uz kādu centrālu veco ļaužu mītni. Arī Gaŗezerā šo jautājumu nevarētu atrisināt, jo tas ir samērā tālu no latviešu centriem un citām iestādēm, bez kā vecie ļaudis nevar iztikt. Liekas arī, ka latvieši īsti nav aptvēruši, cik daudz dažādu noteikumu te jāievēro kā veselības, tā drošības ziņā. V. I.

Sidnejas Latviešu Teatris
ZIEMEĻAMERIKA

VIESOJAS AR ULŽA SILIŅA LUGU

AVOTA LIETA

A. Apele, V. Dortiņa, R. Ošiņa, L. Veikina, I. Apelis, J. Grauds, J. Ķauķis, U. Siliņš

Režisors: IMANTS SVEILIS

LINKOLNĀ — otrdien, 9. sept., pl. 19, Linkolnas dr. namā

DEMOINĀ — trešdien, 10. sept., pl. 19, Latv. biedr. namā.

MINEAPOLĒ — ceturtdien, 11. sept., pl. 19.00, Women's Club of Minneapolis, 407 W 15th Street

MILVOKOS — piektdien, 12. sept., pl. 19, YWCA 610 N. Jackson Street.

ČIKAGĀ — sestdien, 13. sept., pl. 19, Mather High School, 5835 N Lincoln Ave. Biļetes iepriekšpārdošanā pie L. Lapiņa, tel. 736-9490.

TORONTO — svētdien, 14. sept., pl. 15 un pl. 19, Bickford Park High School, 777 Bloor St. W. Biļetes iepriekšpārdošanā DV grāmatnīcā, Latviešu namā. Tel. 921-7121.

INDIANAPOLĒ — trešdien, 17. sept., pl. 19, Latviešu sabiedriskajā centrā.

KLĪVLANDĒ — piektdien, 19. sept., pl. 19.30, Apvienotās draudzes sabiedriskajā namā. Biļetes iepriekšpārdošanā pie V. Jekuma, tel. 431-6347.

BOSTONĀ — sestdien, 20. sept., pl. 19, YWCA 140 Clarendon Street. Biļetes iepriekšpārdošanā pie V. Rudzurogas, tel. 325-9781.

ŅUJORKĀ — svētdien, 21. sept., pl. 16, Robert F. Wagner Junior High School, 220 E 76th St., Manh, NYC. Biļetes iepriekšpārdošanā pie J. Lāča, tel. (212) 457-5948.

PRIEDAINĒ — pirmdien, 22. sept., pl. 20. Biļetes iepriekšpārdošanā pie J. Kārniša, tel. (201) 249-9395.

Jauniešu izlaidums Gaŗezera vidusskolā

Uzrunu Gaŗezera vidusskolas izlaiduma aktā 10. augustā teica skolas direktors A. Bolšteins. Viņš iepazīstināja vairāk nekā 500 klausītājus ar pagājušās vasaras jauniešu aktivitātēm, kuŗās latviskais patriotisms uzliesmojis vairāk nekā jebkad. Bez intensīvām skolas mācībām piedalīšanās Apspiesto tautu dienā Čikagā, Brīvības sardzes Kalamazū un Grand Rapidos un pašu mājās — pašu jauniešu ierosinātais divu dienu bada streiks ir spilgtākais apliecinājums viņu pašu brīvības izpratnei un protesta demonstrācijai par brīvību tēvzemē. Pēc skolas direktora uzrunas atskanēja Latvijas himna, bet akta sākumā spēlēja koklētāju ansamblis.

Skolu šogad beidza 34 audzēkņi, arī balvu klāsts bija kuplāks nekā citus gadus. Pēc skolas vadības atziņuma vislabākie bija 10 absolventi: Juris Boceks kā labākais un labākais latviešu valodas pratējs saņēma gleznotāja J. Kalmītes dāvinātu gleznu un Gaŗezera prezidenta A. Tīdemaņa pasniegto grāmatu Latvijas armija. Astrīda Tupuriņa ieguva Jāņa Aistara darbu. Agris Zeidaks no Britu Kolumbijas — grāmatu Latvju sēta, Sandra Kļaviņa — F. Rituma dāvinātu tautisku pūra lādīti un Laila Medne, Rūta Daugaviete, Sandra Vītiņa, Maruta Kajaka, Andrejs Boceks un Vija Klode saņēma grāmatu sējumus no Gaŗezera pārvaldes. Bez šiem pirmajiem labākajiem, vidusskolu vēl beidza: Sarmīte Aistare, Valdis Bole, Īna Brole, Kristīne Brunovska, Andris Camerots, Andrejs Dumpis, Gundars Elksnis, Dāvids Graube, Vilis Inde, Artis Inka, Andris Inveiss, Melisa Krūga, Ilze Lenša, Ardis Lielzuika, Inese Liepiņa, Astrīda Ramane, Raimonds Slaidiņš, Baiba Spilnere, Rasma Strautmane, Aivars Šmits, Daina Šupstika, Vilnis Zeimelis, Daina Dēmuta un Daina Zīle. Arī viņi visi bez skolas apliecībām saņēma grāmatu veltes.

No 1. klases 45 audzēkņiem par vissekmīgākiem tika atzīti: Anita Kore, Ingrida Pūliņa, Sintija Alute, Daina Ieviņa, Irisa Asone, Brigita Baroba un Benita Eichenfelde. No 2. klases 44 skolniekiem — Sabine Strazdiņa, Kristīne Friša, Indra Zeidaka, Ēriks Petrovskis, Laila Robiņa un Ingrida Cīrule un no 3. klases 30 jauniešiem — Andra Schmidchene, Lorī Vuda, Vidvuds Mednis, Margareta Alute, Kārlis Cerbulis un Inta Beitāne. Par sevišķi izcilu centību apbalvojumu saņēma Daina Vuškalne (papildsk.) un Valdis Zušmanis (2. kl.).

Direktors A. Bolšteins cildināja ne vien sekmīgākos, bet visus šā gada skolēnus atzina par labākiem nekā iepriekšējos gados. Vēl apsveica klašu audzinātāji M. Paudrupe un J. Tupesis, Gaŗezera padomes priekšsēdis J. Meija, Amerikas latviešu apvienības un izglītības biroja vārdā — vicepriekšsēdis V. Miķelsons, Absolventu vecāku pārstāvis U. Inveiss, Absolventu biedrības uzdevumā — H. Mazzariņš, bet ar rakstu Austrumkrasta vidusskola Beverīna, V. Upeslācis (slimības dēļ nevarēja šogad būt par skolotāju) un P. Graube no Kursas skolas. Skolu beigušie pateicās visiem skolotājiem un tos apbalvoja ar pašu darinātām rotas lietām, kuŗas bija izgatavojuši rotkaļu kursos.

Izlaiduma akts notika brīvdabas baznīcā. Pirms izlaiduma akta turpat notika māc. J. Lazdas vadīts dievkalpojums, bet iepriekšējā vakarā Kronvalda zālē risinājās vidusskolas gadskārtējais sarīkojums ar apm. 300 apmeklētājiem.

Visu nedēļas nogali Valdemāra zālē notika Ņujorkas māksl. Jāņa Aistara gleznu izstāde, kuŗā bija izstādīti 30 darbi. V. Boķis

NO ASV — RĪGAS SLIMNĪCĀ

Rakstnieks Antons Rupainis pēc ierašanās Rīgas apciemojumā tūlīt ievietots Rīgas slimnīcā, kur viņam pārlietas asinis, jo ārsti atzinuši, ka rakstnieks saslimis ar ļaundabīgu slimību. Viņš bija devies otrreizējā Rīgas apciemojumā no Mineapoles ar lidmašīnu uz Helsinkiem, pēc tam ar kuģi uz Rīgu. A. Rupaiņa veselības stāvoklis vēl nav tik tālu uzlabojies, ka viņš varētu doties atpakaļ uz ASV. Vk

Apceļosim Ontario

ONTARIO ETNISKĀS PRESES APVIENĪBAS GODA BIEDRA DIPLOMS MINISTRAM BENETAM

IV

Otavas apmeklējumā bija izdevība kopējā izbraukumā apskatīt daļu Kanadas galvaspilsētas. Šķiet, ka Otavā visi ceļi ved uz parlamenta augstieni Otavas upes krastā. Parlamenta ēka ir gotiska stila celtne, zaļiem kapara jumtiem, izrotāta tornīšiem un skulptūrālām velvēm, kas paceļas pāri pilsētas ainavai. Parlamenta ēku iekļauj skaisti dārzi, koki un statujas. Celtnē iebūvēts 290 pēdu augstais Miera tornis (Peace Tower), kas ir Londonas lielā torņa atveids, ar 53 zvaniem un lielu pulksteni.

Parlamenta tuvumā atrodas Nacionālā bibliotēka un archīvs, Kanadas kara mūzejs, Chateau Laurier viesnīca, kas atgādina pasaku pili, Kanadas augstākā tiesa, Mākslas galerija, Preses ēka žurnālistiem un Rederācijas ēka. Braucot pa Sussex Drive, austrumos no pilsētas redzamas daudzas celtnes ar vēsturisku un politisku nozīmi, kā Karaliskā naudas kaltuve, kur izkaļ Kanadas un citu valstu monētas, Otavas pilsētas valdes ēka, Kanadas karaliskās jātnieku policijas galvenā mītne un trīs universitātes.

Kanadas ministru prezidenta rezidence, 24 Sussex Drive, atrodas uz Otavas upes krasta, iekļauta parka kokos; tā nav paredzēta publikas apskatei. Tai pretī atrodas Rideau Hall — ģenerālgubernātora oficiālā dzīves vieta. Tālāk ceļš ved pa skaisto Rockcliffe parka rajonu, kurā atrodas pilsētas elegantākās prominenču mājas, kā Holandes karalienes Juliānas māja, kurā karaliene uzturējusies 2. Pasaules kara laikā, televīzijas populārā raidījuma Galloping Gourmet vadītāja austrāliešа Grēma Kerra, parlamenta opozicijas vadītāja Stenfilda mītne un kādas 50 ārvalstu sūtniecības. No tām lielākā pieder Pad. savienībai, bet modernākā ir Dānijas sūtniecība.

Ļoti jauks brauciens bija pa Rido kanāli. Tas ir 123½ jūdžu gaŗš ūdensceļš, kas savieno Otavu ar Kingstonu līdz Lorenča upei. Maršruts sākas no dokiem, pretī Kanadas nacionālajam mākslas centram — celtnei ar plašajām terasēm, ar skatu uz Rido kanāli un apkārtējo parku. Mākslas centrā izbūvēta operas un teātŗa zāle, studija, kā arī divi restorāni un kafejnīca. Centru izbūvēja 1969. gadā, un tā ir lieliska vieta, kur uzstātties kanadiešu un pasaulslaveniem māksliniekiem. Mākslas centrs sponsorē arī pats savu orķestri, kuŗa koncerti iemantojuši starptautisku atzinību.

Lēnām kuģītis attālinās no pilsētas centra un pa kanāli slīd gaŗām daudzajiem parkiem abpus kanālim. Tajā atspoguļojas zilā vasaras debess, rožu krūmu un balto jasmīnu ziedi. Ap 30.000 akru zaļumu josla sagādā skaistu atpūtu pilsētas 300.000 iedzīvotājiem un apmeklētājiem. Maijā uzzied masveidīgie tulpju lauki. Tad Otavā rīko pavasaŗa festivālu. Vasarā pa kanāli peld kanu laiviņas, redzamas baltās buŗas, pa īpaši izveidotiem celiņiem vizinās riteņbraucēji. Ziemu, kad kanālis aizsalst, tas kļūst par pasaules gaŗāko, cilvēku roku darināto slidotavu. Kanālis raksts no 1826. līdz 1832. gadam. Izbraucām cauri vairākiem tiltiem, kas ved pāri kanālim. Pabraucām gaŗām arī saliņai, uz kuŗas atrodas maza baznīciņa, ko pateicībā pēc ielūšanas kanāļa ledū un izglābšanās pagājušā gadsimtā likusi uzbūvēt kāda ministra dzīvesbiedre. Gaiss šeit ir tīrs un nepiesārņots, jo Otava nav rūpniecības pilsēta. To ar savu dabisko skaistumu iekļauj Gatineau kalni, kuŗu ielejā plūst varenā Otavas upe, kas savienota ar kanāli.

Ontario etniskās preses darbinieki Algonkvina parkā pirms došanās atceļā uz Toronto.

Tūrisma un industrijas ministrs Klaude Benets pēdējā vakarā bija rīkojis etniskās preses pieņemšanu ar vakariņām Skyline viesnīcā. Vakaru ievadīja tūrisma ministrijas pārstāvis F. A. Venns, kas vadīja arī etniskās preses ekskursiju. Viņš norādīja, ka šis pēc kārtas jau bijis 12. izbraukums, ko kārtojusi Tūrisma un industrijas ministrija, lai iepazīstinātu etnisko presi ar Ontario provinces ievērojamākām vietām. Izbraukuma dalībnieki ekskursijas vadītājam Vennam pasniedza velti. Ministrs Benets savā uzrunā aicināja piegriezt vairāk vērības Ontario provinces skaistumam un veicināt tūrismu pašu valstī. Ministrs atzinīgi izteicās par etnisko presi, kas objektīvi ziņo par valdības darbību un Kanadas dzīves notikumiem, apsolot turpināt etniskās preses atbalstu valdības sludinājumu veidā, neievērojot opozicijas kritiku. Taču etniskai presei vajadzīgi arī piedzīvojuši žurnālisti, sava aroda un valodas pratēji, lai noturētu to profesionālā līmenī.

Etniskās preses apvienības prezidents V. Mauko pasniedza ministram Ontario etniskās preses apvienības goda biedra diplomu. Viņš paskaidroja, ka apvienība dibināta 1951. gadā. Vinipegas preses kluba pārstāvis prof. J. Rudnickis ierosināja rīkot arī etniskās preses apmaiņas ceļojumus, lai Vinipegas pārstāvji varētu apceļot Ontario, bet strādājošie žurnālisti — Manitobu. Vinipegas preses kluba vārdā runātājs pasniedza ministram Benetam divas grāmatas par daudzkultūru Manitobas provincē.

Ontario preses darbinieku ceļojums nākošgad iecerēts provinces rietumos, Manitobas provinces tuvumā.

Vera Sidare

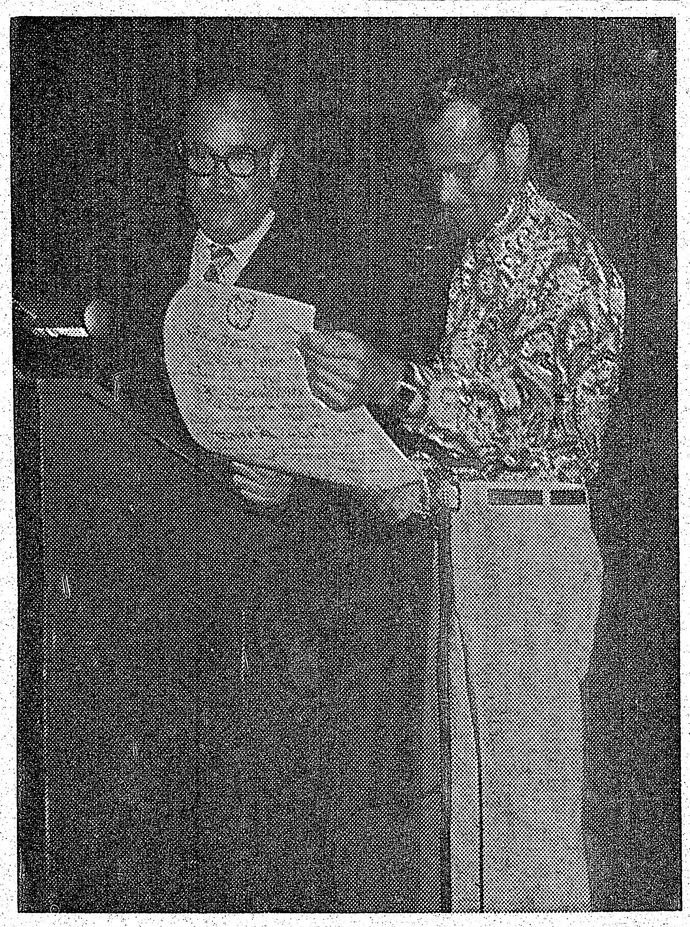

Ontario etniskās preses apvienības prezidents V. Mauko pasniedz Otavā goda biedra diplomu tūrisma un industrijas ministram K. Benetam (pa labi).

Minsterieši Austrālijā

VĒSTULE NO PIEKTA KONTINENTA

Minsteres mičotāji pārvērta mūsu ikdienas svētku dienās. Adelaidē sprēgāja jaunatnes smiekli un priecīga latviešu valoda. Tie bija īsti jaunatnes svētki, taču sila arī citas sirdis, skatoties rūpīgi sagatavoto mičošanas uzvedumu, klausoties dzejas vakaru un piedaloties interesantajās pārrunās.

Aizjūŗas viesi piedalījās arī koncertā — dievkalpojumā Adelaides ev. lut. Sv. Pētera baznīcā. Sākuma liturģijā dzirdējām arī minsterieti topošo mācītāju Gunāru Abakuku. Tālie viesi iepazinās arī ar tautiešiem Sidrabenē, kur tās iemītniekiem sniedza daļu no sava lielā mičošanas uzveduma.

„Cik gan labi būt latviešu jaunietim, cik labi satikties ar citiem tādiem pašiem latviešu jauniešiem no citām zemēm," teica kāds adelaidietis. Tā kā tuvojās kāzu diena vienam Adelaides Auseklīša dejotāju pārim, mičotāji nomičoja arī viņus. Ātri pagāja šīs četras dienas, tad atvadīšanās, solījumi rakstīt, atkal ciemoties. Vēl nesen skanēja Ulža Rozes dziedātā Mežrozīte, un tad projām viņi bija, pāri tuksnesim uz Rietumaustrālijas galvaspilsētu Pertu. Taču tikpat moži pēc 9 dienām viņi bija atpakaļ Adelaidē, lai stundas laikā apmainītu autobusu un dotos ceļā uz Sidneju.

Kaut pagājušas jau vairākas nedēļas pēc minsteriešu viesošanās latviešu namā Tālava, liekas, vēl visas telpas atbalso viņu soļus. Ir sajūta, ka tūlīt atkal pazibēs Edītes Rantiņas, Māras Nātriņas un citu tautu meitu krāšņie tērpi.

I. Matisone

Princese Gundega un karalis Brusubārda

Annas Brigaderes pasaku luga 3 cēlienos, 8 ainās

Amerikas Latviešu Teātŗa Ņujorkas ansambļa inscenējumā

sestdien, 1975. gada 4. oktobri pl. 19.30 Toronto

QUEEN ELIZABETH THEATRE EXHIBITION PLACE

Ieejas kartes ($7 un $5, pensionāriem un skolēniem $5 un $3) Daugavas Vanagu grāmatnīcā, 491 College St. Telefons 921 - 7121

P. S. Teātris atrodas Kanadas nacionālās izstādes (CNE) laukumā.

Angeliku Gailīti pieminot

Tikai pirms nepilniem divi gadiem ar prieku un pateicību tvēru papīra lapu, lai rakstītu apceri par Angeliku Gailīti viņas 90. mūža svētkos. Nu roka neceļas, lai rakstītu atvadu rindas. Grūti iedomāties, ka nav vairs Angelikas Gailītes — viņa bija kļuvusi mums jau kā nemirstības simbols, kā pierādījums gara pārlaicīgajam spēkam. Vēl pagājušā ziemā, Āta Keniņa 100 gadu atceres dienā, viņa Toronto Latviešu namā nolasīja rūpīgi izstrādātu referātu par savu laika un darba biedru, un viņas balss bija skaidra un spēcīga, stāja droša un cieņas pilna.

Pāris vasaras mēnešus Angelika pavada pie draugaiem ASV, atgriežas mājās priecīga un spirgta, bet dažas dienas pirms savas aiziešanas, it kā kādas traģiskas nojautas vadīta, viņa apzvana daudzus savus draugus un paziņas Toronto, un ar daudziem šī arī bijusi pēdējā tikšanās. —

Angelikas Gailītes rīts aust Vecpiebalgā, kur viņas tēvs ir dzirnavnieks. Viņa beidz Vecpiebalgas draudzes skolu, un pirmā skolotāja — sieviete ir Kronvalda meita Milda, un šeit Angelika mācās jau vācu un franču valodu, vēlāk beidz ar zelta medaļu Daugavpils ģimnaziju, kas viņai paver durvis skolotājas tiesībām.

Ciešā saskare ar rakstnieka Andreja Pumpura ģimeni Daugavpilī jūtami ietekmē jaunās meitenes pārdzīvojumus, saskaroties ar tā laika un Lāčplēša autora centieniem un idejām.

Agri skolas gados Angelika zaudē māti un māsiņu, un vientulīgas, darba un pienākumu pilnas dienas zīmogo visu viņas mūžu.

Gailītes skolotājas gaitas sākas Keniņa ģimnazijā Rīgā, kur viņa kā darbā tā viesmīlīgajā Keniņa ģimenē sastop tā laika zīmīgus gara darbiniekus — tur strādā Viktors Eglītis, Saulietis, Emīls Dārziņš, Fr. Bārda, Fallijs, nāk un iet Skalbe, Līgotņu Jēkabs, Niedra, Rainis un Aspazija, Kārlis Krūze. Šeit Angelika Gailīte iepazīstas arī ar jaunu rakstnieku Haroldu Eldgastu-Miķelsonu, ar kuŗu 1910. gadā apprecas un dodas cauri Somijai uz Vologdu, kur Miķelsons strādā par skolotāju.

Laulību pēc dažiem gadiem šķiŗ, Angelika Gailīte dodas Eiropas ceļojumā un 1913. gadā iznāk viņas stāstu krājums Ilgas un maldi, kas izraisa interesantu polēmiku.

1916. gadā Angelika Gailīte sāk strādāt Maskavā, Marijas meiteņu ģimnazijā par priekšnieces palīdzi, sākot arī vēstures studijas Augstākkajos sieviešu kursos, šeit piedzīvojot arī revolūcijas bargumu, bieži ciešot aukstumu, badu, un dodoties pēc pārtikas ar ragutiņām pie apkārtējiem zemniekiem.

1920. gadā Angelikai Gailītei rodas izdevība ar pamiera delegāciju atgriezties dzimtenē, kur viņai sākas jauns, ražens darba posms. Gailīti aicina darbā ārlietu ministrijā par franču preses referenti, un paralēli viņa māca arī vēsturi un latviešu valodu Franču licejā.

Šai laikā parādās daudzi Gailītes raksti periodikā — mēnešrakstos Ritums, Burtnieks, Daugava, laikrakstos Vēstnesis, Latvijas Kareivis u. c. Viņa studē vēsturi Latvijas universitātē, kuŗu beidz 1924. gadā ar diplomdarbu „Jānis Georgs Eizens un 18. g.s. latviešu zemnieka raksturojums."

Gailītes literārais darbs šai laikā iezīmējas ar stāstu krājumiem Dzirkstis sniegā un Grēciniece, kā arī ar Eiropas ceļojumu aprakstiem. 1929. gadā Gailīte kā Latvijas universitātes delegāte dodas uz Federation of University Women Kongress Ženēvā, kur Latviju uzņem kā pilntiesīgu locekli.

Kādu laiku Gailīte pavada arī studijās Zviedrijā, kur Stokholmas valsts archīvā vāc datus savai grāmatai Vecpiebalgas draudzes skola, kas iznāk 1937. gadā Gulbja apgādā. Viņa daudz ceļo, īpaši tuva viņai Itālija un Francija, un 1939. gadā iznāk Gailītes apcere Žanna d'Ark, izgaismojot šīs vēsturiski leģendārās sievietes — cīnītājas likteni.

Bēgļu gaitas aizved Gailīti uz Vāciju, kur viņa ar savām zināšanām un padomu ir neatsveŗams balsts Hanavas latviešu ģimnazijā, bet kad sākas izceļošanas drudzis, Gailīte nokļūst ASV, kur strādā smagu darbu fabrikās, gan kā mājkalpotāja.

Ar draugu gādību Angelika Gailīte pārceļas uz Kanadu, kur sākas viņas darbs laikrakstā Brīvā Balss, vēlāk Latvija Amerikā.

Rakstot šīs ridas, nāk prātā gandrīz 10 ar Angeliku Gailīti šai lailkrakstā kopīgā darbā aizvadītie gadi, kur mācījos iepazīt un cient viņas gaišo, aso prātu, aiz paskarbās ārienes apslēpto silto sirdi un sirsnību pētīgajā acu skatā, kas nu vairs nevērsīsies cilvēkos ar savu dziļo gudrību. —

Kanadas posmā Angelikai Gailītei iznāk atmiņu grāmatas Ceļiniece, Dzīves zaļais koks un Rīta ausma, kur personiskie pārdzīvojumi savijas ar bagātu kultūrvēsturisko atmiņu dokumentāciju.

Blakus darbam redakcijā un rakstniecībā, Angelika Gailīte rosīgi darbojas arī sabiedriskā dzīvē: viņai mīļas ir sanāksmes varavīksniešu saimē, ar savu skaidro runu un atziņām viņa ir liels balsts Toronto preses kopas darbībā, viņa ir arī Baltijas sieviešu padomes locekle un goda biedre.

Gadu simteņa mūžu nevar apcerēt īsā laikraksta rakstā — bet mēs visi jūtam, ka ar Angeliku Gailīti aiziet daļa no mūsu tautas vēstures, centieniem, pārdzīvojumiem un sasniegumiem. Viņa savā personībā apvienoja modernās sievietes centienus jau savā jaunībā, un mūžā sasniedza to, par ko tikai tagad vēl cīnās viņas domu biedrenes. Angelika Gailīte bija rakstniece, vēsturniece, skolotāja, valodniece, žurnāliste, politiķe un jaunās paudzes audzinātāja — viena no lielākajām personībām, ko mūsu tautā izaudzinājis šis gadu simtenis. Lai viņas piemiņa mūs māca stipriem un labākiem kļūt.

Ingrīda Vīksna

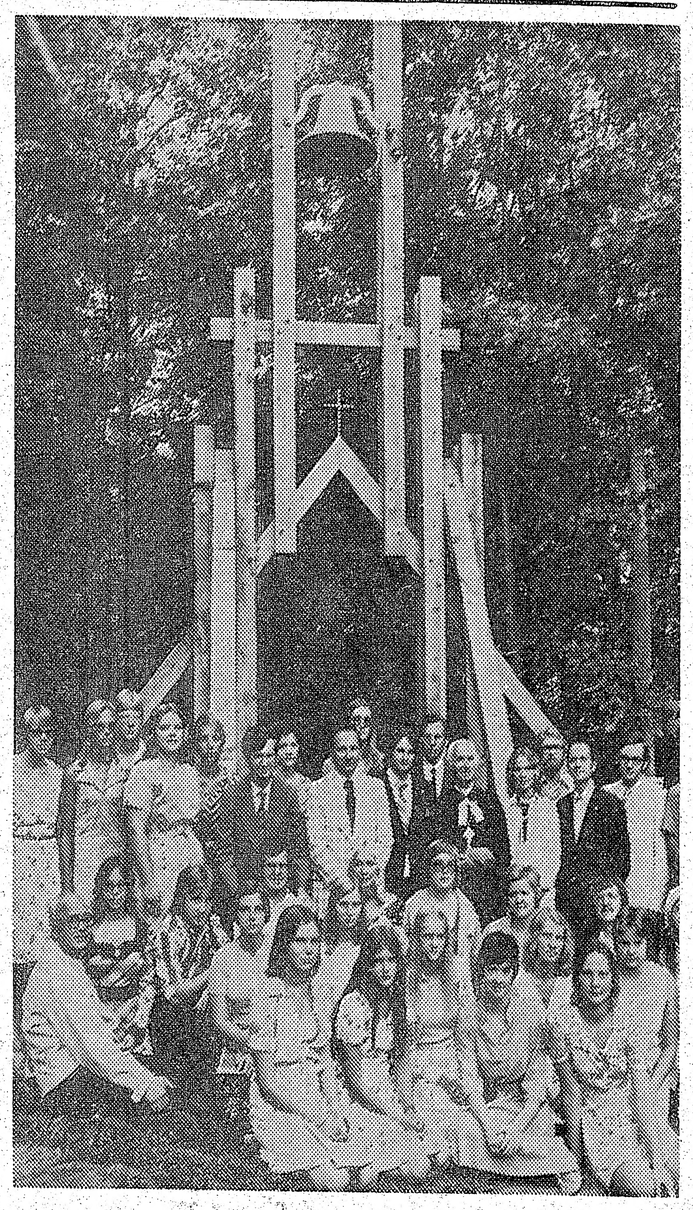

Gaŗezera jaunais zvana tornis, kas uzcelts pēc arch. G. Birkerta meta. Pie toŗņa Draudžu dienu jauniešu grupa ar jaunajiem teologiem un archibīskapu A. Lūsi.

Foto: F. Ritums

Mūsu stipruma avoti

VIDIENES APGABALA DRAUDŽU KONFERENCE GAŖEZERĀ

Gadskārtējo ASV vidienes apgabala draudžu konferenci 20. augustā Gaŗezera vidusskolas Kronvalda zālē ar lūgšanu ievadīja apgabala prāvests J. Turks. Prezidijā bez prāvesta, kas bija konferences vadītājs, vēl darbojās P. Priede, J. Grundsbergs un A. Zintniece. Protokolēja māc. H. Jurjāns. Apsveikuma vārdos archibīskaps A. Lūsis aicināja papildināt jauno teologu atbalsta fondu, no kuŗa šogad izdodami 12.000 dol. Prāv. A. Veinbergs cildināja konferences kuplo dalībnieku skaitu, kuŗā bez oficiāliem 50 draudžu pārstāvjiem klāt bija vēl tikpat daudz viesu — interesentu. ALA priekšsēdis Ā. Lejiņš savukārt uzsvēra labo sadarbību starp garīgām un laicīgām organizācijām.

Prof. Dr. V. Klīve referēja par tematu Mūsu stipruma avoti, minot, ka Helsinku konferences izvērtējumi mūs nostāda grūta jautājuma priekšā — vai mēs vairs spējam būt lojāli ASV pilsoņi, ja prezidents devis savu parakstu uz dokumentu, kas atstāj mūsu dzimteni Pad. savienības okupācijā? Tāpat rodas jautājums par mūsu nacionālpolītiskās dzīves sekmēm. Baznīcai tagad jāparāda savs stiprums un izvērtējums no kristīgās perspektīvas. Notikumi jāskata, kādi tie patiesībā ir un ne citādi, teica profesors. Mūsu darbība nedrīkst apstāties, bet tā turpināma vēl mērķtiecīgāk. Referents ierosināja izstrādāt 5 gadu darbības plānu. Pēc debatēm šo priekšlikumu nodeva LELDA ģenerālkonferences izlemšanai.

P. Golds no Grand Rapidiem izteica prieku par sarīkotām Draudžu dienām Gaŗezerā, kas viņam bijušas laimīgākās visa Gaŗezera pastāvēšanas laikā. Plašākas debates izraisīja prāv. J. Turka aicinājums izteikties par LELDAA pārveidošanu par LELBA. Pēc Dr. J. Lāča, māc. T. Gulbja, māc. H. Jesifera, J. Pūteļa, Dr. V. Klīves un citu izteiktām domām, konference vienojās ieteikt LELDAA ģenerālkonferencei jautājumu izšķirt galīgā veidā.

Konference pievienojās St. Paulas draudzes ierosinājumam atgādināt visām draudzēm, ka atbalstāmas tās latviešu skolas, kuŗās māca ticības mācību.

Pārrunas izraisīja ziņojums, ka vidienes apgabalā vēl ir 541 draudzes loceklis, kas nav nokārtojis saistības ar savu draudzi. (Kādā draudzē 88.) Konference arī neatrada definējumu, kas varētu draudzē sastāvēt „kā nemaksātājs"? Statistiskā pārskatā bija minēts, ka vidienes apgabalā 37 draudzes apkalpo 25 mācītāji, 10 vikāri un 1 evaņģelists. Pašreiz apgabalā 5 teoloģijas studenti. Draudžu locekļu skaits 10.172. Pagājušā gadā kristīti 84, iesvētīti 122, laulāts 51 pāris, miruši 152. Pavisam noturēts 1121 dievkalpojums. 25.736 dol. nodoti palīdzībai. Draudžu dāmu komitejas pagājušā gadā ieņēmušas 99.569 dol., kam konferences dalībnieki pateicās sirsnīgiem aplausiem.

Pēc kopēji nodziedātās dziesmas — Svētī, Kungs, un sargi un lūgšanas, konferenci slēdza prāv. J. Turks.

V. Boķis

Pa vēstures pēdām

KĀ IZTIRGOJA BALTIJAS VALSTIS

Latvija tomēr tik viegli nebija nomierināma. Arī šeit nogaidīja un vēroja, kā nolīgtais pakts atbalsosies Austrumeiropā. Kad bija skaidrs, ka Polija nedomā labprātīgi padoties, bet Hitlers vēlas lietot varu, Latvijas sūtnis Berlīnē Krieviņš devās uz ārlietu ministriju runāt ar Vērmani. Viņš apjautājās par vācu un poļu attieksmēm, bet Vācijas ārlietu ministrijas pārstāvis Vērmanis viņam norādīja, ka Berlīne nedomā par to runāt. Stāvoklis ir nopietns, Vācija vēlas atrisināt Polijas jautājumu bez kavēšanās.

Krieviņš vēlējās noskaidrot, vai Maskavā ir notikusi kāda vienošanās par Baltijas valstīm. Viņš norādīja, ka Ķelnes laikrakstā bijis raksts, ka Vācija un Padomija austrumus savā starpā esot sadalījušas. Vērmanis to noraidīja, tomēr aizrādīja, ka līguma sarunās kaut kas tomēr par Baltijas valstīm esot runāts un iztulkoja Ķelnes laikraksta rakstu, ka vispār austrumu jautājumi jau tikai starp Vāciju un Padomiju esot apskatāmi.

Šādi apgalvojumi neapmierināja Latvijas valdību. Tā vēlējās vācu paskaidrojumu, ka pēc pakta nolīgšanas Baltijas valstu patstāvība, neaizkaramība un to drošība nav mazināta un ka līgums nekādā ziņā nav savienots ar Baltijas valstu patstāvību. Latvijas ārlietu ministrs Munters par to runāja ar Vācijas sūtni Koci Rīgā un norādīja, ka pastāv nemiers un neziņa par Baltijas valstu iztirgošanu. Viņš nevēlējās sūtņa paskaidrojumus, bet lai sūtnis dod kādas ziņas latviešu presei.

Koce bija ar mieru šādus paskaidrojumus dot, ja Vācijas ārlietu ministrija līdz 2. septembrim par to viņam dotu kādus norādījumus. Berlīne tam nepiekrita, jo Maskavai nebūt nebija vienaldzīgi, kādā formā solījumi un atsaukumi tiek nodoti. Latvija ietelp krievu interešu lokā. Neuzbrukšanas pakta 3. paragrafs nosaka, ka abas līgumslēdzējas valdības savā starpā noskaidro jautājumus, kas skaŗ viņu intereses. Ārlietu minis-

(Turpinājums 16. lp.)

Saulainē man jautri iet.

ČIKAGAS PIECIŠI,

Runči, šķūņa iedancošana un kamīna iesildīšana

SILTI UN AUKSTI UZKOŽAMIE. ATSPIRDZINĀJUMI.

SAULAINĒ 20. SEPTEMBRI pl. 6 vak.

Ieeja 5 dol., pensionāriem, kaŗa invalidiem un jauniešiem līdz 16 g. v. 4 dol.

Pārgulēšanas iespējas. Informācija un biļetes pie N. Jurševskas — tel. 536-8183 un A. Luča — 225-7369.

Toronto latviešu

kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.
L8R 2T8

MAKSĀ

9% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir **$2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.**

8% par 1 gada termiņa noguldījumiem ne mazāk par $5,000.00 (bez dzīvības apdrošinājuma). Noguldījumu var **izņemt tikai pēc gada.**

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00.
māju obligācijas līdz $75.000

Toronto BIROJS atvērts:
no pirmdienas — ceturtd.
no 10 rītā — 7.30 vakarā,
piektdienās no 10 rītā — 8.00 vakarā.

Toronto birojs slēgts sestdienās līdz 15. sept.

TĀLRUNIS

Tel. 922-2551

Hamiltonas birojs

atvērts otrd. un ceturtdien
no 6.30 vak. — 9 vakarā.

Tālrunis 529-7939

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

TĀLR. 534-1403, Toronto

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED

I. JANKOVSKIS, PRES.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA
OBLIGĀCIJAS
ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA

Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave
TORONTO 3, Ont.
533-8553

LEONIJA OZOLKALNE

UGUNĪ

DZIMTENES LATVIETES DIENAS GRĀMATA

(18. turpinājums)

Viss te gul saulē mierīgs un kluss. Nekur nav kaŗa, briesmu un baiļu. Apsēsties te, ieaugt smilgās un zālēs, līgoties tām līdz un te palikt! Šim mieram ir sugestējošs spēks, kas liek gausināt soļus, klausīties pagājušo dienu notikumos kā lielā atklāsmē. Kas toreiz likās neizprotams un sīks, šodien, pēc laika atstarpes, liekas varens. Lielupes pļavas! Kā varētu tām pāriet pāri, neatskatoties tālā pagātnē. Nekur pasaulē nevar būt tāds koncentrēts skaistums un miers kā šajā Saules ielejā — Lielupes senlejā, kur ik solī pār pleciem jūt gulstamies jaunības gaismu.

Saulē sasilis un gluds taciņš, šķērsām pāri pļavām, ved uz Pudžu un Zaķu mājām. Gaŗā strīpā pār pļavu ir mājas: Nagļi, Zaķi, Pudžas, Bolmaņi, Diduļi, kur pļava sarūk šaurā strēlē savienojoties ar lielceļu. Tātad staigātāju te arvien vēl netrūkst.

Bolmaņi... gandrīz dienas... Pagātnē nogrimušā pasaule uzpeld tik dzīva, ka to nevar aizdzīt, jo tā ir daļa no viņas pašas, tik tuva un reizē nesasniedzama. Te tās ir, viņas Lielupes pļavas! Te gandrīz katrā smilgas stiebrā ierakstīta kāda diena, kāds notikums iesakņojies pīpenes vai gundegas ziedā. Skats glāstā apmīļo visu. Gaiss tvan, pilns sīkās, neredzamās dzīvības, ar kādu tik pilna ir vasaras diena. Vai tad briesmu un baiļu nemaz vairs nav? Tās atkāpušās, dodot vietu kaut kam citam. Jau sen Rita bija atskārtusi, ka no šīs gaišās platības tai nepieder ne smilga, un tomēr viņa to uzskatīja tik tuvu, kā savu. Šis tuvums viņā palika iegleznots visam mūžam. Vēlākos gados ik reizes, ja ceļš to izveda uz laukiem, tā noplūca pīpeni, smilgu un nesa mājā. Šais sīkajos niekos bija viņa pati, tajos varēja atpūsties. Tuvojoties Jāņiem, kad sudrabā bārkstoja pļavas, ik reizi gribējās tajās pazust. Saplūkusi pilnu sauju, tā nesa mājā savu sudraboto bagātību: tā bija viņas pļava. Un te pļava sisināja un dzīvoja savu dzīvi kā vienmēr, it kā nemaz nebūtu projām būts.

Tepat lielajos kokos Vec-Pudžu mājas, uz laidara jumta lielā stārķa lizda, kur tas ik rītus skaitīja savus klab-klab-klab pātarus. Jocīgi — stārķis... arī tādas lietas vēl ir pasaulē. Un viņa saka:

—Atsēdīsimies, atpūtīsimies!

❦

Bolmaņi... Nē, tās nebija lietas, par kuŗām ganīte toreiz domāja. Pļava un mežu aizsegtais tālums ar visu neredzamo aiz tā. Tur aiz tā tāluma nogūla lielais, zilais nakts putns, blāzmainiem rieta spārniem. No pretējā tāluma izbrida sarkana saule. Aiz visa tā bija tā nezināmā pasaule, uz kuŗas kāpieniem sastājās jaunības sapņojums. Tik tuvu ir senās dienas, ka atmiņa vilkšus velk pa taciņu uz veco vietu. Kā tur ir tagad?... Liekas pat, ka te kāds pa taciņu nāk pretī, ņem aiz rokas un ved: nāc, nāc vien! Tās taču ir viņas pļavas, viņas mājas, ar visu sen izdomāto un justo. Kas gan viņu bija aizdzinis prom no siltās gaismas, kur nešķiro: tavs, mans, bet visam pāri klājas viena debess? Zemapziņā slēptais mīļums ir tik liels, ka tas to aizvedis pagātnē, meklējot patvērumu bēdu dienā. Varbūt tiešām te varētu palikt? —

Pie klēts redz piekrautu vezumu. Salocītie groži pārmesti zirga mugurai. Vai te kāds brauc projām?

— Bēgles? Kur tad jūs?! — lieveņī panākas pajauna saimniece.

Vai Ritai kāds iesita pliķi? Te vairs nav bērnu dienu ar piesapņotām vasarām. Ir kaŗš, un šie cilvēki ir sveši. Tā ir šodiena, kaila un auksta.

Rita zināja gan, ka vecie saimnieki sen miruši, bet senais gars un tradicijas nevarēja mirt. Kaut kas arvien palika negrozāms. Un tomēr... te bija tik sveši... Un viņa naivumā bija cerējusi te palikt. Noiets tikai lieks ceļa gabals. Viņa zina: no šejienes aizejot, paņemsies vēl viena lieka nastiņa līdz. Tā nebūs smaga, paunā nebūs jāsien, pārmetot pār plecu. Tas būs gaismas piestrāvots, puķains lakats, kuŗu nākotnes melnai dienai pārklāt pāri. Varbūt tas būs mīksti pelēks kamols dzīparainiem mezgliem, krāsu ziediem, — tas aizgājušais, neatgriežamais. Lai kur viņa nākotnē būs, ikvienā ceļmalā noplūkta smilga būs daļa no tālā, neaizmirstamā.

Saimnieces aicinātas, ceļinieces ieiet krēslotajā istabā. Pazemais mājas jumts te saglabājis patīkamu vēsumu. Novēlojies jasmīns raksta rūtī kustīgas ēnas. Viegla rudzu maizes smarža, saldena piena, piparmētru vēsuma un vēl nenoteicamas smaržas apsitas ap pieri. Te pie šī galda tika sēdēts azaidā laikos. Un tur tai istabā ar aizvērtajām durvīm pie sienas bija viņas gultiņa... Krēsla pielīst ar sidrabainiem putekļiem. Acis pieveŗot, spilgtas zvaigznītes lēkā zem plakstiem. Vai tas tā bija? Cik nemainīgs un vesels šādās zemnieku mājās viss turpina savu gados pasākto dzīvošanu! Mainās staigātāji, bet celiņi, lietas un mājas paliek.

Galdā celtā maize ar piena krūzu liecina par seno viesmīlību un labestības tikumu. Bet rijot kumosu ar šūnaino māju medu, tam klāt ir asaru sāļums. Starp bija un ir ir bezgala tālums. Reiz šo māju īpašniekiem ar viņas ģimeni bija radniecības saites. Tagad divu pagaudžu atstarpes tās ir attālinājušas vēl vairāk. Un Ritas skats atkal pievēršas aizvērtajām durvīm. Vai tur vēl slēpjas tā pati pasaule, kas piestīgota viņas domām un sapņiem? Kā būtu, ja tās pavērtu? — —

Ritai tur tāpat kā nekur citur nepiederēja nekas. Tika ierādīts šaurs, dalīts gājēja kakts svešā mājā. Bet bieži šai mājai nebija vairs griestu, ne sienu. Viss plašais, saules pielijušais klajums bija bezrobežu māja. Un šai svešajā vietā tas visus saistīja labprātīgi, nesaraujamā kopībā. Tas viss bija bez vārdiem, bez skaņām, tik pašsaprotams un skaidrs. Tā bija tāda gaisotne, ko neviens otram nevar atņemt, nevar uzdāvināt nedz nopirkt. Vai tā bija pati zeme, kas deva šo vienotības un drošības izjūtu, to vārdos nepasakāmo spēku, kas visiem lika liekties kāda augstāka likuma priekšā, kuŗu nebija rastījusi neviena cilvēka roka. To spēku priekšā, kas vieno visus tautas locekļus.

Tur — aiz tām durvīm, bija divas gultiņas, — ganītei un kalponītei — bāra bērnam — Tīlītei. Gultiņu starpā bieži vien bija krūza ar pīpenēm un smilgām, kas viņām abām bija tas skaistākais no visas lielās, bagātās pasaules. Ritai Tīlītes draudzīgums bija tik silts, kā vecākās māsas mīļums. Strādīga un žirgta, tā staigāja pa pagalmu ar cirtaini blondo galviņu un tik lielām zilām acīm, kā atlūzis debesu gabaliņš. Runājot viņas vaigos iegūla divas dziļas bedrītes, tik pilnas laipnības un smaidu, ka nevarēja neatsmaidīt pretim. Nekas cits viņai nepiederēja kā viņas sprogas un vaigu bedrītes, goda prāts, divas čaklas rokas un darba tikums. Un šo pēdējo iemeslu dēļ, katra saimniece Jurģos sacentās Tīlītes dēļ. Tad liela rūpe bija nolikta, jo mājā līdz ar kalponi ienāca kārtība ar cilvēka saprātu un atbildības sajūtu.

Kā gan lepnās saimnieku meitas apskauda Tīlīti viņas dabisko sprogu un šo divu vaiga bedrīšu dēļ! Kas gan nezināja, cik svētdienas rītos pie pavarda bija jāsvīst, uz sakarsēta dzelzs urķa ritinot stīvos matus, lai tie kaut tikai uz dažām stundām kruzuļotos.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Ar 15. septembri Toronto autobusos un tramvajos vairs nepārdos braukšanas biļetes, bet tās būs iegūstamas pazemes vilciena stacijās un no transitkomisijas pilnvarotām personām. Autobusos un tramvajos nemainīs arī naudu, bet par braukšanu jāmaksā vai nu ar iepriekš iegādātām biļetēm, noteiktais tarifs atbilstošā sīknaudā.

● Sv. Jāņa baznīcā 31. augusta dievkalpojumā svētrunu teica prof. E. Šmits no ASV, piedaloties draudzes mācītājam I. Gaidem. Ērģeles spēlēja Ārija Dombrovska. Sākot ar 14. septembri, visi dievkalpojumi Sv. Jāņa baznīcā notiks pl. 11 no rīta. Pļaujas svētku dievkalpojums 5. oktobrī, pēc tam draudzes dāmu komitejas rīkotā draudzes pēcpusdiena ar priekšnesumiem, loteriju un kafijas galdu.

● Archibīskaps A. Lūsis un māc. Ā. Čops salaulājis Sv. Andreja baznīcā Zani Ezeru ar Kārli Jansonu, Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas priekšnieces Līvijas Jansones dēlu. Līgavainis pieder pie korporācijas Fraternitas Latviensis, bet līgava pie korp. Daugaviete. Viņa strādā latviešu skolā par skolotāju.

● Māc. Ā. Čops kristījis Aldi Imantu Zandbergu, Laimoņa un Māras dēlu. Laimonis Zandbergs ir žurnāla Jaunā Gaita redaktors.

● Māc. I. Gaide 30. augustā izvadīja uz Jorkas latviešu kapiem 27. augustā mirušo Paulini Ausekli, dzim. Lancere. Viņa bija dzimusi 1898. g. 5. februārī Burtnieku pagastā. Aizgājēja atstāj vīru Jūliju, meitu Ināru, znotu Arvīdu Tīrumu un trīs mazbērnus.

● Toronto latviešu kreditsabiedrības biedru ieguldījumi jūlija mēnesī bija pieauguši par 82.740 dol., un bilance uz 1. augustu sasniedza vairāk nekā 7 milj. dol., pieaugot mēneša laikā par 125.749 dol. Jūlija mēneša peļņa bijusi 10.791 dol., bet kopā par saimniecības gada pirmajiem četriem mēnešiem 24.325 dol.

● Toronto latviešu pensionāru apvienība rīko pirmo apvienības biedru rokdarbu tirdziņu 4. oktobrī Latviešu namā. Ieeja brīva. Paredzēti atspirdzinājumi.

● TLTA sestdienas ģimnazijas drāmatiskais pulciņš 18. oktobrī pl. 6.30 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās Hugo Miķelsona režijā atkārtos M. Zīverta komēdijas Ķīnas vāze izrādi. Drāmatiskais pulciņš ar šo lugu viesojies Montrealā, Hamiltonā, Vinipegā, Otavā un Londonā. Draudzīgā aicinājuma sarīkojumam nākamgad H. Miķelsons iestudēs Blaumaņa Pazudušo dēlu.

● TLB zinātņu kopa V. Slaviešas vadībā atjaunos savas sanāksmes oktobrī. Pirmā sanāksme paredzēta 19. oktobrī pl. 2.30 pēcp. Latviešu namā ar paneldiskusiju par Līgo svētku nozīmi. Panelī piedalīsies V. Slaviešs, B. Senkēviča, B. Rubesa, I. Morgenšterna, J. Plaudis un P. Zariņš.

● Dainas koris kārtējos mēģinājumus atsāks 8. septembrī pl. 7.30 vak. Sv. Jāņa baznīcas telpās diriģentes Almas Skudras-Kārkliņas vadībā. Mēģinājumi turpmāk notiks katru pirmdienu pl. 7.30 vak. turpat. Jauni dziedātāji visām balsīm vienmēr gaidīti. Pieteikšanās pie koŗa priekšnieces M. Lapiņas, tālr. 225-0130 vai mēģinājumā laikā. Dainas koŗa pirmā uzstāšanās šajā sezonā būs Toronto koncertapvienības 18. oktobrī rīkotā koncertā Emīla Dārziņa piemiņai kopā ar Sv. Andreja draudzes kori diriģ. A. Purva vadībā.

● Ar sirdstrieku 21. augustā mirušo DV saimes piederīgo Albertu Štālu, pēc māc. A. Brieža vadītā aizlūguma 25. augustā Rosāra bēŗu namā, otrā dienā uz Jorkas latviešu kapiem izvadīja māc. J. Cālītis. Nelaiķa šķirsts bija klāts ar Latvijas karogu, stāvot DV goda sardzei. Sēru namā ērģeļu mūziku spēlēja Edite Timermane. Pie kapa no DV atvadvārdus teica Osvalds Kļavenieks. Aizgājēja dzīves vietas saimnieks Edgars Valtenbergs DV namā bija rīkojis bēŗu mielastu, galdu klājot DV Toronto nodaļas vanadzēm. Nelaiķis bija dzimis 1914. gada 29. jūlijā Jēkabpils apriņķa Elkšņu pagastā. Bijis policijas dienestā Rīgā. 2. pasaules kaŗa cīņās gūtā ievainojuma dēļ visu mūžu palicis invalīds. Nelaiķis bija pazīstams ar savu lielo pienākumu apziņu un noteikto raksturu.

● DV Sadberijas nodaļas sekretārs R. Dumpis aizrāda, ka rakstā par etniskās preses apmeklējumu Sadberijā ieviesusies kļūda, par DV Sadberijas nodaļas priekšsēdi minot Vitoldu Kārkliņu. Nodaļu jau vairākus gadus vada Jānis Bērziņš. V. Kārkliņš ir ilggadējs latviešu draudzes priekšnieks, kā aprakstā pareizi minēts.

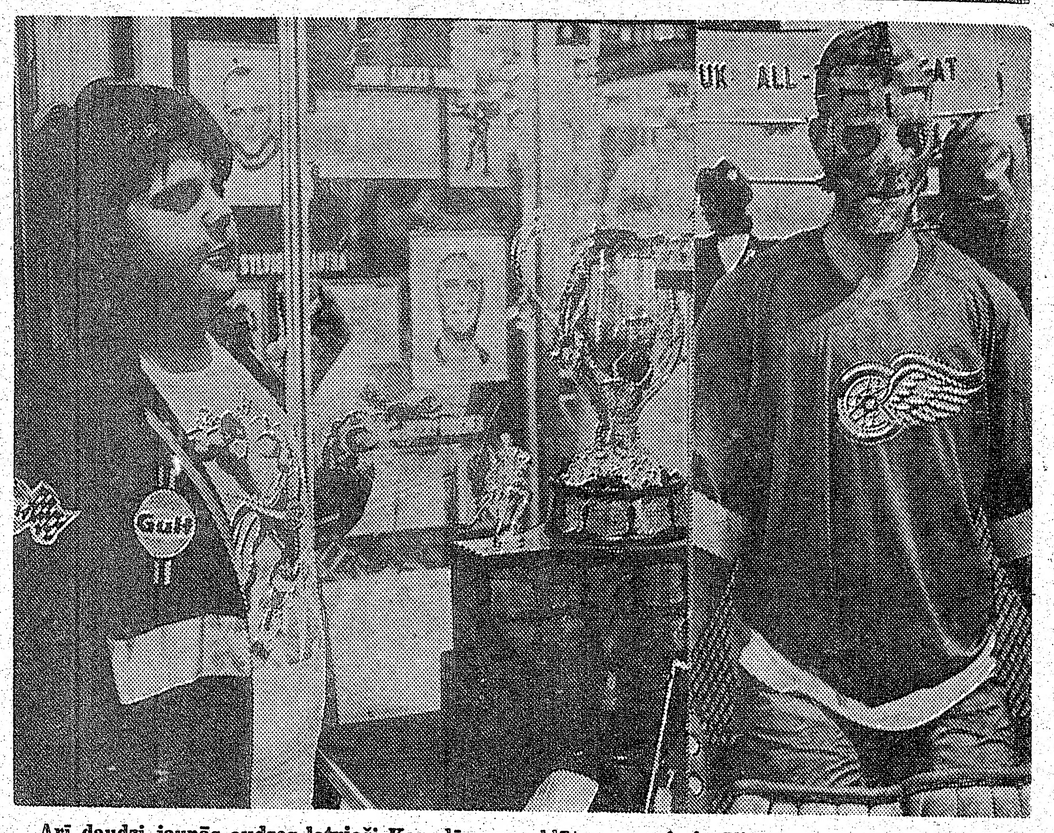

Arī daudzi jaunās audzes latvieši Kanadā sapņo kļūt par profesionāliem sportistiem. 15 g. vecais Uldis Buks, kas šogad sāks gaitas Vesthilas ģimnazijā, vēlas kļūt par vārtsargu kādā ledus hokeja profesionālā vienībā. Viņš jau sargājis vārtus savas pamatskolas vienībā un ieguvis arī attiecīgo sporta ietērpu. Augšējā attēlā Uldis redzams hokeja eksponātu ēkā Kanadas nacionālajā izstādē. Pa labi — slavenā vārtu sarga Terija Savčuka ietērps un sejas maska.

Foto: J. Liģers

Jāni Deksni atceroties

Bīvertonā, Ont., pēc grūtas slimības 28. jūlijā stājās pukstēt ilggadējā skautu vadītāja Jāņa Dekšņa sirds. Nelaiķis bija dzimis 1894. gada 21. aprīlī Bērzpils pag. Dekšņu ciemā. Pirmā pasaules kaŗa beigās iesaukts krievu armijā, kur paaugstināts virsnieka dienesta pakāpē. Pēc atgriešanās dzimtenē stājies jaunās valsts policijas dienestā, kur strādājis vairākos Pad. savienības pierobežas rajonos policijas iecirkņa priekšnieka amatā. Līdztekus darbam policijā, J. Deksnis aktīvi darbojies arī aizsargu organizācijā, kur bijis Rīgas policijas pulka komandieris. Darbojies arī par skautu vadītāju un nodarbojies ar glezniecību. Viņa pirmā patstāvīgā gleznu izstāde notika Toronto. Otrā pasaules kaŗa laikā iesaukts Latviešu leģionā un līdz maksimālā vecuma sasniegšanai bijis Rīgas policijas pulka sastāvā. Pēc kaŗa darbojies latviešu skautu kustībā Vācijā, gan aktīvi vadīdams roverus, gan illustrēdams skautu izdevumus. Kanadā bijis jendas priekšnieks, kur palīdzējis noorganizēt pirmo jendas nometni Saulainē, vēlāk darbojies Tērvetes 19. skautu vienībā Toronto. Par nopelniem Latvijas valsts darbā apbalvots ar vairākām goda zīmēm, bet par nopelniem skautismā ar Baltās lilijas ordeni un Kanadas skautu Long Service medaļu. Aizgājējs guldīts zemes klēpī Bīvertonā, kur no viņa atvadījās liels skaits skautisma kustības darbinieku, katoļu draudzes, TLB sestdienas skolas un latviešu organizāciju pārstāvji. No bij. Rīgas policijas pulka kaŗavīriem atvadvārdus teica Edm. Ozols. Gaidu un skautu vadītāji pie kapa nodziedāja tradicionālo: Kad ugunskurā beidz kvēlot ogles.

E. O.

Mēbelēta istaba

IZDODAMA

York Mills — Victoria Park rajonā vienai vai divām studentēm nesmēķētājām, vai arī studentiem latviešu mājā. Laba satiksme.

Zvanīt: 447-9965 vakaros vai sestdien visu dienu.

Aktivitāte kāpināta

DV ASV VALDES SĒDES ATZINUMI UN LĒMUMI

DV ASV augusta valdes sēdē, kuŗā piedalījās V. Aparjods, J. Pogenbergs, I. Švānfelds, E. Peniķis, vanadžu priekšniece A. Utināne un revīzijas komisijas sekretārs I. Priedulājs, notika Čikagā priekšsēža J. Utināna vadībā. Sēdes ievadījumā J. Utināns atzīmēja savu atgriešanos darbā pēc pārciestas slimības un pateicās kollēgām, it sevišķi priekšsēža vietniekam, par viņa aizstāšanu slimības laikā, tāpat visiem, kas viņu šai laikā atcerējušies ar ziediem un laba vēlējumiem.

Pieskaŗoties baltiešu aktīvitātēm Helsinku konferences laikā, priekšsēdis minēja, ka DV AS valde, izvērtējot stāvokli, ar pateicību atzīmē DV saimes rīcību un aktīvitāti pēdējos mēnešos kā uz vietām, tā sadarbībā ar citām latviešu organizācijām. Šī mērķtiecīgā rīcība no jauna apliecina, ka tā organizēti turpināma, lai aizstāvētu mūsu intereses pasaules forumā.

V. Aparjods, kas 6 nedēļas darbojies par skolotāju Gaŗezera vasaras vidusskolā, ziņoja, ka protesta demonstrācijās ļoti aktīvi bijuši Gaŗezera un Beverīnas skolnieki, tāpat Rietummičigenas latviešu valodas kursu studenti. Helsinku konferences novērtējumam pieskārās arī E. Peniķis.

Šoruden notiks DV priekšnieka un vanadžu priekšnieces vēlēšanas. Priekšnieka amatam kandidē Jānis Frīšvalds un Jēkabs Leitītis, bet vanadžu priekšnieces — Marija Ķeņģe un Monika Jonāne. Zemes valde par ASV vēlēšanu komisijas locekļiem izraudzīja J. Vilciņu, E. Peniķi un A. Tabaku.

Bijušam DV priekšniekam un tagadējam DV CV ideoloģiskās nozares vadītājam Vilim Hāzneram 23. jūlijā apritēja 70 mūža gadi. DV ASV valde un apvienības apsveikuši jubilāru. No pēdējā saņemta pateicība. Plkv. V. Januma gadskārtējai balvai valde par kandidātu nominēja Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursus.

Pārrunājot 3. DV Globālo dienu norisi Anglijā, sakarā ar DV organizācijas 30 darbības gadiem, nolēma interesēties par DV ASV saimes organizētu svētku apmeklēšanu. Izdevumus un citus jautājumus attieksmē uz lidojuma noorganizēšanu apņēmās noskaidrot A. Utināne.

E. Peniķis ziņoja, ka sakarā ar DV ASV 25 gadu darbību, viņš sagatavojis plašu darbības norises vēsturisku apskatu, no kuŗa DVM parādījušās tikai dažas rindas. Valde nolēma rakstu pavairot un izsūtīt apvienībām ieskatam un eventuālai ievietošanai savos apkārtrakstos. J. Utināns ziņoja par Latviešu Fonda projektiem. Tā kā pieprasījumi daudzkārt pārsniedz Fonda iespējas, valde izšķīrās par projektiem, kas ietver vispārējās latviešu sabiedriskās intereses.

Vanadžu priekšniece A. Utināne ziņoja, ka vanadzes savā salidojumā Vašingtonā nolēmušas dāvināt Gaŗezera tautisko mantu krātuvei 12. gadu simta latviešu sievietes tautas tērpu vērtībā ap 2500 dol. — Indianapoles vanadžu kopai jauna priekšniece — Anna Auziņa. V. Aparjods ziņoja par novērojumiem Gaŗezera vasaras vidusskolā: klases lielākas, skolotāju mazāk un līdz ar to tiem darba vairāk; skolnieki latviskāki un nacionāli nosvērtāki. Vērojams, ka Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursos valda latvisks gars un spraiga darbība, skolotājiem cenšoties ievirzīt stu-

(Turpinājums 20. lp.)

Divu latviešu pēkšņā nāve

Darba svētku ned. nogale bijusi liktenīga diviem Toronto latviešiem. Uz Queen Elizabeth lielceļa Bīmsviles tuvumā, rietumos no Sv. Katrīnām, divu auto sadursmē 1. septembrī nogalināts 62 g. vecais Edgars Bodnieks. Otrā mašīnā braukuši četri amerikāņi, divi vecāki pāŗi no Pensilvēnijas, no kuŗiem 3 personas nogalinātas, bet viena ievietota Hamiltonas slimnīcā. E. Bodnieks atradies savā mašīnā viens. Tajā pašā dienā Toronto latviešu katoļu lauku īpašumā Mežciemā sirdslēkmi piedzīvojis 64 g. vecais Andrejs Gribusts, kas liktenīgajā dienā strādājis pie savas mājas apkopšanas. Viņš steidzīgi aizvests uz tuvējo Beisbridžas slimnīcu, kur pēc pusstundas miris.

Andrejs Gribusts bija rosīgs sabiedrisks darbinieks, 10 gadus darbojies Toronto Latviešu biedrības valdē, no tiem 2 gadus par biedrzini, tikpat ilgi bijis vicepriekšsēdis un 4 gadus priekšsēdis. Daudz piestrādājis pie biedrības nama Oslera ielā, kuŗu ieguva 1951. un pārdeva 1962. gadā, lai iekļautos kopējā Latviešu namā. Nelaiķis 15 gadus bija arī TLB pārstāvis Latviešu skolā, kādu amatu veicis līdz savai nāves dienai. Viņam bija piešķirta arī šīs skolas labvēļa nozīme zeltā un atzinības raksts. Pārstāvējis Toronto Latviešu biedrību trīs LNAK vēlēšanu komisijās. Sākuma gados darbojies arī LNAK palīdzības nozarē, bijis valdes vicepriekšsēdis un biedrzinis Latviešu saimniecisko darbinieku apvienībā Kanadā, tāpat darbojies Toronto latviešu katoļu vienības lauku īpašuma Mežciema pārvaldē. A. Gribustam piederēja Toronto būvniecības uzņēmums.

Aizgājēju, pēc aizlūguma 4. septembrī pl. 8 vak. Rosāra bēŗu namā, 5. septembrī pl. 2 pēcp. prāv. Dr. E. Kokins izvadīja uz Jorkas latviešu kapiem. Nelaiķis atstāj dzīvesbiedri Ludmilu, divas meitas — Dagmaru Jaunzemi ar ģimeni un Ritu Ancāmi ar znotu Pēteri.

—ls—

Pa latviskās dzīves ceļu

SARUNA AR JAUNAJIEM LATVIEŠU TEOLOGIEM

Pēc atgriešanās no latviešu draudžu dienām Gaŗezerā, māc. J. Cālītis un māc. I. Gaide 28. augustā Toronto Sv. Andreja baznīcas telpās bija izkārtojuši interviju ar trim jaunās paaudzes latviešu teoloģiem: Elmāru Ernestu Rozīti no Vācijas, Gunāru Abakuku no Anglijas un Alfredu Lappuķi no Francijas. Viņi visi trīs ir mācītāju dēli, teoloģiju studējuši svešvalodās, un bez latviešu valodas pārvalda vēl divas no Eiropas valodām — vācu, angļu vai franču.

Alfreds Lappuķe Kanadā jau trīs nedēļas bija pavadījis Saulaines bērnu un jauniešu vasaras nometnē. Viņš beidzis teoloģijas studijas Strasburgā, Francijā, kur ieguvis pirmo gradu teoloģijā, bet izglītību turpinās Tībingenā, Rietumvācijā, maģistra grada iegūšanai, rakstot tezi par Latvijas baznīcas vēsturi. Pirms ordinēšanas mācītāja amatā viens gads vēl jānokalpo draudzē par vikāru. Ziemeļamerikas apmeklējumā vēlas iepazīties ar baznīcas dzīvi, apstākļiem Kanadā un ASV, arī ar lielo Ņujorkas latviešu draudzi. Jautāts, kāpēc izvēlējies mācītāja amatu, jaunais teologs sacīja: „Izvēle bija manis paša, bet izšķirties palīdzēja tēvs Edgars Lappuķe, mācītājs Francijas un Beļģijas ev. lut. draudzēs. Eiropā jūtams mācītāju trūkums, varbūt tādēļ, ka mācītāja darbs materiāli mazāk nodrošināts, savā ziņā vientulīgs un saistīts ar cilvēkiem un problēmām. Kalpot latviešu baznīcai ierosinājumu devušas arī aizvadītās Draudžu dienas Gaŗezerā," sacīja A. Lappuķe.

Gunārs Abakuks par savām mājām uzskata Eiropu, bet pašreiz jūtoties kā „pasaules ceļotājs: „nesen kopā ar Minsteres latviešu ģimnazijas mīčotājiem apceļojis Austrāliju. Arī pats viņš ir Minsteres ģimnazijas absolvents. Uz Gaŗezeru braucis galvenokārt, lai piedalītos jauno teologu seminārā. G. Abakuks sācis teoloģijas studijas Minsteres universitātē un turpinās vēl divus gadus Notinghamas universitātē Anglijā. „Grūti izšķirties par teoloģijas studijām, ja tēvs bijis mācītājs (miris 1957. gadā), jo dēlam it kā jau iepriekš uzlikts pienākums būt labam mācītājam," sacīja G. Abakuks, kas audzis teologu vidū. Arī viņa brālis bijis mācītājs (pirms diviem gadiem miris Floridā), tāpat tēva brālis māc. Augusts Abakuks. Bet visvairāk viņu teoloģijas studijām ietekmējis svainis — vācu mācītājs. Vācijā garīgā aprūpe ir bēdīgā stāvoklī, tomēr to nevarētu apzīmēt par bezcerīgu. Lielāka vērība piegriežama jaunatnes piesaistīšanai pie baznīcas, jo daļa atturas no dievkalpojumu apmeklēšanas. G. Abakuks pievērsies teoloģijas studijām ne mācītāja amata, bet pašas teoloģijas dēļ. Arī viņa vēlēšanās kalpot kādā latviešu draudzē. Pēc jaunā teologa vērojumiem, Toronto jaunieši reliģiskā dzīvē ir rosīgāki un domā, ka tas ir šejienes jauno mācītāju Jura Cālīša un Ivara Gaides nopelns.

Jau divus gadus par mācītāju latviešu draudzē Memingenā, Rietumvācijā, strādā Elmārs Ernests Rozītis, pašreiz atrodas vienu mēnesi atvaļinājumā. Viņš arī palīdz sāvam tēvam Elmāram Rozītim, kas ir baznīcas virsvaldes loceklis un Rietumvācijas baznīcas pārvaldes priekšnieks un aprūpē draudzes Eslingenā, Minchenē un Freiburgā. Vienam mācītājam Rietumvācijā apkopjamas vairākas draudzes, jo latvieši tur dzīvo izkliedēti. Beļģijā un Francijā mācītājs apmeklē katru atsevišķu draudzes locekli.

Māc. E. Rozītis jun. ļoti atzinīgi vērtēja Draudžu dienas Gaŗezerā, kur bijusi iespēja kopā pulcēties jaunajiem un vecajiem teologiem. Vecākās paaudzes mācītājiem ir kopēja pagātne, pazīšanās no Rīgas laikiem, kamēr jaunajiem teologiem tā vēl jānodibina. Jaunos šeit šķir lielie ģeografiskie attālumi, tie studējuši dažādās zemēs, dažādās valodās. Viņu uzdevums atrast ciešāku kopību ar tagadni, lai veidotu nākotni. „Bija izdevība strādāt par mācītāju vācu draudzē, bet jutu aicinājumu kalpot latviešu baznīcai," sacīja jaunais mācītājs.

No jaunās paaudzes mācītājiem Zviedrijā par mācītāju darbojas Brigita Vēvere-Anderberga Lundā, kur apkalpo latviešu draudzi. Tur strādā vēl pāris citu jauno latviešu, kas pievērsušies teoloģijai. ASV teoloģiju studē Fricis Kristbergs Ņudžersijā, Visvaldis Rumpēters Milvokos, Jānis Ķinēns Kalamazū un Lauma Lagzdiņa Klīvlandē. Māc. E. Rozītis atzīst, ka jauniešiem citi ceļi liekas vilinošāki, bet viņš izvēlējies latvisko ceļu, lai kļūtu par mācītāju un kalpotu savai tautai.

Daloties iespaidos par draudžu dienām Gaŗezerā, jaunie teologi par tām izteicās ļoti atzinīgi un ieteica tās rīkot biežāk. G. Abakuku interesējuši teoloģiskie materiāli, kādi pieejami latviešu mācītājiem, ko paskaidrojis māc. E. Ķiploks, apgāda vadītājs. Viņš saņēmis Gaŗezerā atbildes uz daudziem jautājumiem, kas to nodarbinājuši. Atgriežoties Anglijā, G. Abakuks solās aicināt kopā Notinghamas jauniešus un dziedāt dziesmas no Draudžu dienu izdevuma Gaismas Rīts ar 162 celsmes dziesmām. Par latviešu jauniešu stāju Eiropā un Ziemeļamerikā G. Abakuks izteicās: „Jauniešu lokā mēs bijām daļa no viņiem, bet ar jauniešiem ārpus šī loka kontaktu bija grūti atrast — ja uzsāka sarunu latviski, tie atbildēja angliski . . . Cik ilgi lai turpina šādu sarunu?" jautāja G. Abakuks.

A. Lappuķe savukārt novērojis, ka daudziem šejienes jauniešiem maz intereses iepazīties ar Eiropas jauniešiem. Eiropas jauniešu vidū vērojamas brīvākas sarunas, kas saknojas turienes vispārējās sabiedriskās tradicijās, kamēr šeit sarunas risinās tikai tad, ja saista kādas kopējas intereses. Jauniešiem, kas ieinteresēti garīgā laukā, pirmoreiz satiekoties no dažādiem kontinentiem Draudžu dienās, rodās jautājums, kas būtu turpmāk darāms latviešu draudzes un baznīcas labā un ko jaunieši sagaida no kristīgās baznīcas.

Jaunais mācītājs E. Rozītis saskata Draudžu dienās kopību, kuŗā katram pēc savām spējām būtu jāpiedalās. Gaŗezerā pulcējās latviešu mācītāji un kādi 400 draudžu darbinieki. Viņš norādīja, ka mācītājam ir nozīmīga vieta savas tautas un draudzes locekļu vidū, bet nevar gaidīt, lai mācītājs visu darba slodzi uzņemtu viens pats uz saviem pleciem. Baznīcas spēks slēpjas mūsu kopībā. Viņš silti ieteica atbalstīt Minsteres latviešu ģimnaziju, kuŗas absolventi visi labi prot latviešu valodu. Ģimnazijas darbā iesaistījušies jaunie latviešu skolotāji, kas turpina vecāko kollēgu latviskās audzināšanas darbu. Arī mūsu baznīcas darbā arvien vairāk iesaistās jaunie latviešu teologi. Bīstami, ja kādā mūsu latviskās dzīves nozarē nerodas jauna maiņa. Šādam stāvoklim, piemēram, tuvojas latviešu trimdas prese, kur vēl savā arodā strādā tikai kādi pieci vai seši vecākās paaudzes redaktori; tāpat līdzstrādnieki pa lielākai daļai nāk no vecākās paaudzes. Nenākot jaunai maiņai, latviešu prese brīvajā pasaulē var izbeigties.

Jaunajiem teologiem paticis, ka Draudžu dienās visas sanāksmes sākušās un beigušās paredzētā laikā, darbs sistēmatizēts. Nobeiguma dievkalpojumā 24. augustā divi jaunie teologi — Alfreds Lappuķe un Gunārs Abakuks nesuši lāpas, tā simbolizējot gaismas tālāku nešanu.

Vera Sidare

Jaunie latviešu teologi pārrunās pra Draudžu dienām un draudžu dzīvi, no kreisās: teoloģijas stud. Alfreds Lappuķe (Francija), māc. Elmārs Rozītis (Vācija) un teoloģijas stud. Gunārs Abakuks Anglija). Foto: J. Cālītis

Aizputes mācītāja izmisīgā cīņa ar padomju iestādēm

Aizputes baptistu draudzes mācītājam Jānim Šmitam jau piekto reizi noraidīts lūgums atļaut izceļot uz rietumiem, kur viņš varētu turpināt savu reliģisko darbu. J. Šmits jau otru reizi pieteicis bada streiku, pēdējo Helsinku konferences laikā, ko paziņojis LPSR ministru padomes priekšsēdim J. Rubenim. Valsts drošības komitejas Liepājas nodaļā J. Šmitam ieteikts strādāt „sabiedrībai derīgu darbu", jo garīgais darbs neesot sabiedrībai derīgs. Aizputes izpildu komiteja paziņojusi, ka J. Šmita ģimenei nav iespējams ierādīt arī dzīvokli, ko viņš bija lūdzis. Liepājas rajona izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieks Sedols bija pieprasījis draudzes padomes priekšsēdētājam Lemaļķim izslēgt māc. J. Šmitu no draudzes. Vīzu daļa vēl atkārtojusi ceturto noraidījumu, kas tātad pēc skaita ir jau piektais izceļošanas atteikums.

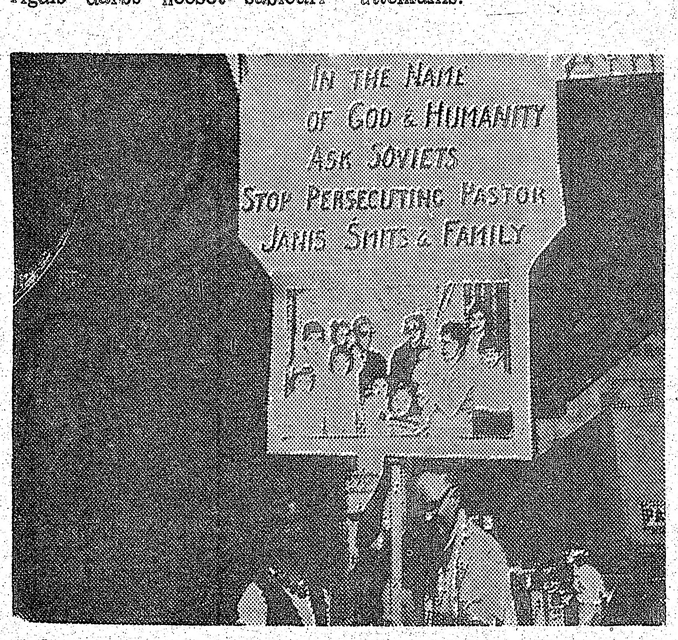

Tedis Zieriņš Čikagā demonstrē pret mācītāja Jāņa Šmita vajāšanu Latvijā. Foto: K. Ķezbers

Latvieši pasaules skautu džamborejā

14. pasaules skautu džamboreja „Nordjamb — 75" no 29. jūlija līdz 7. augustam risinājās Norvēģijā pie Lilehameras pilsētas. No pasaules skautu biroja oficiāli atzītām 109 valstīm džamborejā piedalījās 98 valstis ar 17.000 dalībniekiem. To atklāja Norvēģijas karalis Olavs V, piedaloties Norvēģijas kroņprincim, Marokas kroņprincim un daudziem diplomātiskā korpusa locekļiem. Džamborejas mudi simbolizēja roka ar atvērtiem pieciem pirkstiem: „Pieci pirksti, viena roka," kas nozīmēja, ka nometnē piedalās skauti no pieciem kontinentiem. Kopējā sadarbībā rīkoja piecas ziemeļu valstis: Norvēģija, Somija, Zviedrija, Islande un Dānija. Džamborejas uguni no 13. džamborejas, kas notika Japānā, atnesa japāņu skauts, bet „Nordjamb — 75" uguni iededza Dānijas skauts.

Nometne bija iedalīta 10 apakšnometnēs. Pirmo reizi džamboreju vēsturē notika 24 stundu sirojums, kuŗā piedalījās 12.000 skautu. Sirojums notika 4000 kv. klm apvidū ar 235 dažādiem ceļiem. Vislielākā skaitā nometnē piedalījās ASV, Lielbritanijas, Kanadas un Vācijas skauti. Kanadas dalībnieku sastāvā piedalījās arī 30 igauņu skauti, kas bija ieradušies ar Igaunijas valsts karogu. Šai lielajā skautu sagaitā satikās trīs latvieši: gaidu vadītāja Margarita Rībe-Reneslāce no Norvēģijas, dižskauts Hūgo Ērglis no Austrālijas un vadītājs Ēriks Priedītis no ASV. Ē. Priedītis un dižskauts H. Ērglis bija jau tikušies Radu cilts nometnē Austrālijā. Vadītāja M. Rībe-Reneslāce dzīvo Norvēģijas ziemeļos, Melbu pilsētā, kur visā plašā apkārtnē nav neviena latvieša. Viņa bija ļoti priecīga sastapt džamborejā abus latviešus.

M. Rībe darbojas Norvēģu gaidu kustībā par vadītāju; viņas vīrs Halvors Rībe ir Norvēģu skautu vadītājs. Nometnē piedalījās arī viņu dēls Haralds un meitas Janne un Mārīte. Vadītāja M. Rībe-Reneslāce daudz populārizējusi latviešu gaidu un skautu kustību Norvēģijā. Dižskauts H. Ērglis godam reprezentēja latviešu skautus ne tikai savā Austrālijas vienībā, bet visā džamborejā. Latvieši stāstīja norvēģu skautiem par latviešu skautismu. Džamborejas pienākumi tomēr katru sauca atpakaļ savās nometnes gaitās.

Šķiroties vienojās satikties 3. lielajā skautu un gaidu nometnē 1977. gadā Katskiļos.

Rīks

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

11. septembrī pl. 2 pēcp. Latviešu namā pensionāru rēgulārā sanāksme un filmas izrāde.

13. septembrī pl. 7.30 vakarā DV namā Sietlas kvinteta Staburadze dziesmu vakars — kabarē.

14. septembrī pl. 3 un 7 vak. Sidnejas Latviešu teātŗa viesizrādes Imanta Sveiļa režijā, Ulža Siliņa — Avota lieta, Bickford Park skolas telpās.

14. septembrī pl. 3 pēcp. DV namā Sietlas kvinteta Staburadze dziesmu pēcpusdiena.

20. septembrī Saulāines šķūņa iesvētīšanas vakars. Čikagas piecīši un deju kapella Runči.

3. okt. pl. 8.30 vak. basa-baritona Jāņa Kļaviņa un pianista Hermaņa Godesa koncerts Sv. Laurenca centra Taunhallē.

4. oktobrī Amerikas latviešu teātŗa Ņujorkas ansambļa viesizrāde Toronto Princese Gundega un karalis Brusubārda.

18. oktobrī pl. 6.30 pēcp. Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē ģimnazijas drāmas pulciņa izpildījumā M. Zīverta Ķīnas vāze.

1. novembrī ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde Indrāni Bickford Park skolas auditorijā.

8. novembrī Sv. Laurenca Taunhallē DV teātris Kanadā izrādīs Jāņa Viesiena drāmu Jānis Reiters. Režisors Gunārs Vērenieks.

1975./76. gada

TORONTO KONCERT-APVIENĪBAS KONCERTI

18. oktobrī pl. 8 vak. koncerts Emīla Dārziņa piemiņai.

20. novembrī vijolniece Rasma Lielmane. Pie klavierēm Leo Barkins.

31. janvārī pianists H. Godess.

6. maijā baritons Dzintars Veide no Austrālijas.

Visi koncerti notiek Sv. Laurenca Taunhallē.

15. nov. pl. 8 vakarā Maseja auditorijā 18. novembŗa valsts svētku atcere.

30. nov. Antoņinas Vaivodes garīgo koncerts.

1976. gadā

1. februārī pl. 5. pēcp. Sv. Andreja baznīcas zālē Marisa Vētras 10 gadu nāves atceres koncerts. Piedalās: M. Makvikare (soprāns), I. Birne-Veinberga, J. Cirulis (baritons), pavadītājs A. Štrombergs.

SV. KATRĪNAS

13. septembrī pl. 9 no rīta, Sv. Katrīnu LMMK rīko eksternās mālbaložu un mazkalibŗa šaušanas sacensības „St. Catharines Gun Club" šautuvē. Pēc sacensībām pl. 8 vakarā notiks uzvarētāju apbalvošana un saviesīga dzīve, 101 Garnet St., Immaculate Conception Centre telpās. Visi laipni ielūgti.

Prof. A. Ozoliņam 80 gadu

Uz 80 mūža gadiem 1. septembrī atskatījās viens no mūsu vecās paaudzes ievērojamākiem mūziķiem — profesors Alfreds Ozoliņš. Viņš dzimis Rembatē kā rakstveža dēls, 1895. gadā. Beidzis Nikolaja ģimnaziju Rīgā, pēc tam devies uz Pēterpili, kur sākumā studēja filoloģiju, bet 1916. gadā iestājās Maskavas konservātorijā un mācījās čella spēli pie prof. Glena, vēlāk Rīgā pie Jāzepa Mediņa un O. Fogelmaņa.

Revolūcijas juku laikos atgriezās Rīgā, un 1918./19. gadā rīkoja koncertu serijas un sonātu vakarus kopā ar Ludvigu Bētiņu. No 1920.—1923. gadam papildinājās Berlīnē un Leipcigā.

Kad nodibinājās Latvijas konservātorija, A. Ozoliņš jau no 1919. gada vadīja tur čella klasi. No 1934. gada konservātorijas profesors, vairākkārt arī dekāns un prorektors. Viņš izaudzinājis jaunu, spējīgu čellinieku paaudzi. Izcilākie audzēkņi viņam bija: Atis Teichmanis, Valdis Zaķis, Arvīds Ciemiņš, daļēji arī Ingus Nāruns u. c. Visu laiku spēlējis Konservātorijas stīgu kvartetā, tāpat citos kamermūzikas ansambļos. Ar savu audzinātāja darbu, daudzajiem koncertiem, prof. A. Ozoliņš ievērojami veicinājis kamermūzikas kultūru Latvijā. Šis žanrs arī vairāk atbilst viņa smalkjutīgai, uz iekšu vērstai personībai. No 1927. gada prof. A. Ozoliņš bija arī Rīgas radiofona orķestŗa koncertmeistars.

Bēgļu gaitās Vācijā 1946. gadā Blombergā viņš atsāka darbu stīgu kvartetā, kopā ar prof. A. Norīti, V. Rušēvicu un E. Vīnertu. Kvartets apbraukāja daudzas bēgļu nometnes, rīkoja koncertus dažādās Vācijas pilsētās un kā Latviešu kvartets 1948. gadā devās koncertceļojumā uz Londonu, Kopenhagenu, Upsalu, Stokholmu, visur gūstot izcilas kritiķu atsauksmes.

1950. gadā prof. A. Ozoliņš ieceļoja ASV, sākumā strādāja nepiemērotu fizisku darbu, bet jau no 1951. gada uzsāka skolotāja darbu Sirakūzu universitātē, mācot krievu valodu, līdztekus daļēji vadot arī čella klasi mūzikas fakultātē. 1955. gadā pārcēlās uz dzīvi Bafalo, kur 10 gadus spēlēja pilsētas filharmonijā.

Profesors sen jau pensionējies un kopā ar dzīvesbiedri klusi vada savas dienas Bafalo mazajā kolonijā. Viņš mīl mūziku, sabiedrību un jaunatni, bet iedragātās veselības dēļ vairāk turas pie mājām. Bafalo tautieši var būt lepni, ka sirmais profesors mūsu pilsētu izvēlējies par savu dzīves vietu, un arī mēs esam varējuši baudīt viņa lielo mākslu. Vienīgais dēls Andrejs dzīvo Sirakūzās. E. Alka

Prof. Alfreds Ozoliņš

Sācies jauns mācību gads

Jauno Minsteres latviešu ģimnazijas direktoru Eduardu Silkalnu un dzīvesbiedri Selgu (dzejniece Karmena Kurzemniece) ar bērniem, 8 g.v. Nīlu un 5. g.v. Solveigu, 18. augustā Minsteres dzelceļa stacijā sagaidīja un ar ziediem sveica skolas darbvedis A. Spoģis un interna vadītājs I. Balodis. Direktors ar ģimeni no Austrālijas bija atradies diennakts lidojumā Frankfurtē atbraucējus sveica LCK izglītības daļas vadītājs prāvests M. Lizdiks, pēc tam viņi devās uz jauno darba vietu Minsterē. E. Silkalns atstāja paidagoģisko darbu Austrālijā, lai vadītu Minsteres latviešu ģimnaziju. Viņš izvadīts uz Rietumvāciju ar daudz laba vēlējumiem. Austrālijas tautieši atsaucīgi devuši līdzi naudas veltes ģimnazijai un pirkuši MLĢ ziedojumu zīmes. Kāds tautietis nopircis pat simt ziedojumu zīmes. Jaunais mācību gads ģimnazijā sākās 1. septembrī. xy

HAMILTONĀ

27. septembrī pl. 6 vak. Daudzkultūru centrā DV Hamiltonas nodaļas 25. gada svētki.

OTAVĀ

13. septembrī pl. 7 vak. Lakeside Gardens Britannia parkā DV Otavas nodaļas 10 gadu darbības atceres sarīkojums.

KIČENERĀ-VATERLŪ

4. okt. pl. 7 vakarā (Adult Recreation Centre telpās), 185 King St. South, Waterloo, DV Kičeneras-Vaterlū nodaļa rīko 23 gadu atceres koncertu-balli. Soprāns: Ērika Beitāne, akordeoniste Laila Bērziņa; spēlēs Runči trimdā.

Cēzars un Kleopatra augļu dārzā

Sv. Katrīnu vanadžu kopas gadskārtējie dārza svētki šogad risinājās 24. augustā. Par sallidojuma vietu bija izraudzīta Niagara. Anna Barkāne bija nama māte un rūpējās par Toronto, Hamiltonas un Sv. Katrīnu ciemiņu uzņemšanu. Svētki noritēja viņas plašajā dārzā, kur augļu koku zari liecās zem rudens ražas smaguma.

Sarīkojumu ievadīja vanadžu kopas priekšniece Milda Vītola, norādot, ka dārza svētki, kas katru gadu notiek augusta beigās, domāti galvenokārt priekam, domu izmaiņai un vecās draudzības stiprināšanai, bet reizē arī rūpējoties par jaunu spēku iesaistīšanu vanadžu organizācijā, kā to pauž arī šī gada devīze: „Iesaistīt jaunas vanadzes mūsu pulkā."

Katru gadu šajos svētkos sagatavots kāds jautrs priekšnesums, bet tēlotājus un uzveduma saturu tur noslēpumā līdz izrādes sākumam. Izrāde notika dārzā. Brīvdabas skatuves vidū bija tikai viens priekšmets — apklāta gulta. Dabiski, sākās minēšana un zīlēšana, kas te īsti notiks?

Atskanot gongam, dārzā iesoļoja lugas teicēja Īve Vīksne, kas paziņoja, ka izrādīs pirmo cēlienu no Stratfordas festivāla vasaras izrādēs redzētās populārās lugas Cēzars un Kleopatra, bet — gluži citā perspektīvā un sniegumā, režiju vadot „visām četrām tēlotājām kopīgi". Tēlotājas bija: Ernestīne Konrāde (Kleopatra), Milda Vītola (Cēzara lomā) un Irma Andersone.

Tāpat kā iepriekšējos gados, dārza svētki beidzās ar cienastu. V. L.

Izrādes aina Sv. Katrīnu vanadžu kopas dārza svētkos Niagarā, no kreisās: Īve Vīksne (teicēja), Irma Andersone, Ernestīne Konrāde (Kleopatra) un Milda Vītola (Cēzara lomā). Apakšējā attēlā daļa skatītāju ar tālīnām viešņām, 1. rindā no kreisās: E. Briede, M. Jonāne, N. Pulciņa, I. Breikša un B. Šmita-Kalēja. Foto: J. Ligers

Florefas iespaidi

ČETRAS DIENAS 3. VISPASAULES LATVIEŠU JAUNATNES KONGRESĀ BEĻĢIJĀ

Būdams nepilnas četras dienas kongresā, guvu par to ļoti pozitīvu iespaidu. Kongresa vieta un telpas ideālas. Priekšdarbi veikti laikā un priekšzīmīgi. ELJA Informācijā bija izsmeļoša kongresa programma, vietas un ceļa apraksti, pat ceļu kartes un sarīkojumu ēku fotogrāfijas, ar kuŗu palīdzību arī franču valodas nepratējam bija iespējams viegli atrast kongresa un sarīkojumu vietas. Atsevišķa brošūra kongresa programma ar ziņām par lektoriem u.c. Tāpat atsevišķā brošūrā referātu konspekti.

Florefas ciemā jau pa lielu gabalu kalnā, kongresa vietā, redz plīvojot Latvijas karogu. Pie kongresa nama cits, vēl lielāks Latvijas karogs. Telpas plašas. Referāti un sapulces notika lielā vingrotavas zālē, bet atklāšana un koncerti baznīcā. Mikrofoni, pastiprinātāji un skaļruņi padara teikto visiem sadzirdamu. Bija gan neērti, ka baznīcā aplaudēja, bet tas bija atļauts. Baznīcā bija laba akustika.

Viss labi noorganizēts. Uzraksti latviešu valodā, tāpat ceļa zīmes.

Kongresa dalībnieki tiek laipni sagaidīti un apgādāti ar nepieciešamo. Katram runātājam ļauj brīvi izteikt savas domas. Diskusijas spraigas, bieži ar pretējiem uzskatiem, sevišķi starp veco un jauno paaudzi, bet arī pašu jauniešu starpā.

KO TEICA OJĀRS ROZĪTIS?

Viņš bija rīcības komitejas locekļis un teica atklāšanas runu. — Karš beidzies, uzvarot fašismu. 120.000 latviešu nokļuvuši svešumā. Tur devās mūsu vecāki, „pilsoniskās Latvijas pilsoņi," — teica runātājs. Svešas politikas pavadā tie esot aizklīduši arvien tālāk no tautas, zaudējuši saskari ar Latviju. Vecāki latviskumu saglabājuši, bet „mēs esam nedroši, jo emigrācijas gaitas ved mūs arvien tālāk no Latvijas un latviskuma'. Kultūras sakari esot „eksistenciāla nepieciešamība jaunatnei". Tie neesot kreisi, bet pa tādiem tos cenšoties iztaisīt tikai „emigrantu brēkas". Šis jaunatnes kongress nevarot būt kreiss, jo tas rīkots pilsoniskai latviešu jaunatnei. Arī abi kreisie rīkotāji nevarot pārkāpt 'pilsonisko ēnu'. Savu tiesu pārmetumu saņēma arī latviešu trimdas prese, jo tā neesot objektīva, sabiedriskais pazūdot aiz „personiskā".

Pēc Ojāra Rozīša runāja Pasaules brīvo latviešu apvienības priekšsēdis Uldis Grava. Viņa runa atreferēta jau šī laikraksta iepriekšējā numurā.

ČĪŅA PAR IZKĻŪŠANU BRĪVAJĀ PASAULĒ

Interesants bija Joahima Brauna referāts Latvijas ebrēji šodien. Referents dzimis 1929. gadā Rīgā, izbraucis uz Izraēlu 1972. gadā. Latvijā bijis mākslas zinātņu kandidāts, darbojies par mācībspēku konservatorijā un Em. Dārziņa mūzikas vidusskolā. Izraēlā ieguvis doktora grādu mūzikoloģijā un strādā Telavivas universitātē un Jeruzalēmes mūzikas akadēmijā par docentu. Referents minēja, ka latviešus un ebrējus tagad vieno abu tautu problēmas, kas gan ir atšķirīgas, bet daudzējādā ziņā līdzīgas.

Tagadējā Latvijā 30 gados radušies jauni apstākļi. Illūzijas par ebrēju nacionālām interesēm Pad. savienībā izzudušas, sākusies plānveida ebrēju kultūras iznīcināšana, izstumjot tos arī no padomju kultūras. Em. Dārziņa vidusskolā bija pateikts, cik latviešu, cik krievu un cik no citām tautībām jāuzņem. Kad kāds Rīgas students un doktorands, Ļeņina stipendiāts, ar plakātu „Brīvību Čechoslovakijai" demonstrējis pie Brīvības pieminekļa, tas uz 3 gadiem ieslodzīts psihiatriskā slimnīcā un izslēgts no universitātes. — Var jautāt, kur nacionālā minoritāte var izdevīgāk cīnīties — savā zemē vai svešumā? Nav jājautā, cīnīties vai ne, ir jācīnās! — teica referents.

Braunam, izbraucot no Latvijas, bijis grūti šķirties no saviem latviešu draugiem, kas teikuši: „Tu esi laimīgs, jo tev ir kurp braukt. Mums jāpaliek šeit." Brauns pētījis latviešu mūziku un sarakstījis vairākus zinātniskus darbus, kas publicēti Latvijā. Pētījumi par 13. g. s. latviešu mūzikas instrumentiem pierādījuši, ka latviešiem jau pirms vāciešu ienākšanas bijuši savi mūzikas instrumenti un sava latviešu mūzika. Šis darbs iespiests kādā Latvijas zinātnisko rakstu krājumā 2500 eksemplāros un jau sadalīts pa veikaliem pārdošanai. Kad J. Brauns iesniedzis izceļošanas lūgumu, grāmatas pārdošana aizliegta un izdevums iznīcināts. Tagad šo viņa darbu publicējis Herdera institūts Hamburgā.

Jautāts, kādā kultūrā — latviešu vai ebrēju — Brauns strādā, seko atbilde: „Esmu uzaudzis Rīgā un latviešu kultūrā. To nevaru aizmirst. Tādēļ esmu šeit, Florefā, latviešu jaunatnes kongresā. Latvieši un ebrēji cīnās par savām nacionālām un demokratiskām tiesībām. Par brīvību ir jācīnās!"

PANELIS — „PATVĒRUMA ZEMĒS"

Tanī īpašā pēcpusdienā vairāki runātāji. Atzīmēsim tikai raksturīgāko no katra teiktā. Uldis Grava norādīja, ka žēlošanās, izmisums un doma par „bojā eju" ir atmetama. Trimdas sākuma gados centāmies izdabāt rietumu uzvarētājiem, pasniedzot šķīvjus un prievītes, tagad mēģinām izdabāt Latvijas okupantiem. Ne izdabāšanu, bet prasības un spiedienu! Aizsargājoties ir grūti gūt citu tautu ievērību un atbalstu. Nevis nāves smaku, bet cīņu! —

(Turpinājums 13. lp.)

Garīdznieki Draudžu dienās Gaŗezerā ar archibīskapu A. Lūsi vidū.

Foto: F. Ritums

Ja necīnīsimies par taisnību, uzvarēs netaisnība

PIRMĀS DRAUDŽU DIENAS GAŖEZERĀ

Bez paaudžu izšķirības, lielā pacilātībā un sadraudzībā ievadītas pirmās Draudžu dienas Gaŗezerā. Visgaŗāko ceļu uz tām bija mērojuši garīdznieki no aizjūŗas zemēm — Jēkabs Mekšs, Brigita Vēvere-Anderberga, Elmārs Rozītis, Pauls Urdze, Alfreds Lappuķe, Juris Jurģis, Gunārs Abakuks un citi.

Draudžu dienas 17. augusta vakarā atklāja Gaŗezera brīvdabas baznīcā, klātesot ap 500 svinīgā brīža dalībniekiem, kuŗu vidū laikam vēl nekad kopā nebija redzēts tik liels garīdznieku skaits, kas pārstāvēja visu Latvijas baznīcu svešumā. Pēc archibīskapa A. Lūša svētrunas un Kalamazū latviešu draudzes mācītāja A. Piebalga vadītās liturģijas, Vidējā apgabala prāvests J. Turks, kas bija Draudžu dienu prezidija priekšsēdis, pasludināja astoņu dienu ilgo sanāksmi par atklātu.

Archibīskaps A. Lūsis runāja par Draudžu dienu kristīgās idejas nozīmi, pieskaŗoties arī mūsu tautas pašreizējam drūmajam stāvoklim dzimtenē. Citējot svētos rakstus, archibīskaps mudināja: Ej un izved savu tautu no verdzības važām! Mēs, kristieši, nedrīkstam būt vienaldzīgi, ja cilvēkiem nolaupa brīvību un garīgu pārtapšanu. Archibīskaps minēja, ka 20. gadsimts ieies vēsturē ar tūkstošu martiru un ticīgo asinīm un brīdināja: Ja necīnīsimies par taisnību, mēs palīdzēsim uzvarēt netaisnībai. Mēs visi esam iesaistīti mūsu laikmeta norisēs. Iesaistoties kopējā darbā, mums jācīnās, lai mūsu tautai atkal varētu skanēt apklusinātie baznīcu zvani, bija archibīskapa aicinājums.

Svētku dievkalpojumā dziedāto dziesmu ērģeļu pavadījumus spēlēja Daniels Brūvers no Vācijas. Dziesmas dziedāja no Draudžu dienām izdotās dziesmu grāmatas.

Pēc dievkalpojuma, turpat brīvdabas baznīcā, notika prof. Dr. Ed. Šmita pirmā lekcija: Kā Dievs mūs aicina. Draudžu dienu kuplo dalībnieku saimi sveicināja Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēdis *Ā. Lejiņš un Gaŗezera* padomes priekšsēdis J. Meija.

Lielākā daļa Draudžu dienu apmeklētāju naktsmājas bija *izvēlējušies turpat Gaŗezerā*, bet daļa pārnakšņoja tuvākajos moteļos. Par uzturu rūpējās Gaŗezera virtuve.

V. Bokis

Gaidu un skautu nometne Tērvetē

Šogad latviešu skautisma kustībai Kanadā aprit 21 gads, ko parasti uzskata kā „pilngadības gadu". Tā to arī uzskatījusi gaidu un skautu vadība, nosaucot savu sapulcēšanos par „Nometni 21", kas šogad risinājās Tērvetē pie Montrealas, Rouge upes krastā.

Nometnes atklāšanas ceremonija notika 24. augustā Tērvetes bērnu nometnes laukumā, kur pie karogu mastiem ierindā nostājās ap 120 nometņotāju — gaidas, skauti un vadītāji. Šādu lielu vienību ierindā Tērvete piedzīvoja pirmo reizi. Pulcējās arī viesi un paši tērvetieši. Nometni ar īsu uzrunu atklāja Kanadas gaidu jendas priekšniece G. Dāvidsone. Dziedot Latvijas valsts himnu, karogu mastos uzvijās vairāki karogi.

No Sv. Pāvila draudzes sveicināja K. Dreijeris, Tērvetes apvienības — P. Agrums, bērnu nometnes — G. Hūns, Daugavas Vanagiem — J. Gributs, bet no Montrealas organizāciju apvienības un Jaunatnes dziesmu svētku rīkotājiem — M. Štauvers. Nolasīja arī vairākus rakstveida apsveikumus. Sekoja dievkalpojums Tērvetes brīvdabas baznīcā.

Gaidas nometņo Tērvetes ziemeļu daļā, bet skauti — vidienē. Katra vienība izraudzījusi novietojumu pēc savas izvēles. Vienības arī aprūpē savus nometņotājus un gādā par pārtiku. Visur manāma izdoma, rosība, čakls darbs.

Atklāšanas dienas vakarā notika pirmais ugunskurs ar *priekšnesumiem*, piedaloties arī viesiem. Ugunskuru vadīja A. Pērkons. Vakars beidzās ar skautu dziesmu: „Kad ugunskurā beidz kvēlot ogles . . ." Netrūka arī maigais lietutiņš, kā to dziesmā dzied.

Agrumu Pēteris

Demonstranti pret Helsinku vienošanos Bostonā, no kreisās: A. Bite, V. Šime, S. Duļevskis, ALA vicepriekšsēdis V. Antiņš un E. Amoliņš ar plakātiem pilsētas centrā. Attēlā nav redzams L. Baltgalvis. Bostonieši demonstrēja trīs dienas no vietas, izdalot arī skrejlapiņas. Foto: O. Akmentiņš

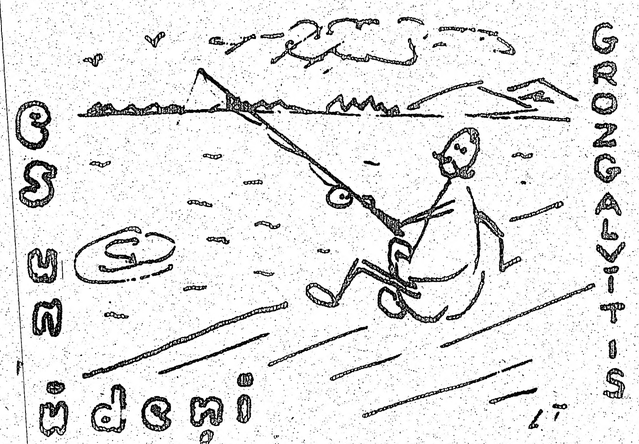

(5. turpinājums)

VENTSPILS „ARPUSĒ" UN LIEPĀJA

Ar Ventu iepazinos ne tikai Ventspilī, tās apkārtnē, bet arī tās tecējumā augšup. Esmu mazliet peldinājis sliekas arī Ventā, netālu no Piltenes un Zūrām. Ir vēl arī citas vietas, bet tās piemirsušās.

Dažreiz, ieslīgstot atmiņās, acu priekšā it kā parādās Ventas krasti ievu ziedu laikā. Sevišķi, ja gadījās izbraukt ar divriteni jau sestdienas naktī, pēs pusnakts. Tad saules lēktu varēju sagaidīt svētdienas rītā upmalā zem ziedošām ievām, klausoties lakstīgalu koncertā. Bija jauki!

Kādreiz kaut kur patālāk no Ventspils varēju nodziedāt arī populāro dziesmu:

„Sen tas bij' pie Ventas
ziedu laikā —
Pirmoreiz kad tevi redzēju...

Dziesma nebija par godu kādai ventspilniecei, bet pamazai līdaciņai, kas piekodās uz tā paša parastā āķa, „izgreznota" tāpat ar parasto slieku. Tā bija arī vienīgā līdaka, ko es izvilku savā, gandrīz septiņu gadu „ventiņa" laikā.

Man uz līdakām nekad nav bijusi „kāre". Arī ASV divdesmit gadu laikā esmu noķēris tikai divas līdakas. Vienu ar velci Longleikā, pie slavenā „Sesku ciema", otru tepat ar parasto makšķeri savā Nocomis ezerā, divpadsmit minūšu gājienā no mājas.

Varbūt daudzi brīnīsies, kad stāstīšu, ka pēdējos divi gados Ventspilī makšķerēju arī darba laikā, sēžot pie rakstāmgalda.

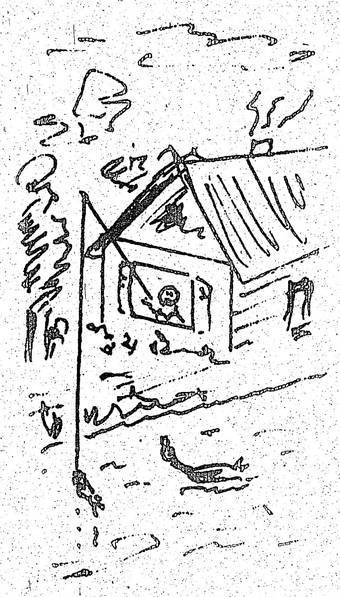

Tas notika tā.

Kad Ventspils kara radiostaciju pārvietoja uz Tukuma novērošanas dienesta kanceleju, mūs, deviņus kara jūrniekus, no privātas mājas Vasarnīcu ielā pārvietoja uz bij. radiostacijas telpām, otrā pusē Ventai, pie reida.

Pāris reizes, tāpat meklējot piedzīvojumus, dabūju arī zvejot jūrā ar tīklu.

Radiopeilstacija bija novietota speciālā „būdā" uz riteņiem, pašā jūras krastā. Apkalpe novietota privātās mājās Oivišu miestā. Saimnieku sauca Audze. Viņa dēls, pulkvedis Audze, bija Kurzemes divīzijas štāba priekšnieks, bet mans priekšnieks, kpt. Jaunronis, vecā Audzes znots.

Šad tad, it kā pārbaudot „Oivišu garnizonu", es tos pāris desmit kilometrus nobraucu ar „mazo bānīti", paliekot Oivišos pa nakti.

Pēc pusnakts pievienojos Audzes tēvam un pāris viņa kaimiņiem, sēžot laivā, lai ar tīklu arī sev un ģimenei izvilktu kādu buti.

Jāatzīstas — liela prieka nebija. Labi, ka tajās reizēs uzpūta mazliet vējš. Citādi vecais Audze brīnītos: kada velna pēc manas bikses dreb? — Pārāk tālu jau nu jūrā nebrauca, bet... „kara jūrnieks" nebija pie zvejas laivas pieradis.

Nākamā vasarā dabūju iepazīties ar Liepājas ezeru, Tirdzniecības un Kara ostas kanāli.

Atkal valsts kontrole taupības labad likvidēja manu „silto un sauso" vietu.

Šoreiz mani savā personiskā gādībā ņēma eskadras komandieris, ventspilnieks pa dzimšanai, admirālis T. Spāde.

Tiku pārvietots uz Jūras aviāciju Liepājā, ierindas instruktora amatā, bet nodarbināts Iznīcinātāju eskadriļas kancelejā un noliktavā.

Atkal sākās makšķernieka gaitas, tomēr plašākos apmēros nekā biju domājis. Pirmo reizi savās karavīra un makšķernieka gaitās sastapu priekšnieku, kas cienīja „bada pātagu".

Liepājā ierados 1935. gada februārī. Ap marta vidu kāds no instruktoriem, kas zināja, ka esmu makšķernieks, pastāstīja, ka Liepājas ezera šlīnī malā, pie zāģētavas, esot jau izkusis ledus, jo tos izdauzot strādnieki, velkot ārā baļķus. Varot jau makšķerēt.

Rajons nu bija sadalīts piecās novietnēs. Centrs, ar rajona priekšnieku kpt. Jaunroni, mani, serž. Lindenbergu un sešiem matrožiem palika Ventspilī. Virsleitnants Burka, seši virsdienesta instruktori — radiotelegrafisti un viens matrozis — ziņnesis, atradās Tukumā. Radiopeilstacija ar četriem instruktoriem — radiotelegrafistiem, kā arī vienu matrozi, bija novietota Oivišos, bet viens seržants un četri matroži kā novērotāji Miķeltornī.

Mūsu „galvenā štāba" mājā bija vairākas istabas, tā ka mums ar kpt. Jaunroni iznāca katram savs darba kabinets.

Pa mana kabineta logu bija redzama Venta simt soļu atstatumā. Sakarā ar to man radās ideja — izmantot Ventas tuvumu makšķerēšanai, sēžot pie galda.

Nākamā rītā paņēmu līdz uz darbu makšķeri, gaļkāti.

Pirmais darbs nu rītos bija noiet ar makšķeri Ventmalā, uzspraust uz āķa slieku un iesviest kumosu ūdenī. Makšķerkāts bija jānostiprina tā, lai lielāka zivs to „nepiesavinās".

Uz rakstāmgalda, blakus tintnīcai, novietoju binokli. Ik pēc desmit minūtēm paskatījos binoklī, ko dara pludiņš. Vai stāv uz vietas, „brauc apkārt", vai parauts zem ūdens.

Ja pludiņa stāvoklis likās aizdomīgs, steidzos ārā. Ja kas bija piekodies, noņēmu, ieliku tīkliņā, uzliku jaunu sliekuu un gāju strādāt tālāk.

Tā tas turpinājās visu vasaru. No priekšniecības nebija jākaunās vai jābaidās. Dažreiz gan kpt. Jaunronis mani „paķēra", kā saka, „uz mušpapīra". — „Ei, Apenīt, jūsu pludiņš brauc pa ūdens virsu!" — Es steidzos uz upmalu bet pludiņš pat nekustējās. Tad kpt. Jaunronis pasmējās. Viņam pašam nekādas intereses par šo sportu nebija. Viņa vājība bija zēģelēšana.

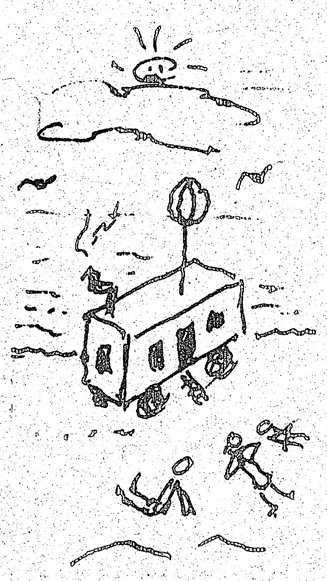

Tā kā ezermala nebija tālu no mana dzīvokļa, vienā pēcpusdienā pēc darba paņēmu trīsdaļīgo bambuka makšķerkātu un devos uz ezeru. Tērpies biju privātā, „žokejnicu" galvā.

Tādā makšķerēšanā piedalījos pirmo reizi mūžā. Gar visu

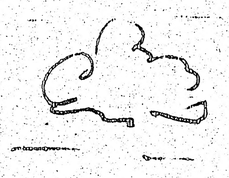

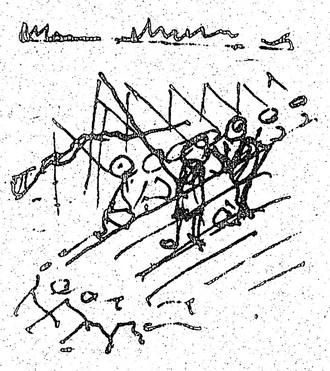

vaļējo ūdens malu uz baļķiem sēdēja vesela rinda „zvejas vīru", cits pie cita. Arī man vēl palaimējās „sēdvieta". Otrā rinda, aizmugurē stāvēja kājās.

Raudas kodās puslīdz. Bet... pirms tā nonāca attiecīgā makšķernieka tarbā, tā atsitās pret kāda cita makšķernieka seju. Neviens par to neuztraucās. Kā vēroju, tā te bija „ikdienišķa lieta".

Pēc laiciņa jutu, ka man kāds uzliek plaukstu uz pleca un tāda kā dzirdēta balss no-saka: „Apenīt, jūs arī makšķernieks?" —

Cik nu bija iespēja pagrozīties, paskatījos atpakaļ. Man aiz muguras stāvēja, makšķeri rokā, mans tiešais priekšnieks lidotāju kapteinis Zariņš.

Jutos pārsteigts. Mēģināju celties augšā un atbrīvot viņam savu „sēdvietu".

„Kuš... kuš...! Sēdiet mierīgs. Te ir ezermala, ne kanceleja."

Tā sākās mūsu kopējās „zvejnieku gaitas", kas turpinājās visu vasaru. Bieži vien man „nebija luste" staigāt gar kanāļa malu, bet savu jauko priekšnieku apbēdināt negribēju. Viņam vienam bija garlaicīgi.

Otrā vasarā daudz vairs neiznāca „blandīties" Liepājā.

Nolikvidēja visu Jūras aviācijas divizionu. Es atkal pirmais tiku pārvietots uz Rīgu, Aviācijas pulku.

Bieži vien, skatoties foto uzņēmumos, atceros savu priekšnieku, kuru Sibirijas tundrās noslepkavojuši komūnisti.

Tā nu atkal nokļuvu Rīgā, lai pirms likteņa nolemtās „zvejas sezonas" atklāšanas Alūksnes ezerā vēl pagūtu pavingrināties makšķeres svaidīšanā, patramdot ķīšus Daugavas attekās.

(Turpinājums sekos)

JAUNATNES MEISTARI VIEGLATLĒTIKĀ

Jaukais laiks un kuplais dalībnieku skaits (108) veicināja Sidrabenes gadskārtējo sporta svētku galvenās atrakcijas — Kanadas latviešu meistarsacīkšu vieglatlētikā jaunatnei labu izdošanos, kā arī dažus labus rezultātus, no kuriem atzīmējams Sandras Bāderes jaunais laukuma rekords tāllēkšanā — 5,05 m.

Roberta Plūmes mūžīgi ceļojošās pieminas balvas uz vienu gadu glabāšanā ieguva Sandra Bādere un Arturs Lapiņš. DV Kanadas valdes ceļojošās balvas Edmunds Lejiņš un Arturs Lapiņš, E. Plūmes balvu Sandra Bādere, latviešu karavīru balvu Astrīda Kalna un I. Brožes balvu Viktors Skujiņš.

Kanadas latviešu jaunatnes meistartitulus izcīnīja: zēniem — dz. 1967.—66.—65. g. 60 m skrējienā Elmārs Tannis 10,0 sek., tāllēkšanā Elmārs Tannis 3,56 m., augstlēkšanā Elmārs Tannis 1,20 m. Dz. 1964.—63.—62. g. 60 m — Ēriks Gregors 8,7 sek., tāllēkšanā Edmunds Lejiņš 4,47 m., augstlēkšanā Juris Ezergailis 1,20 m, lodē Edmunds Lejiņš 8,79 m. Dz. 1961.—60.—59 g. 100 m Arturs Lapiņš un Jānis Galējs abi 12,9 sek. 200 m Arturs Lapiņš 25,3 sek., tāllēkšanā Jānis Galējs 5,31 m., augstlēkšanā Ēriks Kalniņš 1,60 m, lodē Arturs Lapiņš 7,89 m, šķēpā Ēriks Kalniņš 33,24 m. Dz. 1958.—1957. g. 100 m Edgars Goba 12,3 sek., 400 m Viktors Skujiņš 58,9 sek., tāllēkšanā Viktors Skujiņš 5,83 m, lodē Andris Bergvalds 9,74 m, diskā Valdis Matisons 31,64 m un šķēpā Jānis Ozoliņš 36,02 m.

Meitenēm — dz. 1967.—66.—65. g. 60 m Maira Bertholde 9,7 sek., tāllēkšanā Maira Bertholde 3,41 m, augstlēkšanā M. Bertholde 1,15 m. Dz. 1964.—63.—62. g. 60 m. Astrida Kalna 9,3 sek., tāllēkšanā Lisa Preisa 3,98 m., augstlēkšanā Astrida Kalna 1,30 m. Dz. 1961.—60.—59. g. 100 m Sandra Bādere, 13,9 sek., 200 m Sandra Bādere 28,2 sek., tāllēkšanā Sandra Bādere 5,05 m, augstlēkšanā Astrida Kaņķe 1,40 m, lodē Astrida Kaņķe 7,76 m, diskā Astrida Kaņķe 16,30 m. Dz. 1958.—57. g. 100 m Sandra Markitante 16,5 sek., 200 m Sandra Markitante 35,3 sek., lodē Astrida Kronberga 7,77 m, augstlēkšanā Sandra Markitante 1,25 m, diskā Sarma Eglīte 18,06 m un šķēpā Astrīda Kronberga 14,90 m.

MATE MEKLĒ

Jerry Bitteru

Mana adreso:
2 Jeffrey Street. Bentleigh. Post code 3204.
Victoria. Melbourn Australia

DENMARK

Apmeklējiet mūsu izstādes telpas!

Apskatiet mūsu jaunos mēbeļu papildinājumus — sienas plauktus, grāmatu plauktus, ēdamistabu un guļamistabu iekārtas, galdus, dīvanus, krēslus, lampas, tepiķus u.t.t.

Atvērts ik dienas no pl. 10 rītā — 9 vakarā, sestdienās no pl. 10 rītā — 6 vakarā.

HOUSE OF DENMARK
1942 Avenue Road 787-5767

2 ielas dienvidos no 401. ceļa.

WHOLESALE DIAMONDS AS A HEDGE AGAINST INFLATION. INVEST FIVE DOLLARS

AND OUR BROCHURE WILL BE SENT TO YOU OUTLINING THIS INVESTMENT OFFERING A GUARANTEE CLAUSE.
WRITE TO

FIFTY-EIGHT FACET DIAMOND CORPORATION
1111 FINCH AVENUE WEST, SUITE 158
DOWNSVIEW, ONT. CANADA
M3J 2E6

FLOREFAS IESPAIDI

(Turpinājums no 11. lp.)

Grīnbergs no Anglijas sadalīja turienes latviešus trijās grupās: kas piedalās visur, ierodas tikai 18. nov. sarīkojumos un „pazudušie". Ir arī sveštautieši, kas apprecējušies ar latvieti, runā latviski. Latviešu sarīkojumos ierodas arī angļi. J. Ritums (Zviedrija): Šeit ir ap 4000 latviešu, bet ārzemnieku vispār — 600.000. Zviedrijā un vispār Eiropā trūkst latviešu žurnālistu. Zviedrijā izdots likums par minoritāšu kultūrālo atbalstu. Šogad proporcionāli sadalīs 3 milj. kronu. Latviešu skaits mazs, tādēļ saņems maz. J. Čečiņš (Austrālija): Šeit dzīvo ap 25.000 latviešu. 85 proc. Austrālijas iedzīvotāju apmetušies 10 lielākajās pilsētās; arī latvieši pa lielākai daļai pārcēlušies uz pilsētām. Kultūrālām vajadzībām federālos pabalstus nedod, bet pēdējā laikā tos sākušas piešķirt provinču valdības, piem., Viktorijas pavalsts latviešu valodas mācīšanai. Tāpat Melburnas universitātē varēs mācīties latviešu valodu. Visās lielākajās pilsētās ir latviešu nami, baznīcas, lauku īpašumi. Adelaides centrā ir vairāki latviešu nami. Katru gadu notiek Jaunatnes dienas un Kultūras dienas. Apmeklētāju skaits aug. Uldis Ozoliņš (arī no Austrālijas) piezīmēja, ka Austrālijas latvieši iekļuvuši labos posteņos, tiem labi sakari ar labā spārna politiskajām partijām. Jaunieši politikai maz seko. Lielākā pilsētā viegli sakomplektēt tautas deju kopu ar 100 dejotājiem, bet grūti sameklēt 10 jauniešus diskusijām par identitāti.

G. Gedulis (Venecuēla): Šī gada 4. augustā tikko nodibināta Venecuēlas latviešu jaunatnes apvienība VELA. Valstī dzīvo ap 500 latviešu, galvenokārt Karakasā. Daži no tiem kļuvuši turīgi. Akc. sabiedrībā Imobiliara Rīga ir ap 80 akcionāru, bet tikko nodibināta vēl akc. sab. Imobiliara Saule. Asimilāciju kavē apstāklis, ka eiropieši uzskata sevi it kā par „augstāku šķiru". Daudz jaukto laulību bērni runā latviski. Sabiedriski rosīgākā ir vienīgi Karakasas latviešu draudze, bet tagad tai nav sava mācītāja.

Par apstākļiem Kanadā ziņoja Alberts Upeslācis un Imants Purvs. Kanadā ir ap 20.000 latviešu, kas koncentrēti piecos lielākos centros, puse no tiem Toronto. Dzīve līdzīga ASV. „Ja ASV ir iesnas, tad Kanadā šķauda," ironizēja A. Upeslācis. Valstī ir daudzkultūru politika, tādēļ latviešiem nav jākaunās par latvisko kultūru. Latvieši vienmēr centušies meklēt draugus politiskās partijās. Arī Imants Purvs minēja Kanadas daudzkultūru programmu, kuŗas ietvaros etniskās grupas saņem lielus līdzekļus, piem. Dievreiz divi nometne 7000 dol., dziesmu svētki 20.000 dol. u.t.t. Ar 1960. gadu jauniešu rosība aug arī ASV. Amerikas latviešu jaunatnes apvienības kongresā piedalījās 600 jaunieši. Pašlaik ASV ir četras latviešu ģimnazijas, jaunieši paši vada Divreiz divi nometnes.

ELJA žurnāla redaktors A. Lejiņš (Zviedrija) neapmierināts, ka trimdas latviešu prese žurnālu kritizējot, neieteicot to abonēt. A. Ludriksons (Vācija) paskaidroja, ka latviešu organizācijas un prese ELJA žurnālu kritizēja par tā „sarkano traipu" uz vāka. Kopš ELJA žurnāla redakcija ir Zviedrijā, žurnāla saturs ir labs. Laikraksts Latvija Vācijā regulāri ievieto par žurnālu pozitīvu kritiku. Ar šo žurnālu vien nepietiek, bet jauniešiem par savu organizāciju un darbību, kā arī sarīkojumiem jāraksta latviešu laikrakstos. Londonas Avīze un Latvija (Vācijā) vairākkārt piedāvājusi un atvēlējusi veselu lappusi jaunatnei, bet trūkst rakstītāju. Par citiem laikrakstiem referents nezināja teikt. (Pirms dažiem gadiem jaunatnes lappuse bija iekārtota arī laikrakstā Latvija Amerikā, bet arī to nevarēja turpināt rakstītāju trūkuma dēļ. — Red.). „Jaunieši, lūdzu rakstait latviešu laikrakstiem, jūsu rakstus ievietos un lasīs!" aicināja runātājs.

Nobeigumā Uldis Grava teica: „Nav jānožēlo un jāgaida mīlestība. Nav jāraizējas par pabalstiem. Ir jāstāv uz savām kājām. Jaunieši bija drošības konferences beigu posmā Helsinkos, un tur darīja labu darbu. Pēc dažiem gadiem mums būs vēl vairāk līdzekļu nekā Kultūras sakaru komitejai, tad varēsim samaksāt ceļa izdevumus vēl vairāk jauniešiem."

A. Ludriksons

Baltiešu veterānu salidojums

Gadskārtējais igauņu rīkotais baltiešu veterānu salidojums notika 23. augustā igauņu bērnu vasaras nometnē pie Eloras, Ont. Salidojuma norisi priekšpusdienā ievadīja šaušanas sacensības, kuŗās šogad piedalījās gan tikai igauņu šāvēji, no tiem puse jauniešu. Pēcpusdienā sākās salidojuma svinīgā norise ar kopēju baltiešu veterānu parādi un vainaga nolikšanu pie igauņu kritušo varoņu pieminekļa. Parādi pieņēma Igaunijas ģenerālkonsuls I. Heinso, Cēsu kauju bij. dalībnieka plkv. ltn. Tomandere pavadībā. Vainagu nolika Vietnamas kaŗa dalībnieks maj. Ansons, savā uzrunā uzsveŗot, ka tas domāts arī par tēvzemi kritušo latviešu un lietuviešu kaŗavīru piemiņai. Pēc īsa svētbrīža svinību dalībniekus uzrunāja igauņu centrālās padomes priekšsēdis U. Peterso, Baltiešu veterānu korpusa priekšnieks Edm. Ozols, lietuviešu aizsargu pārstāvis Dargis u. c. Edm. Ozols savā uzrunā aicināja visus baltiešus uz ciešāku kopdarbību nekā tas bijis līdz šim. Nepietiek tikai ar pēdējā laikā notikušajām kopējām demonstrācijām, sakarā ar notikumiem Austrālijā un Helsinkos, bet kopējai rīcībai jābūt visur, kur vien ir runa par komūnistu apspiesto tautu brīvību.

Pēc svinīgā akta bija igauņu vokāli u. c. priekšnesumi, pēc tam balle. Latviešus salidojumā pārstāvēja grupa DV Toronto nodaļas biedru nodaļas priekšnieka V. Plūdoņa vadībā, kā arī Kičeneras un Hamiltonas DV nodaļas pārstāvji.

E. O.

Pēc ilgām un grūtām ciešanām
pie Dieva mūžībā aizgājusi mana mīļā māmiņa

Vera Zvejnieks
dzim. **Korotkēviča**

dzimusi 1900. gada 26. janvārī Sebežā,
mirusi 1975. gada 6. augustā Raleigh, Ziemeļkarolainā,
apbedīta 9. augustā Oakwood kapsētā Raleigh, N. C..

...Tur nebūs nāve vairs, nedz sāpes,
Būs noslaucītas asaras...

Dziļās sērās un mīlestībā piemin

MEITA NĀRA un
ZNOTS ARVIDS ŠNORNIEKS

Mūsu ilggadīgais, rūpīgais
skolas saimes loceklis

Andrejs Gribusts

aizgājis atpūtā.

Sēro
Toronto Latviešu Biedrības Sestdienas skola

Arnolds Kreišmanis

dzimis 1893. gada 2. janvārī,
miris 1975. gada 16. jūlijā Montrealā.

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto
Palīdzības Fonds

Kriš̌s Jēkabsons

dzimis 1889. gada 16. maijā,
miris 1975. gada 12. augustā Toronto.

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto
Palīdzības fonds

(99. turpinājums)

Pirmkārt, lauksaimnieki neražo pietiekamā vairumā sierošanai piemērotu pienu. Otrkārt, mums nav pietiekami sagatavotu zinātnieku, kas spētu tālāk izveidot mūsu sierniecību. Pēc maniem uzskatiem siernieciba sadalās trijās daļās: Pirmkārt, sieru technoloģijā. Siernieku, kas prot sierus pagatavot, mums ir jau pārprodukcija. Smiltene ir pieražojusi tik daudz siernieku, ka tiem nav darba. Dabiski, ka nav darba, ja nav pietiekami piena. Otra daļa ir sieru zinātne. Te mums trūkst personāla. Lūkojam iesaistīt jaunos agronomus šinī nozarē. Rezultāti nedod cerētos panākumus, jo tiem trūkst siernieku prakses.

Esmu ieskatos, ka mums jārada jauna nozare siernieciībā, ko es saucu par sierošanas mākslu. Tā nu Lauksaimniecības kamera kopā ar Zemkopības ministriju un Latvijas universitāti grib radīt jaunu profesiju — proti, sierošanas meistara amatu. Izskatot siernieku sarakstus, noskaidrojām, ka jūs esat viens, kas izraudzīts sagatavoties šim amatam. Kursi ilgs četras nedēļas. Ja esat ar mieru, varat tanīs mācīties. Tie notiks Latviešu piensaimniecības centrālā pienotavā Valmieras ielā un Latvijas universitātes lauksaimniecības fakultātē A klausītavā. Pagaidām esam izraudzījuši astoņas personas. Četri ir Latvijas universitātes lauksaimniecības fakultātes studenti, divi lauksaimniecības vidusskolas absolventi, viens Smiltenes siernieciības skolas absolvents un viens Vācu siernieciības skolas absolvents Kemptenē."

Bez apdomāšanās piedāvājumu pieņemu.

Mums mācīja prof. Dr. Neilands, Latvijas universitātes lauksaimniecības fakultātes piensaimniecības katedras vadītājs Stankēvičs, Auces izmēģinājuma pienotavas direktors, ķīmiķis O. Jirgensons un ārsts Dr. Osis. Praktiskos darbus vadīja Šveices profesors Dr. Lerchs un tanīs piedalījās gandrīz visi Piensaimniecības Centrālās Savienības Centra sierotavas siernieki.

Pēc kursu beigšanas notiek pārbaudījumi praksē un teorijā. Šie bija vieni no stingrākiem pārbaudījumiem, kādus līdz šim biju piedzīvojis. Praktiskos darbos prasīja ne vien prasmi, bet arī, lai sieri izskatītos acij tīkami. Pirmo reizi sāku saprast, ko nozīmē māksla. Tāpat kā gleznai vai mākslas audumam, sieram jāiztop cilvēka acij un mutes garšošanas dziedzeriem, kā arī ožai. Tikai tas siernieks, kas visus šos noteikumus ievēro un prot iedzīvināt, var saukties par siernieciības mākas meistaru.

Kursos vislielāko vērību piegriež sieru technoloģijai, iesaiņošanai un sanitāriem noteikumiem. Pirmo reizi mums māca tādu priekšmetu kā sieru ekonomiju. Tur māca, kā lētāk pagatavot sierus. Mācāmies, kā reklāmēt sieru pārdošanu, sieru nozīmi cilvēka uzturā un dietā.

Kad pārbaudījumi nolikti, uz diplomu jāgaida pāris nedēļas. Tos izsniegs Lauksaimniecības kamera kopā ar amatniecības kameru.

Rudenī nolemju apmeklēt izlaidumu Smiltenē. Skolā redzu lielas pārmaiņas. Skolas direktors Vīgants ir pārcelts uz Rīgu par lauksaimniecības depatamenta direktoru Zemkopības ministrijā, viņa vietā par direktoru ir agronoms Lielgalvis, agronoms Jānis Tirzītis ir pārcelts uz Lauksaimniecības Kameru par biškopības un dārzkopības nodaļas vadītāju.

Iesaistījušies jauni agronomi, kā Dambis, Mierkalns un Liepiņš. Miruši Teodors Ziediņš, klētnieks Zvirbulis un pirtnieks Bērziņš. Dārznieks Mucenieks pārcēlies uz Bulduru dārzkopības skolu. Techniķis Gailītis uz Valsts Kontroli, kur strādā par piensaimniecības inspektoru. Viņš studē Latvijas universitātē lauksaimniecību. Bijušais skolas absolvents Jānis Vandars iecelts par zirgkopības speciālistu. Arī viņš studē lauksaimniecības fakultātē. Vēl lauksaimniecības fakultātē studē Jānis Cālis. Viņš strādā par lopkopības inspektoru. Kādu laiku viņš bijis virspārraugs Mazsalacā. Vēl lauksaimniecību studē Kārlis Brauns, kas strādā par piensaimniecības inspektoru un Kārlis Dreijalts, kas strādā Anglo-American importa un eksporta sabiedrībā. Mans kādreizējais klases biedrs Jūlijs Celmiņš studē Latvijas universitātē filoloģiju.

Satieku bijušos klases biedrus. Kārlis Palmbachs apprecējis savas puses lauksaimnieka meitu. Viņam aug dēls. Viņš, tāpat kā agrāk, ar visu neapmierināts, lād valdību, lād vietējos cilvēkus.

Kārlis Dzenītis kļuvis ļoti bagāts. Viņš stāsta, ka bankā esot nauda divu saimniecību pirkšanai.

„Vai nebūtu labāk, ja tu naudu ieguldītu kādā rūpniecības uzņēmumā? Kas tev strādās lauksaimniecībās?" jautāju.

„Tāpēc jau es neķeru katru. Gribu, ka varētu nopirkt vienā vietā, tā radot lieluzņēmumu. Par industriāliem uzņēmumiem man nav nekādas jēgas. Skolā iet vairs negribu."

Kālītis ir apprecējis kaimiņu māju kalponi. Viņa sieva ir tiešām skaistule. Vilis Dāniels kļuvis par saimnieku un arī apprecējies. Apprecējušās ir visas bijušās skolas biedrenes no mūsu klases. Alma Vilka, kas precējusies ar mežsargu, audzina jau piecus bērnus. Divi mantinieki ar arī Almai Rozītei. Staļļu pārzinis Pikurs ir ļoti novecojis. Viņš izskatās novārdzis. Var redzēt, ka viņš ir slims.

Vecās kūts pārzinis vēl aizvien ir Asofrejs. Viņa dēls Rīgā studē medicīnu. Rīgā studē daudzi smiltenieši. Lauksaimniecību studē Arvīds Rauza. Arī Andrejevs Boriss un Olga studē. Palmbachu Kārļa brālis Jēkabs ir brašs puisis, tikko beidzis ģimnaziju.

Lai arī skolā notikušas lielas pārmaiņas, vislielākās pārmaiņas ir notikušas Latvijas valsts politikā un saimnieciskā dzīvē. Iesākto demokratiju, kas izrādījās nespējīga darboties, nomainījusi Zemnieku savienības diktatūra ar agronomu Kārli Ulmani priekšgalā. Likvidētas visas politiskās partijas. Agrāk jaunatni audzināja skauti, gaidas un kreisie Sociāldemokratu sports un sargs. Jaunieši pulcējās zem Latvijas vanagu, Nacionālās līgas, Aizsargu un Strādnieku sporta un sarga jaunatnes nodaļu karogiem. Tagad Strādnieku sports un sargs ir likvidēts. Likvidēta arī Nacionālā līga. Latvijas vanagi zaudējuši savu nozīmi un ir tuvu likvidācijai. Skautu un gaidu darbība stipri ierobežota, lai gan ģenerālis Goppers dara visu, lai šīs organizācijas uzturētu.

Ulmanis pēc amerikāņu parauga nodibinājis Mazpulku organizāciju, kam panākumi ir milzīgi

No visām politiskām partijām palikusi vienīgi Zemnieku savienība. No visām organizācijām stiprākie ir aizsargi. Piespiedu kārtā Ulmanis likvidē Pērkonkrusta organizāciju. Tiek nacionālizēti uzņēmumi, kas strādā pavirši vai nestrādā valsts interesēs.

Krize ir beigusies. Valsts ekonomiskā politika rāda milzīgu augšupeju. Lats ir viena no stingrākām valūtām Vakareiropā. Tā spēja pirkt pieaugusi. Lai pavairotu ārējo tirdzniecību, valdība latu devalvē vairākas reizes.

Smiltenes lauksaimniecības mācības iestādes programmā kā mācību priekšmeti, tā arī kursa lielums, samazināts līdz minimam. Kad prasu direktoram Lielgalvim, kāpēc mācību programma samazināt, viņa atbilde ir vienkārša: „Tā Ulmaņa valbīdas politika. Ne velti ģimnazijām pielika vienu gadu." Direktors Lielgalvis izsakās, ka viņi nespējot vairs uzņemt visus skolēnus, kas piesakās rudeņos.

Šinī laikā mūs sevišķi apbrīnoja ārzemnieki, kas arvien vairāk brauca ekskursijās un pa vasaru uzturējās Latvijas jūrmalā.

Latvijas universitāte arī pārslogota studentiem. Izglītības standarts aug tik strauji, ka mēs tuvojamies pirmajām rindām pasaules tautu forumā. Latviešu tauta ir viena no laimīgajām, kas dzīvo pie Dzintarjūras krastiem. Dzīves standarts aug, labklājība pieņemas. Tauta tomēr paliek miegaina.

(Turpinājums 18. lp.)

Labas ziņas

Lētākā sūtīšana kā jebkad!!!

Intertrade Express sūtīšana ir lētāka kā jebkur citur. Sūtot caur mums jūsu piederīgie saņem labāko dāvanu — SPECIĀLOS RUBĻU CERTIFICATUS

Vispirms jums to teica

INTERTRADE EXPRESS CORP.

— to apstiprina arī jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā, vai pat vairāk. Speciālos rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

Pilnīga garantija, ātra piegāde — 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.55

Pieprasait mūsu ilustrētos katalogus

PASŪTINAIT TAGAD tikai caur INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street, Fifth floor NEW YORK, N.Y. 10010 tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi Ātra piegāde

Izvēlaties no šiem jaunajiem modeļiem:

	Cenas US $
Zhiguli Vaz 2101 Jaunais, uzlabotais (Export Model)	**$3574.00**
Zhiguli Vaz 2103	**$4096.00**
Zhiguli Vaz 2102 Station Wagon (Export Model)	**$3939.00**
Moskvitch 412 IE	**$3624.00**
Moskvitch 408 IE	**$3333.00**
Moskvith 426 IE Station Wagon	**$3781.00**
Moskvitch 427 IE Station Wagon Jaunais, uzlabotais	**$4057.00**
Zaporozhets ZAZ 968 AE	**$2600.00**

Pieprasait mūsu speciālo illustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM. PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.

Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju! Mums ir 26 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 25 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastos rubļos, vai pat lētāk.

Speciālos rubļu Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos par dārgāku likmi. Mēs varam jums ieteikt sazināties ar INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street. 5th Floor, New York, N. Y. 10010, tālr. 982-1530 un pieprasīt bezmaksas ilustrēto katalogu.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Māc. J. Jurģis,
Vidusanglijas latv. ev. lut. draudzes mācītājs

ĪSTĀ BRĪVĪBA

„Svabadībai Kristus mūs ir atsvabinājis. Tad nu stāviet stipri un neļaujieties atkal iejūgties kalpības jūgā . . . Jo jūs, brāļi, esat svabadībai aicināti. Tikai ne tādai svabadībai, kas dod vaļu miesai, turpretim kalpojiet cits citam mīlestībā." (Gal. 5,1,13)

Brīvība, kā arī šo grieķu vārdu „eleutheros" varam tulkot, neapšaubāmi pieder pie lietām, pēc kurām tiecas ikviena cilvēka sirds, kas mums ir tikpat nepieciešamas kā gaiss, ūdens un maize. Par brīvību tagad allaž runā sociologi, politiķi, valstsvīri, to solot ļaužu grupām vai tautām, kuŗas viņi vada. Brīvības dēļ arī mūsu tauta ir upurējusi neskaitāmas dzīvības un tūkstošiem citi esam uzņēmušies trimdas gaitas. Tāpēc apcerēsim šo vārdu kristīgās ticības izpratnē kā vienu no visnoteicošākiem un svarīgākiem jēdzieniem.

„Svabadībai Kristus mūs ir aicinājis," saka apustulis Pāvils augšminētajā tekstā, un patiešām šis temats ir rakstu-rīgs visai mūsu Pestītāja sludināšanai. „Tā Kunga Gars ir uz manis, jo Viņš mani svaidījis sludināt prieka vēsti nabagiem, pasludināt atsvabināšanu cietumniekiem un akliem gaismu, satriektos palaist vaļā un pasludināt mūsu Kunga žēlastības gadu," tā Jēzus teica, kad Viņš mācīja templī, citējot pravieša Jeremijas vārdus un tos attiecinot uz savu misiju debesu valstības labā. (Lūk. 4,18,19). Ko īsti nozīmē šī brīvība, par kuŗu runā apustulis Pāvils un uz kuŗu mūs aicina Kristus? — Tik bieži brīvība tiek sajaukta ar vārdu — patvaļa un katras disciplīnas un kārtības aizstumšanu pie malas. Tāpēc bērni dažkārt ir atstājuši sava tēva mājas, kur tās jumts ir šķitis pārāk „zems", domājot, ka projām pasaulē un šķietamā brīvībā viņi varēs darīt it visu, kas viņiem patīk. Bet jau Jēzus slavenajā līdzībā par Pazudušo dēlu mums tiek parādīts, ka šis jauneklis, pēc brīvības tiecoties, nonāk lielā nelaimē un postā — mēs viņu redzam vispazemojošākā darbā kādu jebkāds jūds varēja darīt: viņam jābaro cūkas kāda sveša kunga sētā. „Un viņš būtu bijis priecīgs dabūt sēnalas, ko cūkas ēda, lai ar tām pildītu savu vēderu, „bet neviens viņam tās nedeva," saka šīs līdzības pants (Lūk. 15, 16). Mēs ikviens būsim sastapuši cilvēkus, kas šķietamā brīvībā ļauj vaļu savām ļaunajām tieksmēm, tām kļūstot tikpat padevīgi kā suns savam kungam, kas viņu sit. Tā dzejnieks Ģēte ir teicis, ka neviens nav lielāks vergs kā tas, kas sevi domājis brīvu esot, kamēr patiesībā viņš tāds nav. Bet mums ir jāatzīst, ka bieži pat tad, ja ar visu sirdi tiecamies pēc īstas brīvības, ir kāda vara, kas mūs tur it kā žņaugos, kur, apustuļa Pāvila vārdiem runājot, „labo, ko es gribu, es nedaru, bet ļauno, ko es negribu, es daru" (Rom. 7,19).

Svētie raksti mums viscaur parāda, ka visas nebrīvības patiesais cēlonis ir grēks, mūsu atšķirība no Dieva. Lai šo grēku uzvarētu un mūs atkal savienotu ar visas brīvības cēloni un devēju — Visuvareno un mūžīgo Dievu, Jēzus tika sūtīts pasaulē, un Viņš to panāca ar savām ciešanām, krusta nāvi un augšāmcelšanos mūsu dēļ. Tā nekādi ārēji likumi, bauslība, vai mūsu pašu pasaulīgie centieni mums nevar dot šo brīvību, kuŗai Kristus mūs ir atbrīvojis. Šo dievišķo patiesību apustulis Pāvils reiz bija sludinājis galatiešiem, līdz ar to no māņticīgās un bailēs mītošās pagānu cilts tos radot par brīviem Dieva bērniem. Bet tad, Pāvilam aizbraucot, citi sludinātāji bija ieradušies, sakot, ka kaut arī Kristus ir svarīgs un labs, ar Viņu vien nepietiek, ka brīvība ir saistāma ar vecās jūdu bauslības akceptēšanu, sabata burtisku ievērošanu un daudzām citām ārējām izdarībām un lietām. „Tad nu stāviet stipri un nepaļaujieties atkal iejūgties kalpības jūgā." Pāvils stingros vārdos galatiešus aicināja neko citu nelikt evaņģelija vietā, kur Kristus **viens** mūs var atbrīvot no grēka. — Viss tas arī nebūt neatver vārtus patvaļai, kur ikviens, kas savā sirdī būs uzņēmis Kristus mīlestības liesmas, ienīdīs to, kas ir pretīgs Viņa garam. Tā ir brīvība, kas iet roku rokā ar sevis disciplīnēšanu, kur kādā citā vietā (1. Kor. 24—27) ap. Pāvils šādu kristīga cilvēka dzīvi salīdzina ar atlēta dzīvi, kas pēc uzvaras cenšoties prot tiklab savu ķermeni kā prātu disciplinēt.

Redzot ar kādu šķietamu vieglumu slavena pianista pirksti slīd pa klaviatūras taustiņiem, atskaņojot tehniski visgrūtākos darbus, zināsim, cik daudz labas gribas un disciplīnas tas viss prasījis no viņa. — Pat saulē mirdzošā jachta, var brīvi slīdēt pār ūdens viļņiem tikai tad, ja viņu vada piedzīvojis stūrmanis, to novadot īstā kursā. Mums ir jāzina, ka brīvība nav autoritātes atmešana, bet gan īstās autoritātes saskatīšana un atzīšana, kas ir cieši saistīta ar evaņģelija vārdu. „Ja jūs paliekat manos vārdos, jūs patiesi esat mani mācekļi un jūs atzīstat patiesību un patiesība darīs jūs brīvus," Jēzus Kristus pats mums saka (Jāņa 8,31,32). Un gluži kā mākslinieks, pakļaujoties labam skolotājam un to respektējot, kļūst suverēns pār savu instrumentu, tā arī mēs savā dzīvē iegūstam brīvību, ejot kopā ar Kristu. Diendienā mēs kļūstam līdz ar to šķīstīti no visa ļaunuma, mūsu sirdīm topot skaidrām un baltām.

Mūsu teksta pēdējā pantā, apustulis Pāvils runā par to, ka Kristus brīvības gars mūs aicina mīlestībā kalpot cits citam. Kur vien tas tā notiek, svētība aug un vairojas pārpārim. Brīnišķa siltuma un saules pilna kļūst mūsu ģimenes un mājas dzīve, kuŗā ikviens loceklis jūtas laimīgs un brīvs tāpēc, ka tur valda šī mīlestība, kas ir savienota ar savstarpēju pazemību, savaldību un cieņu. Un ir pieredzēts, ka ja kristīgās mīlestības gars valda cilvēka sirdī, viņa ģimenē un mājā līdz ar to stipri pamati tiek likti plašākā sabiedrībā — pasaulē ap mums.

„Brīvs ir tas cilvēks, kas Dievam pieder!" skan kristiešu apliecība, kas var likties kā paradokss neticīgo ausīs, bet kas ir un paliek tā brīvība, kas nepieviļ, vedot mūs dievišķīgai pilnībai pretim. Lai Dievs pats tāpēc palīdz, ka liekam Viņu un tikai Viņu visa centrā, mums iestājoties par brīvību ikviena un mūsu tautas labā.

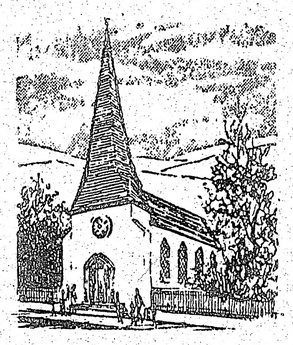

BAZNICU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral. Ave.

Māc. I. Gaide vasaras mēnešos sastopams pēc iepriekšējas norunas.

7. septembrī pl. 11 no rīta Kapu svētki Jorkas kapsētā.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Mājā 8 Rolland Road, Toronto, Ont. M4G 1V5. Tālr. 482-5743. Māc. A. Čops, 84 John Street, Weston, Tālr. 249-6593.

7. septembrī pl. 11 no rīta Kapu svētki Jorkas kapsētā.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

7. septembrī pl. 11 Kapu svētki Jorkas latviešu kapos.

14. septembrī pl. 1 pēcp. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

21. septembrī pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā **Bramptonā.**

28. septembrī pl. 1 pēcp. Pļaujas svētku dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā. Tūlīt pēc dievkalpojuma draudzes pēcpusdiena baznīcas augšējā zālē.

Māc. R. Ekšteins, 487 Brookdale Avenue, tālr. 782-8570. Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 pēcp. — Bībeles studijas trešdienās pl. 8 vakarā Walmer Road baptistu dievnamā.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pl. 12. 30 dienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

7. septembrī pl. 11 no rīta dievkalpojums.

14. septembrī pl. 10.30 no rīta bērnu dievkalpojums ar svētdienas skolu; pl. 11 dievkalpojums; pl. 10.15 stunda Bībeles klasei.

21. septembrī pl. 10.30 no rīta bērnu dievkalpojums ar svētdienas skolu; pl. 11 dievkalpojums; pl. 10.15 stunda Bībeles klasei.

28. septembrī pl. 3 pēcp. dievkalpojums.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

7. septembrī pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums baznīcā.

14. septembrī pl. 11 no rīta Kapu svētki Mt. Royal kapsētā.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

7. septembrī pl. 7.30 vakarā dievkalpojums baznīcā. Pēc tam iesvētāmo sanāksme.

14. septembrī dievkalpojums nenotiks.

21. septembrī pl. 2 pēcp. dievkalpojums baznīcā. Pēc tam Dz. Sprūdža stāstīs par ciemošanos Latvijā.

28. septembrī pl. 2 pēcp. dievkalpojums baznīcā, Latvijas universitātes dibināšanas atcerei.

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"
Nepārtraukti 20. gadagājumā
Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM.
No Niagara WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborough, Ont.. Tālr. 261-4218.

PRIEKA VĒSTS
Kristīgs latviešu radio raidījums
katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagara WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons 60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS —
700 CLUB, CBN FM radio 107.7 un TV 29. staciju pl. 11.30 no rīta.
Tuvāka informācija, tel. 889-3126.

Solžeņicins Vašingtonā

Kas bija Vecās derības pravieši, dažā ziņā mēs tagad tveŗamākās līnijās varam saskatīt, klausoties uz Solžeņicinu, īpaši pēc viņa ceļojuma uz Ameriku. Pravietis neizvēlas sev savu sūtību, par pravieti nevar „izmācīties", bet viņa uzdevums viņam ir Dieva dots, uzlikts, Dievs viņu sūta, „dzen" — arī pret sūtāmā gribu dažreiz. Palasait, kā Dievs aicina Jesaju, Jeremiju, vēl dažu citu! Tikai viltus pravietis pats laužas ar visu varu pravieša godā; šie ļaudis runā paši no sevis, nevis to, ko Dievs viņiem uzdod un sapinas melos. Bet viņi aizrauj sev līdz ar to, ka cenšas saviem klausītājiem patikt, runādami mums pa prātam, kā Pāvils saka, „kā nu ausis niez" (2. Tim. 4,3). Dažreiz viltus pravieti nav viegli atšķirt no īstā, jo ne reti arī „pats sātans izliekas par gaismas eņģeli" (2. Kor. 11,14). Kas negrib ciest Dieva lietā, tas gan nebūs tā Kunga pravietis, jo pēdējam ir jācieš. Tradicija par Jeremiju stāsta, ka viņš iesprostots tukšā koka dobumā un dzīvs sazāģēts. Viņa „Vai, mums, mēs esam pazuduši!" no Dieva atkāpīgie, mīkstie klausītāji nevarēja panest, viņiem viņš bija „nelaimes pravietis", no kuŗa jātiek vaļā. Tādēļ arī Jēzus ne vienu reizi vien spiests izsaukties: „Jeruzāleme, tu, kas nokauj praviešus!"

Kāds liktenis vēl būs Solžeņicinam, kas runā par mūsu katastrofu un sauc lietas īstā vārdā? Vēstures situācija ir atkārtojusies, un atkal Dievs aicina mūs laukā no apmātības un „gudrības ļaunu darīt" (Jer. 4,22). Bet, liekas, visa pasaule ir sazvērējusies palikt savā atkrišanā no Dieva un saņemt to, ko pati sev kā Dieva sodu sagatavojusi. Fridricham Šilleram ir rindas:

Jūs redzējāt, kur bezdibenis draud,
Bet sevi brīdināt jūs negribējāt ļaut!

Kāds liktenis būs Solžeņicinam un kāds — mums?

(Ceļa Biedrs, 6./196. nrs)

Vilma Kinstlere

DZIMTENES KAPSĒTA

VELTĪTS LIEPUPES DRAUDZES KAPSĒTAI

Tur jūŗas kāpās priedes šalc
Un Dieva nams mirdzēja balts;
It visi smilšu celiņi
Tur tēvu soļu iemīti.

Kad mātes roku turēju
Un krustu zīmes lasīju,
Tad bieži mitra kļuva acs —
Tur atdusās gan draugs, gan rads.

Nu svešā zemē dienas steidz,
Sirds tevi mīlēt nepabeidz;
Tu, manas dzimtenes kapsēta,
Tevi mīlestībā sveicinu!

Valoda - svēts mantojums

GAŖEZERĀ IESVĒTĪTA KRONVALDA VĀRDĀ NOSAUKTĀ VIDUSSKOLAS ZĀLE

Kronvalda zāles iesvētīšanas akta laicīgie un garīgie runātāji mudināja Ata Kronvalda garu iedzīvināt Gaŗezerā un jo sevišķi šīs vidusskolas audzēkņos. Korporācijas Lettonia globālais prezidijs nodeva 500 dol. jaunās zāles tālākai izdaiļošanai.

„Pirms 100 gadiem dzimušais Atis Kronvalds savos aicinājumos uzsvēra, ka latviešu valoda ir svēts mantojums no mūsu sentēviem un ka tauta, kuŗai ir sava valoda, var pastāvēt arī bez savas zemes vai valsts. Kronvalda un vēl citu latviešu gara milžu darbs ievadīja Tautas atmodas laikmetu, kas laika tecējumā un ideju īstenojumā radīja brīvo nacionālo Latviju" — savā uzrunā zāles iesvētīšanas ceremonijā 3. augustā uzsvēra Gaŗezera padomes priekšsēdis J. Meija. Runu nobeidzot, viņš teica: „Mēs esam Kronvaldam par to pateicīgi. Nodēvējot viņa vārdā šo vidusskolas telpu, vēlamies mūsu jaunajai paaudzei rādīt un vecajai atgādināt, ka arī šeit, svešā vidē dzīvojot, nekautrējoties savas izcelsmes, cenšoties pēc izglītības un darbojoties savas tautas labā, var gūt sasniegumus, par kuŗiem tauta arī pēc daudz daudz gadiem būs pateicīga."

Par Ati Kronvaldu runāja kultūrvēsturnieks Kārlis Dzirkalis, pieminot savā stāstījumā ne vien viņa biografiju, bet arī dedzīgus aicinājumus. Viņš nodēvēja Kronvaldu par cīnītāju, saucēju un pravieti. „Man nav mīļākas tautas par latviešu tautu, man nav svētākas valodas par latviešu valodu," runātājs beidza ar šiem Kronvalda vārdiem.

Iesvētījot zāli, pēc Gaŗezera prezidenta A. Tīdemaņa ievadvārdiem svētrunu teica māc. A. Piebalgs, bet svētīšanas vārdus prāv. J. Turks. Korāļu pavadījumus spēlēja pianists V. Meļķis.

Korporācijas Lettonia globālā prezidija vārdā runāja sekretārs E. Dēmuts, par dāvanu nododot adresi, Kronvalda ģīmetni un jaunās zāles tālākai izdaiļošanai 500 dol. čeku.

Priekšnesumu daļā piedalījās Ēriks Zušmanis ar vijoles solo, bet tautasdziesmas dziedāja vidusskolnieces Andra Krastiņa, Antra Šmidchene un Lorī Vūda. Kokļu ansamblī piedalījās M. Alute, S. Alute, M. Finvere, M. Sīmane, K. Friša, S. Ozoliņa, A. Šmidchena un L. Vūda. Ata Kronvalda runas un rakstus lasīja Astrīda Tupuriņa un Gundars Elksnis. Akta beigās visiem labvēļiem un atbalstītājiem pateicās skolas direktors A. Bolšteins un apsveica vistālākos šī vakara viesus — māc. J. Mekšu no Brazilijas un A. Valdmani no Norvēģijas. Pēc sarīkojuma daļa viesu uzkavējās vidusskolas kamīna zālē. Pēc Kronvalda zāles iesvētīšanas slēdza gleznotāja Vito Sīmaņa darbu izstādi Valdemāra zālē, ko bija atklājis mākslinieks A. Sildegs. Pavisam bija izstādīti 32 darbi. Vienu no tiem, pēc izmēriem vislielāko, mākslinieks nodeva vidusskolas telpu izdaiļošanai.

V. Bokis

Jauniešu iesvēte Losandželosā, no kreisās: viesis māc. G. Kness-Knezinskis, Austra Reine, Valdis Kalējs, draudzes priekšnieks H. Līcis, Nora Kalēja un draudzes mācītājs O. Kleinbergs.
Foto: Dr. G. Kuškēvics

Jaunieši un pensionāri visaktīvākie

BRĪVĪBAS SARDZES NORISE GRAND RAPIDOS

Liekas, ka nekad agrāk Grand Rapidu latvieši nebija izpelnījušies tādu uzmanību kā tagad sakarā ar valsts galvu pulcēšanos Helsinkos. Par mūsu stāvokli un jauniešu aktīvitātēm rakstīja amerikāņu laikraksts, sniedzot interviju ar Latviešu biedrības priekšnieku A. Grīnbergu. Brīvības sardzes ievadījums bija redzams abu lielāko televīzijas raidītāju raidījumā un no Kalamazū televīzijas raidītāja bija J. Pavasara izklāsts par šiem jautājumiem. Galvenie aktīvitāšu izpaudumi Grand Rapidos gūlās uz jauniešu pleciem.

Brīvības sardzi iesāka pie pilsētas un apriņķa valdes nama pl. 9 no rīta. Svētbrīdi vadīja māc. J. Lazda un māc. Kr. Hermanis, nodziedot Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils un nobeidzot ar Dievs, svētī Latviju. Runāja Latviešu biedrības priekšnieks A. Grīnbergs. Plīvoja Latvijas, Lietuvas un Igaunijas karogi. Bija ap 60 cilvēku, galvenokārt pensionāri un grupiņa jauniešu, to vidū daži lietuvieši un igauņi. Televīzijas vīri strādāja visai rosīgi.

Jauniešu pulcēšanās centrs bija Latviešu biedrība. Vietējiem un Kalamazū jauniešiem lielisku papildinājumu deva Gaŗezera vidusskolas audzēkņi un no Rietummičigenas universitātes atbraukušie latviešu valodas kursa studenti, kas palīdzēja demonstrēt ar plakātiem, izdalīja skrejlapas, vāca parakstus un paskaidroja gaŗāmgājējiem šī notikuma nozīmi. Zīmīgākie plakāti bija: „Ford, neapstipriniet melus Helsinkos", — „Krievi, ejiet ārā no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas" u. c. Pie vitrīnas bija izliktas lasītāju vēstules, kas publicētas amerikāņu laikrakstos, u. c. materiāli.

Jaunieši vāca parakstus ne tikai pilsētas centrā, bet apmeklēja lielākos iepirkšanās veikalus un pilsētas parkus. No Gaŗezera bija ieradušies ap 50 jaunieši, gandrīz visi Rietummičigenas latviešu valodas kursa studenti. Pēdējiem līdz bija mācībspēki, kas Latviešu biedrības namā lasīja lekcijas, lai nezaudētu viņiem tik vērtīgās stundas. Domājams, ka savākuši vairāk tūkstoš parakstu, jo ziņojuma nosūtīšanas brīdī akcija vēl nebija beigusies. Grand Rapidos bija ieradies arī ALJA priekšsēdis J. Mūrnieks.

V. Z.

Pa vēstures pēdām

(Turpinājums no 6. lp.)

trija liedza sūtnim Rīgā dot kādus paskaidrojumus Latvijas valdībai vai presei, bet nogaidīt turpmākos Berlīnes norādījumus.

Ārlietu ministrijas pārstāvis Veicsekers Berlīnē pēc tam telegrafēja Vācijas sūtnim Maskavā un norādīja, ka Latvijas ārlietu ministrs vēlas paskaidrojumus, ka nekādi līgumi attieksmē uz Baltijas valstīm nav noslēgti. Šulenburgs par to varētu informēt Molotovu, apvaicājoties, vai viņš būtu apmierināts ar vācu atbildi, ka Vācijas attieksmes ar Latviju bazējas tikai uz savā starpā noslēgto neuzbrukšanas līgumu un Vācijai nav nekādu līgumu, kas tam runātu pretim. Molotovs 2. septembrī ziņoja Šulenburgam, ka viņš par šo jautājumu runājis ar Staļinu un ka tam pret šādu atbildi nav iebildumu. Padomijas pārstāvjiem ārzemēs norādīts atbildēt līdzīgā garā un sekot Molotova norādījumiem, ko viņš 31. augustā runājis Augstākajā padomē. Vācijas sūtnim Rīgā 4. septembrī atļāva vēlamos paskaidrojumus nodot, tomēr presei tika noteikts radīt iespaidu, ka Vācijas valdība šos paskaidrojumus devusi parastajās pārrunās.

Lietuvai bija robežas ar Vāciju un Poliju. Tas nozīmēja, ka kaŗa gadījumā, kas augusta beigās likās nenovēršams, Lietuvas valdībai būs jāizšķiras, kas varētu ietekmēt Vācijas kaŗa gājiena norisi Polijā. Hitlers pieņēma iespēju, ka Polijas kaŗaspēks varētu doties uz Lietuvu. Nebija neiespējams, ka rietumvalstis mēģinātu palīdzēt Varšavai caur Lietuvu, vismaz ar materiālu atbalstu. Hitleru interesēja, lai Lietuva paliktu neitrāla.

Vācijas ārlietu ministrs Ribentrops 29. augustā sūtnim Kaunā norādīja, lai tas paziņo Lietuvas valdībai, ka Vācija ir izšķirusies pieturēties pie 22. marta vācu un lietuviešu nolīguma par Mēmeles apgabalu un ka Vācija pret Lietuvu nelietos nekādu militāru varu. Vācija tomēr sagaida, ka gadījumā, ja kāda trešā valsts mēģinātu Lietuvas neitrālitāti lauzt, Lietuva aizstāvēsies. Citādi Vācija būs spiesta savu izturēšanos mainīt. Tas Lietuvai norādāms skaidri, bet draudzīgā tonī. Tālāk tika norādīts, ka Lietuva kādreiz zaudējusi Viļņu Polijai par labu. Lietuvai lika saprast, ka ar labvēlīgu izturēšanos pret Vācijas mērķiem būtu iespējams Viļņu atgūt. Šāds atrisinājums bija arī paredzēts slepenajā protokolā, ko Vācija ar Padomju bija noslēgusi. Dažas pārejošas dabas grūtības vācu un lietuviešu robežas apgabalā varētu izlīdzināt ar mazām koncesijām Mēmeles ostas lietošanā.

Šāds Ribentropa paziņojums Kaunā atrada dzirdīgas ausis. Vācijas sūtnis varēja ziņot, ka sarunā ar ministru prezidentu noskaidrojis, ka Lietuva ievēros stingru neitrālitāti Polijas un Vācijas kaŗā un ka viņš domājot, ka krievu un vācu nolīgums esot vērtīgs pienesums Austrumeiropas stāvokļa nokārtošanai. Bet kad sūtnis Cechlins atkārtojā Vācijas ārlietu ministra solījumu par Viļņu, Lietuvas ārlietu ministrs Beizaukas to ne ar vienu vārdu nepieminēja. Lietuvieši nevēlējās, ka rietumvalstīm varētu rasties nepareizs iespaids par Lietuvas stāju.

29. augustā Ribentrops atkal Kaunā apjautājās, vai Lietuva būtu ar mieru demonstrēt pie Polijas robežas, piemēram, ar kādas kaŗaspēka vienības novietošanu. Šāds Vācijas priekšlikums tika nodots arī Padomijai. Vācija ar šādu demonstrāciju cerēja, ka Polija pēdējā mirklī piekritīs domstarpību nokārtošanai miera ceļā, bet tas bija veltīgi. Lietuva nevarēja izšķirties par šādu demonstrāciju. Tad Vācija nākamajā dienā Kaunā norādīja, ka pēc Vācijas un Polijas kaŗa Lietuvai varētu būt tiesības uz Viļņas apgabalu.

Lietuvas ministru prezidents Cernius 31. augustā presei nodeva paziņojumu par Lietuvas neitrālitāti, bet Vācijas sūtnim bija pārliecība, ka lietuvieši baidās no poļu iebrukuma viņu zemē. Ģenerālis Rastiķis tomēr nebija ar mieru demonstrēt pie Polijas robežas. Lietuva gan domāja par Viļņas atgūšanu, bet tā domāja arī par rietumvalstu simpatijām. Lietuvieši vāciešiem lika saprast, ka kaŗaspēks tomēr uz Polijas robežām tiks sūtīts, kaut tikai drošības vajadzībām.

Valstis ap Baltijas jūŗu kļuva nemierīgas par Vācijas un Padomijas paktā nolīgšanu. Somija jutās labākā stāvoklī, cerot saņemt atbalstu no Zviedrijas vai Norvēģijas. Somijas valdības pārstāvis savos ziņojumos bija vārdos stingrāks nekā pārējo Baltijas valstu pārstāvji. Tiem bija jāmēģina kaut kādā veidā sadzīvot ar Vāciju un Padomiju. Vispirms bija jāmēģina pārdzīvot konflikts, kas ātri tuvojās. To varēja veikt tikai tad, kad visādā veidā ar „jaunajiem draugiem" mēģinātu sadzīvot. Baltijas valstu ārlietu politika ar 1939. gada augusta beigām izbeidzās, bija jārēķinās ar abu lielvalstu politiku. Tikai Lietuvai bija mazliet citādi. Tā vēl mēģināja dabūt no Polijas kādu piekāpšanos, bet nesekmīgi.

1939. gada 1. septembŗa rītā pl. 4.45 sākās Otrs pasaules kaŗš. Pēc Hitlera pavēles Vācijas armija iebruka Polijā. Hitlers bija pārliecināts, ka Anglija un Francija Polijas dēļ kaŗu nesāks, kaut domāja, ka kaut kas varētu notikt. Līdz 3. septembrim likās, ka Hitleram būs taisnība, jo nekas nenorādīja uz kādu rietumzemju akciju. Bet tad 3. septembrī pl. 17 Anglija un Francija pieteica Vācijai kaŗu. Atpakaļceļa Vācijai vairs nebija. Gērings tikai izsaucies: „Ja Vācija šo kaŗu pazaudēs, tad lai Dievs mums ir žēlīgs!"

V. Irbe

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā
491 College St.
kā arī LA spiestuvē
125 Broadview Ave.

Helsinku konference - Maskavas ieguvums

LIELBRITANIJAS PRESES BALSIS

Kaut arī skaļi izskandinātā Eiropas sadarbības un drošības konference jau sen beigusies, to gan presē, gan politiskās runās piemin un vērtē vēl aizvien. Britu laikraksts The Times 11. augustā bija ievietojis konservātīvo partijas deputāta Džuliana Emerija rakstu, kur viņš piemin tagadējās britu valdības vārdā ministra Heterslija parlamentā sniegto atbildi uz jautājumu par Baltijas valstu stāvokli. Heterslijs teicis, ka britu valdība juridiski neatzīst Baltijas valstu iekļaušanu Pad. savienībā. Šo faktu tomēr neviens no rietumu politiķiem savās runās Helsinkos nepieminēja.

Kā vieni no pirmajiem Helsinku lēmumu nozīmi apņēmušies pārbaudīt rietumu preses korespondenti. Līdz šim padomju vara apgājās ar rietumu korespondentiem neiedomājami rupji. Pēc Reutera aģentūras informācijas, jau vairākkārt izteikts protests pret rietumu korespondentu aizturēšanu un izraidīšanu, kas kavē viņu pienākumu veikšanu. Kopš 1964. gada no Pad. savienības izraidīti pavisam 15 ārzemju korespondenti; kādā gadījumā korespondents čekā pratināts par sarunām ar kādu padomju pilsoni. Izbraucot no Pad. savienības, korespondentiem aizvien bijušas grūtības iegūt atkaliebraukšanas vīzu.

Tā kā Helsinku konferencē padomju pārstāvji esot apsolījušies paātrināt vīzu piešķiršanu, tad Reutera vadība aicina visus korespondentus iesūtīt ziņojumus par viņu vajāšanām, darba pienākumu aizkavēšanu un citiem traucējumiem, ko pret viņiem vērsušas padomju iestādes. Britu prese ir jo sevišķi neizdevīgā stāvoklī, kurpretim Lielbritanijā darbojas 30 padomju korespondenti; Pad. savienībā palikuši vairs tikai 7 britu laikrakstu pārstāvji. Pārējie ir izraidīti, vai arī viņu iebraukšanas vīzas aizturētas.

Pirmoreiz par padomju varai nepatīkamu faktu ziņojumu rietumu korespondentu tikai brīdina, bet otrreiz „vainīgo" izraida. Visus ārzemju ziņojumus uzmanīgi cenzē. Par to, kā tas notiek, atstāstījis kāds korespondents. Kad viņš no sava dzīvokļa Maskavā diktējis savu ziņojumu uz Londonas redakciju, telefona saruna pēkšņi pārtraukta, jo cenzūrai bijis jāieliek jauna skaņu lente sarunas ieskaņošanai. Pēc tam sarunu varējis turpināt.

Par padomju stratēģiju Helsinkos laikraksts The Daily Telegraph ievietojis prof. Leonarda Šapiro rakstu, kurā konstatēts, ka Helsinku konference bija vajadzīga, lai apstiprinātu Pad. savienības ieguvumus 2. pasaules kara laikā. — Lai gan deklarācija par robežu mainīšanas iespēju miera ceļā izklausoties jauki, tad faktiski tā nenozīmējot neko. Lai gan deklarācija žas neļaus mainīt, jo vienmēr atsaukusies, ka tā ir viņas „iekšēja lieta". Šapiro asi vēršas pret Kisingeru, kas, baidīdamies no Kremļa dusmām, ieteicis prezidentam Fordam nepieņemt Solžeņicinu. Drīz būšot jādzird Maskavas pārmetumi par rīkošanos pret „Helsinku garu", tikko kāds iedrošināšoties aizrādīt uz padomju aģentu subversīvo darbību rietumos!

Līdzīgi kritisku rakstu par Helsinku lēmumiem tanī pašā laikrakstā sniedz Džordžs Mīnijs, ASV arodbiedrību prezidents. Viņš jautā, ja nu atspriegums ir vienīgā „otrā iespēja" pēc kara, tad, protams, tā jāpieņem. Bet — vai tā tiešām ir vienīgā iespēja? Vai šis atspriegums ir tiešām tas, par ko to atzīst? Vai tas nav kādas citas, bīstamas un draudošas darbības segums? Tālāk autors tuvāk apskata, ko Amerikai devusi šāda atsprieguma un sadarbības politika ar Pad. savienību. Niksons un Brežņevs parakstīja 1972. gadā vienošanos par informācijas apmaiņu, bet 18 mēnešus vēlāk Pad. savienība neatrada par vajadzīgu informēt ASV par Ēģiptes un Sirijas gatavošanos uzbrukt Izraēlai, kas tai bija labi zināms. Līdzīgi autors analizē notikumus Vietnamā un tagad Portugalē. Kas ir „detente" — atspriegums? jautā Mīnijs. Pad. savienības izpratnē tas nozīmē: ņemt un atkal ņemt, nekā nedodot pretī. Tas nozīmē dot Pad. savienībai rietumu attīstīto technoloģiju, financēt padomju rūpniecības uzbūvi, dabiskās gāzes piegādi, lauksaimniecības zemes uzlabošanu u. t. t.

Varētu domāt, ka saņēmusi tikdaudz technoloģisku uzlabojumu un lauksaimniecības atbalstu, Pad. savienība varēs vismaz paēdināt savus ļaudis. Bet nekā — rietumiem jāgādā padomju pilsoņiem vēl pārtika! Rietumu strādniekiem ir jāstrādā, lai glābtu padomju saimniecību. Padomju saimnieciskā politika lielā mērā vainojama arī par to, ka eļļas un pārtikas cenas saskrējušas mākoņos. Jāatceras tikai lielie labības krājumi, ko ASV pārdeva Pad. savienībai. Raksta autors jautā: vai tiešām fašisms apdraud pasaules mieru? Vai fašisma partijas darbojas, lai atbrīvotu Čehoslovakiju, Ungariju un citas komūnistu apspiestās zemes? Kurp soļo Franko „milzu armijas" u. t. t.? Drauds pasaules mieram nākot tikai komūnistu zemēm — no komūnisma imperiālistiskām tieksmēm dominēt pār pasauli.

T. P.

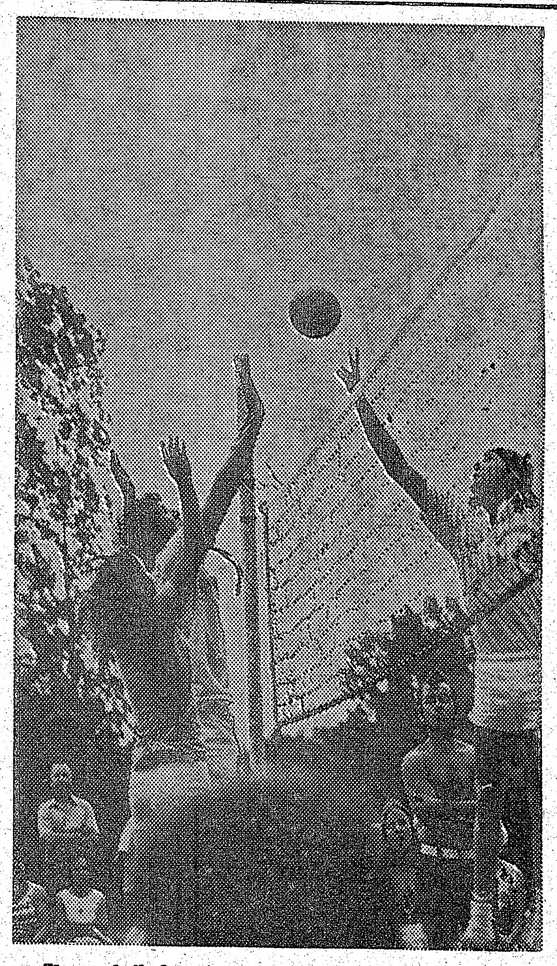

Spraiga spēle volejbolā starp Saulaini un Sidrabeni.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes rīkotā bērnu vasaras nometnē Mežvidos kopējais dalībnieku skaits šogad bijis 82. Ilggadējā nometnes vadītāja cand. theol. V. Friesone pastāstīja, ka diena parasti sākusies ar karoga uzvilkšanu, sekojusi celsmes stunda un pārējās nodarbības. Bērni mācījušies latviešu valodu, latviešu dziesmas, sportojuši, peldējušies. Pirti vajadzējis kurināt vairākkārt, un par pēršanos bērni izteikušies, ka tā bijusi vienreizēja. Bijuši ugunskura vakari, mīklu minēšana un masku balle. Pie bērniem viesojusies skolot. B. Maine, O. Jansone un L. Korneta. Viņas visas pratušas ieinteresēt bērnus ar savdabīgām temām vai lasījumiem. Iznācis nometnes žurnāls Daugava, kurā bērni parādījuši savu rakstīšanas talantu. Saimnieces rūpējušās par uzturu, un maltītes bijušas četras reizes dienā.

● Vienības draudzes kapu svētkos Vūdlavnas kapsētā sprediķoja prof. Edmunds Šmits, un piedalījās arī draudzes māc. J. Lazda. Iesvētīja kapa piemiņas akmeņus Liseitei Richterei un Eduardam Rozenbergam. Aizgājušo piederīgo kapu kopas bija rotātas krāšņiem ziediem.

● Latviešu pensionāru biedrības kārtējo mēneša saietu Latviešu biedrības namā 28. jūlijā atklāja un vadīja biedrības priekšnieks J. Sulainis. „Apaļos gadus" bija aizvadījusi Elza Doniņa, bet vārda dienas Lesniece, Kušķe, Kukaine un Putāne. Viņām pasniedza rožu ziedus un apsveikuma kartes ar visu klātesošo parakstiem. Par Latvijas vasaru stāstīja skolot. B. Maine, pieskaroties latvju sētai, baznīcai un mūsu zemes krāšņumam vasaras briedumā, kā arī nolasīja fragmentu no Ilzes Kalnāres grāmatas Aktrise Ragārēs. Latviešu biedrības priekšnieks A. Grīnbergs pastāstīja par valsts galvu pulcēšanos Helsinkos un latviešu akcijam šinī laikā. Vēl runāja V. Briedis, A. Eversons, A. Einiks un M. Lesniece. Saimniekoja L. Unglece, E. Doniņa, M. Millere un A. Einiks. Netrūka arī dzimšanas dienas kliņģeŗa un citu gardumu. Dažos mēnešos pensionāru biedrības biedru skaits strauji audzis. Gada svētkus domāts atzīmēt 25. oktobrī.

V. Z.

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Iepriekš pieteikties tālr. 921-3924
470 College St. (pie Bathurst) Toronto M6G 1A1

Ja esat nodomājuši iegādāties
jaunu 1975. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131
Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Av., Toronto 6,

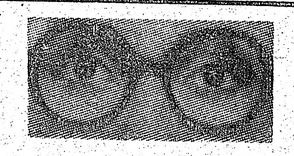
RATAS
— IGAUŅU OPTIĶIS
247 Danforth Avenue. Tel. 465-6251
Gatavo brilles pēc receptēm ● Acu pārbaude
Zeiss ● Rodenstock ● Christ. Dior rāmji
Speciālitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft)
Pulksteņi: Omega, Tissot, Bulova. Latviešiem atlaide

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.
Bez muitas: automašīnas, motocikli, ledusskapji, televīzijas aparāti u.t.t. Arī naudas certifikātus.
Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19¾ märc. netto.
Liela mantu izvēle mūsu veikalā.
Biroja laiks pirmdien — piektd. no pl. 9.00 — 7.00, setdienās no pl. 9.00 — 5.00, trešdienās birojs slēgts.
Baltic Exporting Co.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
M6R 2N5 Tālr.: 531-3098.

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM
KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTĪTES
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA
Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5
Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus.
Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvanait.
921-7121

GRĀMATAS DĀVANĀM UN PAŠU PRIEKAM

Andr. Eglītis, Velta Sniķere — No such place lasts summerlong, dzej. angļu valodā	$3.00
Art. Landsmanis — Pastāvēt vai iznīkt, Baltijas tautu destrukcija	$5.00
A. Balka — Vaŗvīksnēm skanot, dzej.	$5.50
T. Zeltiņš — Nu ir tā stunda, rom.	$7.00
Dž. Barrons — KGB padomju aģenti	$9.00
J. Zariņš — Skaistais ģimnazijas laiks	$8.75
J. Babris — Draudzība uz spārna	$4.75
J. Babris — Friendship on the wing	$5.95
J. B. Vests — Baltā nama augšstāvā	$8.50
K. Ieviņš — Mežābeles koka kastīte, stāsti	$8.60
I. Lesiņa — EDE, bērnības stāsti	$8.60
Latviešu - Franču - Spāņu vārdnīca	$5.00
Ž. Unāms — Aiz septiņiem kalniem, kultūrvēsturiskas skices	$6.75
A. Vīksne - Vītoliņa — Šodien, apceres	$6.50
T. Puisāns — Pa senču pēdām, stāsti, pasakas	$ 7.25
G. Janovskis — Ieklausies naktī, noveles	7.00
A. Voitkus — Dod man savu sirdi, rom.	8.00
A. Gailits — Eke Mors, rom.	6.50
A. Lācis — Ozolvīru pulki	24.00
Latviešu kaŗavīrs II pas. k. l. 3. daļa	15.00
E. Kurzemnieks—Divdesmitā gadsimta verdzībā PSRS	10.25
Latvijas armija 20 gados	25.00
M. Celms—Graudnieki, kultūrvēsturisks stāsts	6.60
A. Eglīts — Lūdzu ienāciet Sēr I-II	18.00
E. Kociņa — Skan mantotā stīga, rom.	6.50
I. Gubiņa—Ar diviem punktiem teikums nebeidzas, stāsti	6.50
K. Raudive — Laikmetu ārdītāji, pārdomas par mūsdienu traģiku	6.00
A. Kraujiete — Ne bungas, ne trompetes, dzejoļi	5.00
I. Gubiņa, G. Janovskis — Paskaties kļavā, dzejoļi	5.50
V. Rāķe-Draviņa — Vārds īstā vietā	9.50
L. Tolstoja — Evaņģelijs patiesā gaismā	8.25
A. Zemdega — Cirsma, dzejoļi	5.50
A. Veisberga — Hercoga Pēteŗa ģimnazija, rakstu krājums	15.00
Dr. P. Cirsis, S. J. — Dziļāk domāta doma, mūsdienu svarīgākie virzieni un galvenās problēmas	8.00
I. Grebzde — Aizdedziet sveces, stāsti	6.50
J. Silis — Meitenes Āras mīlas stāsts	6.80
O. Akmentiņš — Vidzemes auna zīmē	14.80
R. Scarry — Jautrā grāmata, bērniem	12.00
Archīvs XIV — Tautas veselība	9.00
Agr. J. Venners—Ģimenes mājas augļu dārzs	6.00
A. Solžeņicins — Gulaga Archipelāgs	13.00
Latvju sēta	25.00
K. Osis — Cilvēks cilvēkos, apcere	5.75
T. Krūka — Aiztecējuši ūdeņi dzirnas negriež, rom.	6.00

Dabūjamas

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5, tālr. 921-7121

Pasta sūtījumiem pieskaitiet 10% līdz $10.00 un 5% virs $10.00.

Cepure ar . . .

(Turpinājums no 14. lp.)

Kaimiņos austrumos aug komūnisms. Rietumos izplešas nacionālsociālisms. Vai šīs lielās varas mūs nesamals? Vai viņas ļaus mums eksistēt un attīstīties tādā pašā ātrumā arī turpmāk? Vai šīs lielās varas reiz nenonāks konfliktā? Ja tas notiktu, vai tas neskars arī mūs?

Rodas tādi un līdzīgi jautājumi. Tos, kas par šiem jautājumiem runāja, politiskā pārvalde apklusināja. Studentu organizācijas pirmās izteica šaubas, vai lielie kaimiņi ļaus mums aptaukoties un gulēt politiskā mierā. Par to tās saņēma brīdinājumu nemaisīties politikā.

Ja man šodien kāds jautātu, vai mēs, latvieši, toreiz tiešām jutāmies laimīgi, atbilde ir tikai viena — jā.

Mēs, jaunatne, kas tagad no puikām bijām izauguši vīros, visu enerģiju ielikām vienīgi vienā virzienā — mūsu valsts un tautas labklājības celšanā.. Valkājot zaļo cepuri ar zeltīto vārpu, mēs bijām saauguši ar savu zemi un tautu. Kā likās, nekādi apstākļi to nevarētu šķirt. Tomēr notika pretējais. Tauta tika šķirta no valsts. Patstāvība tika zaudēta. Mēs cīnījāmies, lai paturētu un neatdotu brīvību. Mūsu vēsturiskā nelaime, proti, mazākums skaita ziņā, atkal bija izšķirīgs. Mēs cīņu zaudējām, bet ne tiecību sev un savai tautai.

Beigas

Laikraksts **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu	$21.—
☐ 6 mēnešiem	$11.50
☐ 3 mēnešiem	$ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Jauns abonents △ pagarinājums △

Čekus lūdzam rakstīt uz

LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

BESTLINE PRODUCTS

Visiem lietojami, neindīgi, nedegoši, ķermenim nekaitīgi un dabu nepiesārņojoši produkti — personīgai lietošanai, mājai, automašīnai vai biroju un fabriku vajadzībām.

JŪSU LATVIEŠU PĀRSTĀVJI:

Vera un Arnis ĶEKSIS, telefons 1-416-233-8688
8 Lomond Dr. Apt. 2006, Toronto, Ont. M8X 2W3

Velta RUBLIS, Tel. 1-416-622-4442
114 Martingrove Rd., Islington, Ont. M9B 4K5

Mēs varam jums šos produktus piegādāt pašu vajadzībām, kā arī palīdzēt nopelnīt ievērojamus blakus ienākumus brīvajā laikā, vai arī kā pilna laika nodarbošanos — ja jūs to vēlētos.

Saviem radiem un draugiem Latvijā

Jūs varat nosūtīt

PĀRTIKU ▫ RUBĻU CERTIFIKĀTUS

AUTOMOBIĻUS ▫ MOTOCIKLETUS

Tuvāka informācija

DV GRĀMATNĪCĀ,

491 College St., Toronto. Tel. 921-7121

Helsinku . . .

(Turpinājums no 2. lp.)

atcerēties Jaltu un Teheranu. Mums tāpēc jābūt uzmanīgiem abējādi, paturot acīs ne vien Maskavas prasības, bet arī to, ka šīs prasības varētu tikt īstenotas un, ja nepieciešams, nākt ar saviem protestiem, daudz izteiktākiem nekā līdz šim. Ietekmīgiem protestiem piegriež vērību kā politiķi, tā lielā prese, radio un televīzija.

Parakstītiem līgumiem un dažādām deklarācijām, kā jau sākumā minēju, galu galā ir tikai papīra vērtība, tādēļ mūsu tautas cerības vēl nav apraktas Helsinkos. Mūsu uzdevums trimdā uzturēt Latvijas un latviešu tautas vārdu dzīvu pasaules politikas arēnā. To mēs sekmīgi darījām Helsinkos un tas jādara arī turpmāk. Mums nepārtraukti jāatgādina mums nodarītā netaisnība un mūsu tautas tiesības. Cik ilgi mēs to darīsim, tik ilgi Latvijas un latviešu tautas vārds dzīvos!

Nepublicēts . . .

(Turpinājums no 3. lp.)

Kad K. Zariņu iecēla par sūtni Anglijā, Z. Meierovics gribējis, lai O. Krolls būtu viņa sekretārs. Tas atbildējis, ka viņa dzimtene vēl neesot pilnīgi brīva. Labas attieksmes ar Zariņu turpinājušās. K. Ulmanis gribējis, lai redaktorī iestātos Zemnieku savienībā, bet kad atteikušies, neņēmis to ļaunā. Laikraksta galvenās grūtības bijušas tās, ka deputātu runas bijušas jāiespiež bez saīsinājumiem un pie tam ļoti bieži. Ulmanis gribējis, lai Krolls ievelk mājās telefonu, bet viņš atteicies to darīt. K. Ulmanis kādreiz teicis, ka viņš vēlētos Dailes teātŗa ēku atpirkt, celt teātrim jaunu īpašu celtni pilsētas kanāļa malā, bet pašreizējo ēku izveidot par studentu namu, lai studenti tur varētu dzīvot, maksājot par telpām un aprūpi ļoti maz. Tur būtu studentu internāts ar bibliotēku, plašu zāli un viesību telpām. To neizdevās īstenot, jo notika „kārtējā valdības maiņa."

Ulmanim nepatika, ka mūsu mākslinieki gleznoja necilās mājas. Viņš gribēja redzēt Latviju skaistu. Tāpēc viņam nepatika Pārdaugavas mazās koka pussabrukušās mājiņas gar dzelzceļa malu, jo ārzemnieki, iebraucot Rīgā, redz šo nabadzību. Valdība rūpējās, lai šīs mājiņas vismaz nokrāsotu. Vēlāk noplēsa arī vecās ēkas ap Doma baznīcu, lai šo baznīcu parādītu visā pilnībā. Cēla arī jaunas varenas ēkas, kā piem. Finansu ministrijas namu. Redakcijā visbiežāk iegriezās A. Klīve, A. Priedītis un Alberings. K. Ulmanis ierosināja, lai O. Krolls sarakstītu brošūru: „Kādēļ es piekrītu Zemnieku savienībai?" Sociāldisti ļoti asi uzbruka autoram, bet līdz ar to šī brošūra kļuva sevišķi populāra.

(Nobeigums sekos)

Daugavas Vanagu nams

125 BROADVIEW AVE.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs

PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI

atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai iesk., piektd. un sestd. no pl. 12—1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.

DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

kas? kur? ko?

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

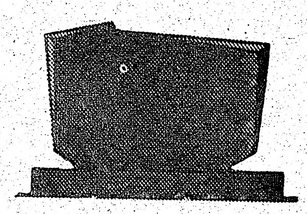

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
Starp Eglinton un Davisville
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Town & Country R.E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

41 Heathcote Avenue, Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447

Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

A. KRISTAPSONA
gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

PAVASARA **LE 1-7353**
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks St. CUKULS

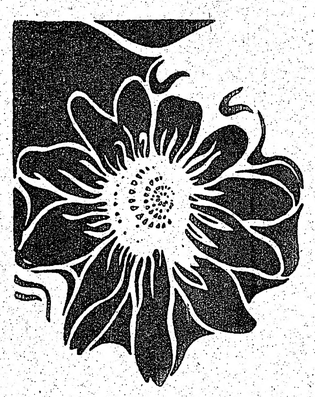

Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas
Atlaido
Benjamiņa filmu laboratorija
247 RICHMOND ST. E
TORONTO, ONT.
M5A 1P2
Tel. (416) 863-1166

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA
OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS
316 Harbord Street, Toronto, Ont. Tel. 534-8447

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām
kāj viesību galdus
Tel. 922-2931

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING

- JUMTA IZBŪVĒS APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Arturs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864
2226 Dundas St. W.
Toronto. M6R 1X3

Visāda veida iespiedumdarbi

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- LAIKRAKSTI
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4M 2E9

TĀLR- (416) 466-1514

DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkalve
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

A. Eglītis — TV RENTALS
19" $12.00 mēnesī
23" $12.00 mēnesī
krāsu $20.00 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1461
805 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont., tel. 654-1154

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen).
Perupieniņš (Royal Jelly) no
ĒRGĻU LIGZDAS DRAVAM
30 Dewson St., Toronto 17, Tālr. 534-0563

Komūnisti Portugalē no varas neatlaižas

Pēc nemieriem Portugalē, kas sākās valsts ziemeļu daļā, un vispārējā kritiskā stāvokļa, kas tuvināja valsti pilsoņu karam, komūnistiem labvēlīgais ministru prezidents Vasko Gonsalvess beidzot no amata atteicies. Viņa vietā iecelts 58 gadus vecais Angolā dzimušais flotes admirālis Žozē Pineiro de Azevedo. Portugales prezidents Francisko da Kosta Gomess līdzšinējo premjēru Gonsalvesu iecēlis par Portugales armijas virspavēlnieku, kas paturēs savu poziciju arī valdošā direkcijā, kuŗā vēl darbojas Azevedo, Kosta Gomess un drošības policijas priekšnieks Otelo Saraiva de Karvaļjo. Pārmaiņas apsveikuši komūnistiem labvēlīgi noskaņotie, bet noraidījuši sociālisti, lielākā politiskā partija valstī un mērenie armijas virsnieki, kas bija iestājušies par Gonsalvesa atkāpšanos, lai viņš nebūtu jāpadzen ar varu.

Pārmaiņas nav nekas cits kā veikls triks, jo Gonsalvesa vara faktiski kļūst vēl lielāka. Rietumu diplomāti norūpējušies, ka Gonsalvesa jaunais amats dos viņam tiešu pieeju Ziemeļatlantijas aizsardzības organizācijā (NATO). Portugales bruņotie spēki atrodas trauksmes stāvoklī, jo ziemeļu vienības sacēlušās pret Gonsalvesa iecelšanu par armijas virspavēlnieku. Pretkomūnistiski noskaņotie armijas spēki pārliecināti, ka Portugales nākotne jāsaista ar Rietumiem, nevis Pad. savienību. Opozicijas partijas, kas pārstāv četras piektdaļas vēlētāju, apgalvo, ka demokratijas aizstāvju pusē ir 80 proc. armijas atbalsta.

Mērenie jau ilgu laiku spieda prezidentu Gomesu atbrīvot Gonsalvesu no ministru prezidenta amata, jo viņš novedis valsti saimnieciskā un politiskā chaosā. Spēcīgs pretkomūnistu vilnis vēlās no laukiem uz galvaspilsētu Lisabonu. Gandrīz katru dienu notika uzbrukumi komūnistu partijas galvenajām mītnēm. Valdība plānoja apcietināt un ieslodzīt visus pretkomūnistiskos nemierniekus, kas izposta komūnistu mītnes. Lielās portugaļu sociālistu partijas vadītājs Soaress vēlreiz uzsvēris, ka uzbrukumus komūnistu partijas mītnēm izraisījusi spontāna tautas kustība, pretēji komūnistu apgalvojumam, ka to darot mazas grupas, kuŗas izrīkojot pretkomūnistiski spēki ārzemēs. Par šiem notikumiem ļoti norūpējies komūnistu partijas vadītājs Kuņals, kas lūdzis komūnistiem labvēlīgās valdības palīdzību.

Prezidenta Gomesa varas direktīvas ir ļoti neskaidras. Viņš izteicies žurnālistiem, ka latīņu tautas nekad nepieņemšot krievu veida komūnismu. Gomess kritizējis Soaresa sociālistu partiju, kas boikotējot tagadējo Portugales valdību un aizstāvējis komūnistiski noskaņoto Gonsalvesu, kas labi esot ieredzēts armijas kustībā. Rietumi nobažījušies, ka ar Pad. savienības iejaukšanos Portugale pret tautas gribu varētu nonākt komūnistu ietekmes sfairā. Pad. savienība un tās satelītvalstis piesūtījušas miljoniem dolaru portugaļu komūnistu partijas darbības financēšanai. Ja Portugale atrastos Austrumeiropā, sarkanarmijai tagad būtu izdevīgs brīdis iesoļot Portugalē, lai to „atbrīvotu", bet ģeografiski šāds atrisinājums ir neiespējams, ironizē rietumu komentātori.

Bez ASV iejaukšanās nekas nevarētu apturēt Kremļa stratēgus atrast veidus, kā iesūtīt ieročus un „brīvprātīgos" Portugalē, lai palīdzētu turienes komūnistiem pilsoņu kara gadījumā, varbūt pat noorganizējot „internacionālo brigādi", kā tas bija spāņu pilsoņu karā. Portugales iekšējā situācija pašreiz ir sarežģīta un draudoša. Tikai ASV nostāja varēs nodrošināt Portugalei iespējas pašai nokārtot savu nākotni bez Pad. savienības iejaukšanās.

Kisingera ...

(Turpinājums no 1. lp.)

Portugales valdniekiem. Viņš norāda, ka 20 proc. marksistu nevar uzspiest savu gribu pārējiem iedzīvotājiem, kas kategoriski noraida komūnistu diktatūras radīšanu Portugalē. Tagad ir apstiprinājies arī tas, ka Pad. savienība jau veselu gadu ik mēnesi atbalsta komūnistu partiju ar 100 miljoniem dolaru. Portugaļu komūnistu vadoņa lojālitāte Kremlim nav mazinājusies, bet Kremlis nespēj piedot portugaļu biedriem neiedomājamo muļķību pārbaudīt savas partijas popularitāti brīvās demokratiskās vēlēšanās. Atcerēsimies, ka 1917. gadā Krievijas domes vēlēšanās komūnistu partija spēja atzīmēt tikai ap 17 proc. vēlētāju atbalstu. Ļeņins ievēlēto parlamentu atlaida un iesāka asiņaino komūnistu partijas terroru savu politisko pretinieku iznīcināšanai.

Ārpolitiskā laukā Pad. savienībā ar katru dienu pieaug lielāks saspīlējums. Sausuma un nejēdzīgās kolchozu iekārtas rezultātā šogad Pad. savienības lauksaimniecības produkcija noslīdējusi līdz katastrofālam līmenim. Pēc oficiālām ziņām Pad. savienībai trūkst vismaz 35 milj. tonnu labības, bet pēc amerikāņu izlūkošanas dienesta informācijas iztrūkums var pārsniegt 50 milj. tonnu. Amerikāņi vēl nav aizmirsuši 1972. gadā izdarīto kviešu pārdošanu Maskavai. Krievi nopirka 15 milj. tonnas par tik zemām cenām, ka liela daļa no iztrūkuma bija jāsedz nodokļu maksātājiem. Šī darījuma rezultātā strauji sāka celties pārtikas cenas, kuŗu pieaugumam vēl nevar saskatīt beigas.

Var rēķināties, ka paša Brežņeva uzticības vīriem kompartijas centrālā birojā Dimitrijam Poļanskim un Fjodoram Kulakovam būs jāatbild par pielaistām kļūdām, bet ar to desmitiem miljonu tonnu lielais labības iztrūkums netiks segts. Tā ir liktenīga ironija, ka ASV, Kanada un Austrālija ar saviem kviešiem palīdz Brežņevam pārvarēt vienu no nopietnākām iekšpolitiskām krizēm. Arī Pad. savienībā strādnieka vēders ir svarīgāks par visiem Marksa un Ļeņina kopotiem rakstiem.

Amerikāņu arodbiedrību vecīgais prezidents Mīnijs pagaidām ir vienīgais tālredzīgais vīrs, kas brīdinājis Vašingtonu no pārsteidzīgas kviešu pārdošanas Maskavai, lai nesamazinātu amerikāņu strādnieku dzīves standartu. Mīnijs pārliecināts, ka kviešu pārdošanas rezultātā pārtikas cenas neizbēgami celsies un tā amerikāņu strādnieki, upurējot savu labklājību, palīdzēs noturēties pie varas totālitārai valdībai Pad. savienībā. Atcerēsimies arī to, ka tas bija Mīnijs, kas savā laikā publicēja un visā pasaulē izplatīja Pad. savienības karti ar tajā atzīmētām koncentrācijas nometnēm un cietumiem. Varbūt ka pienāks diena, kad visas pasaules strādnieki tiešām apvienosies. Tie apvienosies nevis, lai izplatītu komūnistu varu visā pasaulē, bet gan lai noārdītu sarkanā fašisma diktatūru tur, kur tās terrors savā varā tur nelaimīgo strādnieku miljonus.

Aleksandrs Ķegumnieks

Divas etniskās konferences vienā dienā

Sakarā ar Ontario provinces vēlēšanām 18. septembrī, provinces progresīvi konservātīvais premjērs Viljams Dēviss 2. septembŗa agrā rīta stundā bija rīkojis etniskās preses konferenci Toronto viesnīcā, klātesot arī Ontario kabineta kultūras un sabiedrisko lietu ministram Robertam Velčam, darba ministram Džonam Makbetam, bijušajiem kabineta ministriem Alanam Grosmanam un Džonam Jaremko. Pārrunās jautājumu un atbilžu veidā tika skarti progresīvi konservātīvās partijas vēlēšanu kampaņas galvenie jautājumi par saimniecību, nodarbinātību, izglītību, būvniecību, enerģijas sagādi u. c. Premjērs Dēviss norādīja, ka viņa partija neatzīst streikus svarīgos publisko pakalpojumu sektoros. Pēc konferences premjērs Dēviss ap 80 etniskās preses pārstāvjiem bija rīkojis brokastis.

Tās pašas dienas vakarā liberāļu partijas vadītājs Roberts Nikšons bija rīkojis etniskās preses konferenci tikpat lielam dalībnieku skaitam Royal York viesnīcā, kur piedalījās liberāļu partijas pārstāvji no dažādiem Toronto vēlēšanu iecirkņiem. To vidū bija arī liberāļu partijas daudzkultūru komitejas locekļis Ontario provincē Kārlis Zenaitis. Šīs komitejas priekšsēdis ir armenis Kjū Kololians; tās locekle ir arī Margarete Kampbela, kas sadarbojas ar 15 etniskajām grupām. Ontario parlamenta opozicijas vadītājs R. Niksons savā runā skāra izglītības jautājumu, uzsverot, ka tagadējā skolu sistēma nav pietiekama un ka blakus angļu un franču valodai vēlas redzēt arī vairāk dažādu etnisko grupu valodas.

Liberāļi savukārt pacienāja preses. laudis ar „gaŗajiem" un „īsajiem" dzērieniem.

—ls—

Iesvētīts piemineklis L. Auzānei - Ticmanei

Alistonas kapsētā, netālu no Toronto latviešu ev. lut. Austrumu draudzes lauku īpašuma Tālava, kur ļaunas slimības mākta savas pēdējās mūža dienas savā vasaras mājā vadīja pirms trim gadiem mūžībā aizsauktā rakstniece un dzejniece Lidija Auzāne-Ticmane, 31. augustā atklāja un iesvētīja viņai pieminekli, ko bija licis uzcelt aizgājējas dzīves draugs Arnolds Ticmanis, liekot tajā iegravēt arī savu vārdu. Kapsētā bija sapulcējušies aizgājējas tuvinieki, to vidū arī viņas 84 g. vecā māte Marija Auzāne, bij. latviešu strēlnieku ģenerāļa Auzāna atraitne, māsa Aleksandra ar dzīvesbiedru Ādolfu Sudmali un liels skaits mirušās rakstnieces cienītāju un tālaviešu. Kapsētā bija ieradies arī Latviešu preses biedrības Kanadas kopas priekšsēdis Osvalds Liepa ar dažiem kopas biedriem, jo aizgājēja bija šīs kopas vicepriekšsēde un vadīja arī vairākus rakstnieku cēlienus, piedalīdamās kopas sarīkojumos vēl būdama smagi slima.

Pieminekli atklāja konsuls Dr. E. Ūpenieks, īsumā apskatīdams rakstnieces devumu savai tautai. Kaŗavīri izcinījuši valsti, bet rakstnieki devuši garīgo spēku. Pieminekli iesvētīja prof. E. Šmits, kas bija ieradies no ASV, sirsnīgā runā atceroties ģenerāļa Auzāna reliģisko ģimeni un tās lielo patriotismu, kuŗā bija uzaugusi aizgājēja un veidojusi savu garīgo pasauli. Režisors Hugo Miķelsons, kas bija iestudējis Lidijas Auzānes-Ticmanes pēdējo godalgoto lugu Mēs prasām brīvību, ko izrādījuši Toronto latviešu ģimnazisti, pie pieminekļa skandēja nelaikes dzejoli Dzimtenei, kuŗu tā bija veltījusi Daugavas Vanagiem. No TLB sestdienas skolas ziedus nolika skolas pārzines vietniece skolotāja Spodra Pogule.

Pieminekli veidots rakstnieces galvas bareljefs, latviskie ornamenti un viņas pašas kādreiz rakstītais veltījums rakstniekam Pēterim Aigaram aizejot aizsaules ceļos, bet otrā pusē iekalts viņas dzejolis Latviešu strēlniekiem, kas bija veltīts tēvam, strēlnieku ģenerālim Auzānam. Lidija Auzāne-Ticmane bija dzimusi 1913. gada 11. oktobrī, mirusi 1972. gada 8. jūlijā. —ls—

KLĪVLANDE

● No 28. jūlija līdz 2. augustam māc. L. Grendzes vadībā notika Apvienotās draudzes vasaras bībeles skola, kuŗu apmeklēja 38 bērni pamatskolas gados. Svētos rakstus, rokdarbus un dziesmas mācīja skolotāji un jaunatnes darbinieki.

● Kārtējā pensionāru sanāksmē atzīmēja sabiedriskā darbinieka Jāņa Jenža 80. gadmiju. Viņu apsveica DV apvienības priekšnieks V. Zemesarājs, veco strēlnieku kopas priekšnieks J. Ozoliņš, pensionāru apvienības priekšnieks K. Karnītis un DV apvienības vanadžu kopas priekšniece E. Gailīte. Gavilnieks ir DV apvienības biedrs, 12 gadu darbojies valdē kā finanču nozares vadītājs. Piedalījies Latvijas atbrīvošanas cīņās. Valsts patstāvības gados darbojies pasta resorā. 1920. gadā bijis Latvijas un Pad. savienības miera sarunu delegācijas loceklis.

● No šejienes tautiešu vidus negaidot šķīries Viļums Turciņš. Viņa dzīve pirms 63 gadiem sākusies Baižkalna pagastā. No Apvienotās draudzes baznīcas uz Riverseides kapiem nelaiķi izvadīja mācītājs L. Grendze. J. E.

OTAVA

● DV Otavas nodaļas 10 gadu darbības atceres sarīkojums notiks 13. septembrī pl. 7 vakarā Lakeside Gardens zālē, Britannia parkā (Otavas upes krastā). Svētku programmā akts ar DV Toronto nodaļas vanadžu kopas koŗa Zīle koncertu un saviesīgs vakars ar populāro Hamiltonas Runču deju mūziku. Nodaļas dibināšanas iniciātoru sanāksme notika pirms desmit gadiem, 24. oktobrī, toreizējā DV Kanadas valdes kultūras daļas vadītāja O. Kļavenieka un nodaļas pagaidu valdes un pašreizējā priekšsēža E. Jēkabsona ierosmē un iniciātīvā. Nodaļā pašreiz 36 biedri, ieskaitot 14 vanadzes. Ilgus gadus nodaļas priekšsēža pienākumus veicis K. Bērziņš. Par vanadžu kopas priekšniecēm bijušas Rasma Bērziņa un Erna Dzītare, bet pašreiz kopu vada Irma Bērziņa. DV Otavas nodaļa ir vēl samērā jauna, bet vietējā sabiedriskā dzīvē un DV pasākumu sekmēšanai parādījusi atzīstamu rosmi. O. K.

Aktivitāte ...

(Turpinājums no 8. lp.)

dentus nacionālā ideoloģijā.

Rudenī paredzētām Teātŗa dienām Mineapolē piešķīra 100 dol. DV Jaunatnes dienas 1976. gadā rīkojamas DV 30 gadu darbības atceres zīmē, apvienojot tās ar jaunatnes kursiem, vēl nenosakot laiku un vietu.

Uz E. Peniķa ierosinājumu piešķīra 3 palīdzības saiņus DV aprūpējamiem. J. Utināns un J. Pogenbergs ziņoja par DV 1976. g. kalendāra tapšanas gaitu, ko iespiež Eglīša spiestuve Mineapolē. Kalendārs sagaidāms ap septembŗa beigām. Sporta noz. vad. I. Švānfelds ziņoja par DV ASV meistarsacīkšu norisi Demoinā, kur Milvoku DV šaušanas komanda ieguvusi 1. vietu un 3. gadu no vietas ceļojošo balvu. Individuāli labākos rezultātus ar šauteni sasniedzis E. Eglītis.

DV ASV filmu nozares vadītājs V. Valters zemes valdei un apvienībām piesūtījis viņa rīcībā esošo filmu sarakstu un to izmantošanas noteikumus.

Nākamo zemes valdes sēdi nolika uz 27. septembri Čikagā. ep.